

Lasse Sigbjørn Stambøl

Flytting og arbeidsstyrken
Flyttetilbøyelighet og flyttemønster
hos arbeidsledige og sysselsatte i
perioden 1988-1993

Lasse Sigbjørn Stambøl

Flytting og arbeidsstyrken
Flyttetilbøyelighet og flyttemønster
hos arbeidsledige og sysselsatte i
perioden 1988-1993

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0,0
Foreløpige tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Rettet siden forrige utgave	Revised since the previous issue	r

ISBN 82-537-4193-6
ISSN 0806-2056

Emnegruppe

02 Befolkning

Ny emnegruppe 1995: 06 Arbeidsliv, yrkesdeltaking

Emneord

Arbeidsmarked

Flytteanalyse

Regionalanalyse

Utdanning

Design: Enzo Finger Design

Sammendrag

Lasse Sigbjørn Stambøl

Flytting og arbeidsstyrken

Flyttetilbøyelighet og flyttemønster hos arbeidsledige og sysselsatte i perioden 1988-1993

Rapporter 95/28 • Statistisk sentralbyrå 1995

Denne rapporten gir en beskrivende analyse av flyttetilbøyelighet og flyttemønster hos personer i arbeidsstyrken i perioden 1988-1993. Målsettingen med prosjektet har vært å kartlegge flyttetilbøyeligheten og flyttemønsteret hos personene, avhengig av hvilken tilstand de har i forhold til arbeidsmarkedet. Analysen er konsentrert om flytting mellom fylkene i Norge.

Det er i denne perioden påvist betydelig større flyttetilbøyelighet hos arbeidsledige sammenliknet med sysselsatte og personer som står utenfor arbeidsstyrken. Det er videre påvist at arbeidsledige som ikke mottar arbeidsledighets-trygd, har en noe større tilbøyelighet til å flytte enn arbeidsledige som mottar dagpenger. Kvinner som blir arbeidsledige viser en større mobilitet over fylkesgrensene enn menn innen samme kategori. Hos de sysselsatte er det klart størst mobilitet blant personer ansatt i tjenesteytende næringer, og noe sterkere hos personer i offentlig tjenesteyting sammenliknet med den private sektor.

Fordelt etter region viser Oslo den klart sterkeste tiltrekningskraft på arbeidsledige. I denne perioden har helt arbeidsledige flyttere bidratt med om lag 20 prosent av den gjennomsnittlige årlige økningen av antall personer som har vært registrert som arbeidsledige i hovedstaden. Selv om flyttetilbøyeligheten er relativt stor hos arbeidsledige, viser resultatene at arbeidsledige flyttere har en tendens til å «erstatte» hverandre, ved at nettoeffektene av flyttingene mellom de fleste fylkene er forholdsvis lave. Sysselsatte står for en større andel av ubalansene i flyttestrømmene mellom fylkene, til tross for at flyttetilbøyeligheten er betydelig mindre enn for arbeidsledige.

Flyttetilbøyeligheten har gått ned både hos arbeidsledige, sysselsatte og personer utenfor arbeidsstyrken i løpet av undersøkelsesperioden. Endringen i flytteeatferd viser betydelige regionale forskjeller. Hovedårsaken til endringene må tillegges den svake økonomiske utviklingen i denne perioden.

Emneord: Arbeidsmarked, flytteeanalyse, regionalanalyse, utdanning.

Prosjektstøtte: Prosjektet er delfinansiert av Kommunal- og arbeidsdepartementet.

Innhold

1. Innledning	9
2. Regionale inndelinger	11
3. Datagrunnlaget	13
4. Definisjoner, inndelinger og metoder	15
5. Empiriske resultater	18
5.1 Innledning	18
5.2 Aggregerte resultater	18
5.2.1 Alle tilstander	18
5.2.2 Arbeidsledige	21
5.2.3 Sysselsatte	23
5.3 Resultater på regionalt nivå	25
5.3.1 Alle tilstander	25
5.3.2 Arbeidsledige	31
5.3.3 Sysselsatte	38
5.3.4 Flyttebalanser	46
5.4 Resultater på fylkesnivå	48
5.4.1 Arbeidsstyrken	48
5.4.2 Arbeidsledige	50
5.4.3 Sysselsatte	53
5.5 Tidsutviklingen i flyttetilbøyeligheten	55
6. Oppsummering av de empiriske resultatene	58
7. Videre utnyttning av datagrunnlaget	62
Litteratur	64
Tidligere utgitt på emneområdet	65
De sist utgitte i serien Rapporter	66

Figurregister

2.1	Regionale inndelinger	11
4.1	Persongruppene etter sosioøkonomisk status og ulike tilstander i forhold til arbeidsmarkedet.....	17

Tabellregister

5.1	Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom alle fylker 1988-1993 etter kjønn, alder, utdanning og ulike tilstander på arbeidsmarkedet. Per 1000 personer.....	18
5.2	Årlige gjennomsnittlige andeler av totalt antall flyttinger mellom alle fylker 1988-1993 fordelt etter kjønn, alder, utdanning og ulike tilstander på arbeidsmarkedet. Prosent.....	20
5.3	Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom alle fylker 1988-1993 for helt arbeidsledige personer etter kjønn, alder, utdanning, arbeidsledighetstrygd og arbeidsledighetens varighet i flytteåret. Per 1000 personer	21
5.4	Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom alle fylker 1988-1993 for helt arbeidsledige personer som også har vært sysselsatte etter kjønn, alder, utdanning, arbeidsledighetstrygd og arbeidsledighetens varighet i flytteåret. Per 1000 personer	22
5.5	Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom alle fylker 1988-1993 for sysselsatte personer etter kjønn, alder, utdanning og fire næringssektorer. Per 1000 personer.....	24
5.6	Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom alle fylker 1988-1993 for sysselsatte personer etter alder, utdanning og åtte næringssektorer. Per 1000 personer.....	25
5.7	Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom regioner 1988-1993 for menn 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet. Absolutte avvik fra gjennomsnittlige flytterater for menn i yrkesaktiv alder. Per 1000 personer	26
5.8	Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom regioner 1988-1993 for kvinner 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet. Absolutte avvik fra gjennomsnittlige flytterater for kvinner i yrkesaktiv alder. Per 1000 personer	27
5.9	Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for menn 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet. Årlig gjennomsnitt 1988-1993	28
5.10	Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for kvinner 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet. Årlig gjennomsnitt 1988-1993	29
5.11	Utflyttingsrater for arbeidsledige menn 16-74 år etter utdanning og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Per 1000 personer	31
5.12	Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for arbeidsledige menn 16-74 år etter utdanning. Årlig gjennomsnitt 1988-1993.....	32
5.13	Utflyttingsrater for arbeidsledige kvinner 16-74 år etter utdanning og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Per 1000 personer	33
5.14	Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for arbeidsledige kvinner 16-74 år etter utdanning. Årlig gjennomsnitt 1988-1993.....	34
5.15	Utflyttingsrater for arbeidsledige personer etter alder og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Per 1000 personer	35
5.16	Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for arbeidsledige personer etter alder. Årlig gjennomsnitt 1988-1993.....	36
5.17	Utflyttingsrater for arbeidsledige personer etter arbeidsledighetstrygd, arbeidsledighetens varighet i flytteåret og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Per 1000 personer	37

5.18	Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for arbeidsledige personer etter arbeidsledighets-trygd og arbeidsledighetens varighet i flytteåret. Årlig gjennomsnitt 1988-1993	39
5.19	Utflyttingsrater for sysselsatte menn 16-74 år etter utdanning og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Per 1000 personer	40
5.20	Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for sysselsatte menn 16-74 år etter utdanning. Årlig gjennomsnitt 1988-1993	41
5.21	Utflyttingsrater for sysselsatte kvinner 16-74 år etter utdanning og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Per 1000 personer	42
5.22	Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for sysselsatte kvinner 16-74 år etter utdanning. Årlig gjennomsnitt 1988-1993	43
5.23	Utflyttingsrater for sysselsatte personer 16-74 år etter sektor og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Per 1000 personer	44
5.24	Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for sysselsatte personer 16-74 år etter sektor. Årlig gjennomsnitt 1988-1993	45
5.25	Nettoinnflytting for personer 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Antall personer	47
5.26	Endring av antall personer 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet, dekomponert etter betydningen av flytting og andre faktorer. Gjennomsnittlig årlig endring etter fylke 1988-1993	49
5.27	Endring av antall helt arbeidsledige personer 16-74 år etter kjønn, dekomponert etter betydningen av flytting og andre faktorer. Gjennomsnittlig årlig endring etter fylke 1988-1993	51
5.28	Endring av antall helt arbeidsledige personer etter alder, dekomponert etter betydningen av flytting og andre faktorer. Gjennomsnittlig årlig endring etter fylke 1988-1993	52
5.29	Endring av antall helt arbeidsledige personer 16-74 år etter utdanning, dekomponert etter betydningen av flytting og andre faktorer. Gjennomsnittlig årlig endring etter fylke 1988-1993	53
5.30	Endring av antall helt arbeidsledige personer 16-74 år etter arbeidsledighetstrygd, dekomponert etter betydningen av flytting og andre faktorer. Gjennomsnittlig årlig endring etter fylke 1988-1993	54
5.31	Endring av antall sysselsatte personer 16-74 år etter sektor, dekomponert etter betydningen av flytting og andre faktorer. Gjennomsnittlig årlig endring etter fylke 1988-1993	55
5.32	Utvikling i utflyttingsrater for personer 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet og region 1988-1993. 1988=100	56
5.33	Utvikling i flyttetilbøyelighet, arbeidsledighet, sysselsetting, arbeidsstyrke og yrkesdeltakelse for personer 16-74 år i alle regioner 1988-1993. 1988=100	57

1. Innledning*

Denne rapporten gjengir resultatene fra en analyse som er foretatt for å kartlegge den regionale flyttetilbøyeligheten og det regionale flyttemønsteret hos personer i arbeidsstyrken. Analysen er konsentrert om flytting hos arbeidsledige og sysselsatte i perioden 1988-1993, mens flytting hos personer som står utenfor arbeidsstyrken kun er benyttet som referanse.

Analysen har tatt sikte på å kartlegge i hvilken grad de ulike tilstandene personene har i forhold til arbeidsmarkedet kan være med på å gi forskjellig flyttetilbøyelighet og flyttemønster.

I tidligere flytteanalyser foretatt i forbindelse med modellsystemene DRØM (se bl.a. Stambøl (1990, 1991)) og REGARD (se bl.a. Stambøl (1994a,b,c)), er flyttetilbøyeligheten hos personer etter kjønn, alder og utdanning blitt undersøkt i forhold til hvordan arbeidsledigheten har utviklet seg i de forskjellige regionene. Flytteanalyser knyttet direkte til hvilken tilstand personene har i forhold til arbeidsmarkedet er derimot aldri før blitt foretatt i Statistisk sentralbyrå.

Flytteprosjektet som ligger til grunn for denne rapporten, har vært noe mer begrenset i omfang enn de flytteanalysene som lå til grunn for modellprosjektene. Likevel har det vært nødvendig med omfattende koblinger av store datamengder på individnivå. Datakoblingene og datatilretteleggingen har lagt beslag på mye av ressursene knyttet til prosjektet. I denne omgang er derfor prosjektet begrenset til en beskrivende analyse av de data som er fremkommet. Datagrunnlaget gir likevel muligheter til videre analyser både med tanke på bruttostrømsanalyser over tidsperioden, eller for økonometriske tidserieanalyser knyttet mer i retning av det regionale modellsystemet.

Prosjektets målsetting har vært å analysere forskjeller i flytting hos personer i arbeidsstyrken. Spørsmål som er blitt stilt, er hvorvidt det er forskjeller i flyttetilbøyelig-

het og flyttemønster avhengig av om en person er sysselsatt eller arbeidsledig. Hos de arbeidsledige har det igjen vært av interesse å se på eventuelle forskjeller i flyttetilbøyelighet, avhengig av om den arbeidsledige mottar eller ikke mottar arbeidsledighetstrygd eller hvor lenge den arbeidsledige har gått arbeidsledig i flytteåret. Hos de sysselsatte har det videre vært av interesse å se på flyttemønsteret, avhengig av hvilke sektorer personene er sysselsatt i.

Flytting i denne analysen er å forstå som flyttinger over fylkesgrensene. I en del sammenhenger er resultatene presentert som generelle flyttinger over alle fylkesgrenser, mens det i andre sammenhenger har vært behov for å aggregere resultatene etter en landsdelsinndeling i til sammen 7 regioner. Dette er den samme inndelingen som er benyttet i Statistisk sentralbyrås regionale modell for arbeidsmarked og demografi, REGARD (se bl.a. Mohn, Stambøl og Sørensen (1994a,b)).

Rammen for flytteanalysen har vært et interaktivt opplegg, der bruttutflytting fra fylkene er dekomponert på tilflyttingsfylker. På denne måten analyseres både flyttetilbøyeligheten og flyttestrømmene mellom par av fylker, slik at det er mulig å observere retningen på flyttingene. På tilsvarende måte gir analysen nettoresultater av flyttestrømmene mellom samtlige par av fylker, slik at det er mulig å beregne flyttebalanser på et forholdsvis detaljert nivå.

I tillegg til å dele flytterne inn etter ulike tilstander i forhold til arbeidsmarkedet, opererer analysen også med sosioøkonomiske inndelinger etter kjønn, alder og høyeste fullførte utdanning. Flytteanalysen omfatter i prinsippet alle flyttinger mellom samtlige fylker for alle personer i yrkesaktiv alder; det vil si personer i alderen 16-74 år. I de fleste tilfeller opereres det med en inndeling fordelt på aldersgruppene 16-24 år, 25-44 år og 45-74 år. Når det gjelder utdanning, opererer analysen med en aggregert inndeling fordelt på personer med grunnskoleutdanning, personer med videregående utdanning og personer med høyere utdanning. Personer med uoppgitt utdanning behandles særskilt.

* Forfatteren takker Nils Martin Stølen for nyttige kommentarer, Eva Ivås for utforming av tabeller og figurer og Tone Veiby for redigering.

I analysen behandles kun innenlandske flyttinger. Det vil si at inn- og utvandring til og fra fylkene ikke er tatt med i resultatene.

I rapporten gis det i kapittel 2 en kort beskrivelse av de regionale inndelingene som er benyttet i analysen. I kapittel 3 er det beskrevet hvordan datagrunnlaget er frembragt og hvordan dette er tilrettelagt for interaktive analyser mellom par av fylker. Deretter gis det i kapittel 4 en oversikt over de definisjoner, inndelinger og metoder som ligger til grunn for analysen. Hoveddelen av rapporten finner man i kapittel 5, der det presenteres resultater fra de empiriske undersøkelsene. Kapitlet er organisert slik, at det først gis aggregerte resultater over alle flyttinger mellom fylkene. På denne måten er det mulig å gi en samlet analyse av hvordan flyttetilbøyeligheten varierer mellom persongruppene gitt ulik tilstand i forhold til arbeidsmarkedet. Deretter blir det presentert regionale tall for flyttinger mellom fylkene, aggregert til 7 regioner. Fylkesdimensjonen blir ivaretatt ved at det også gis tall for flyttinger mellom fylkene innen hver av de 7 regionene. Deretter er det gitt en oversikt over hvor mye flyttingene mellom fylkene har betydd for endringer i de ulike tilstandsgruppene over undersøkelsesperioden 1988-1993. Helt til slutt i kapittel 5 er det gitt en kort oversikt over tidsutviklingen i flytteratene i de ulike tilstandsgruppene.

Et sammendrag av de empiriske resultatene er gitt i kapittel 6, mens det i kapittel 7 presenteres en kort drøfting av noen muligheter til videre analyser av det datagrunnlaget som er lagt til grunn.

2. Regionale inndelinger

Valg av regional inndeling for analysen av flytting og arbeidsstyrken var i utgangspunktet uproblematisk, i og med at Kommunal og arbeidsdepartementet, som delvis finansierer prosjektet, ønsket fylkesnivået som ramme for analysene. Flytteanalysen som presenteres i denne rapporten skiller seg noe fra tidligere analyser av flytting og arbeidsmarked, ved at den er noe mer fristilt fra flyttemodellen som inngår i Statistisk sentralbyrås regionale modellapparat REGARD (se Mohn, Stambøl og Sørensen (1994a,b)). Det har derfor vært mulig å velge en noe mer disaggregert regional inndeling enn de 7 regionene som legges til grunn i modellen.

Denne flytteanalysen har likevel en viss betydning for det regionale modellverktøyet, ved at analyse-resultatene kaster nytt lys over hvilke flyttemønster og flyttetilbøyeligheter som finnes hos personer i arbeidsstyrken. Som vi skal komme tilbake til i det siste kapitlet, kan dessuten datagrunnlaget være nyttig til videre behandling med sikte på modellutvikling. Vi har derfor også valgt å ivareta landsdelsinndelingen i denne analysen.

Når det gjelder den regionale dimensjonen med tanke på flytting hos arbeidsledige og sysselsatte, er det ikke helt uvesentlig om man velger en aggregert eller disaggregert regional inndeling. En stor del av flyttingene innen disse to gruppene foregår lokalt, uten at de arbeidsledige skifter arbeidsmarked å søke på eller at de sysselsatte skifter arbeidsplass. Noe av poenget med en analyse av flytting hos personer i arbeidsstyrken bør være å gi en indikasjon på at personene orienterer seg i retning av nye markeder. Valg av fylkesnivået som regional enhet er derfor noe bedre enn å benytte kommunenivået direkte i denne analysesammenheng. Likevel er det mange av flyttingene over fylkesgrensene som også kan få betegnelsen lokale flyttinger. Valg av en tilnærmet landsdelsinndeling i til sammen 7 regioner burde ut fra de nevnte kriteriene kunne forsvares.

Det regionale nivået i analysen av flytting og arbeidsstyrken er benyttet slik at flytting mellom alle fylkene utgjør selve grunnlaget for analysen. For å

analysere flyttetilbøyeligheten etter de ulike tilstandene personene har i forhold til arbeidsmarkedet samt etter sosioøkonomiske kjennetegn som kjønn, alder og utdanning, er flyttingene mellom fylkene aggregert til å gjelde samtlige flyttinger over fylkesgrensene. For å analysere både flyttetilbøyelighet og flyttemønster på regionalt nivå, er det valgt å presentere analysen som flytting mellom par av regioner. Noe av grunnen til dette er allerede nevnt over, men valg av et interaktivt opplegg for bruttoflytting mellom fra- og tilflyttingsregioner kan fort gi uoversiktlige matriser dersom resultatene presenteres på et for disaggregert nivå. Fylkesdimensjonen blir i det interaktive opplegget ivaretatt, ved at matrisene også omfatter flytting mellom fylker innen hver av de 7 regionene. På denne måten oppnår vi en viss indikasjon på forskjeller mellom mer «lokale» flyttinger og flyttinger som foregår over noe lengre

Figur 2.1 Regionale inndelinger

Aggregert nivå	Regionalt nivå	Fylkes-nivå
Alle regioner og fylker	1. Oslo og Akershus	2. Akershus 3. Oslo
	2. Østland Søndre	1. Østfold 6. Buskerud 7. Vestfold 8. Telemark
	3. Østland Nordre	4. Hedmark 5. Oppland
	4. Agder og Rogaland	9. Aust-Agder 10. Vest-Agder 11. Rogaland
	5. Vestlandet	12. Hordaland 14. Sogn og Fjordane 15. Møre og Romsdal
	6. Trøndelag	16. Sør-Trøndelag 17. Nord-Trøndelag
	7. Nord-Norge	18. Nordland 19. Troms 20. Finnmark

avstander. I analysene som viser endringer i de ulike persongruppene over undersøkelsesperioden dekomponert på forskjellige årsaker, er derimot fylkesnivået benyttet direkte i presentasjonene.

En nærmere spesifisering av sammenhengen mellom de ulike regionale nivåene som benyttes i analysen, er vist i figur 2.1.

3. Datagrunnlaget

For å kunne foreta empiriske analyser av flytte-tilbøyelighet hos personer i arbeidsstyrken gitt ulike tilstander og forskjellige sosioøkonomiske kjennetegn, har det vært nødvendig med omfattende koblinger og tilrettelegging av data. Datakildene som er benyttet er registerbaserte, der alle koblingene er utført på individnivå. I og med at analysen omfatter sammenlikninger av flyttestilbøyeligheten og ikke bare omfanget av antall flyttere, har det vært nødvendig å koble registre for hele populasjoner etter ulike tilstander og sosioøkonomisk tilhørighet. I det følgende foretas en gjennomgang av de viktigste data som er benyttet.

Flyttere: Flyttedataene som benyttes i analysen, er hentet fra de individuelle flyttemeldingene i Det sentrale personregisteret. Dataene er bearbeidet og lagt til rette for interaktive analyser mellom par av fylker og par av regioner for perioden 1988-1993. Som definisjon på flytting er det her benyttet personer med forskjellig bostedsfylke ved inngangen til og utgangen av flytteåret. Personer som har foretatt mer enn en flytting mellom fylkene i løpet av et kalenderår, får kun registrert flytting mellom første og siste bostedsfylke. Flyttere som har flyttet fra det fylke de var bosatt i ved inngangen til året, og som har flyttet tilbake til det samme fylke innen utgangen av året, er derfor ikke med i tellingene. I denne rapporten er flyttedataene konsentrert til aldersgruppen 16-74 år, som videre er delt inn i aldersgruppene 16-24 år, 25-44 år og 45-74 år. Ved definisjon av alder er flytterne gitt den alder de hadde ved utgangen av flytteåret.

Flyttere og utdanning: Som datakilde for kobling mellom flytting og utdanning, er det benyttet registerdata med status over befolkningens høyeste fullførte utdanning pr. 1.10. Alle koblingene mellom flytting og utdanningsnivå er foretatt på individnivå. Koblingene er foretatt slik at flyttere i løpet av et år har fått tilknyttet opplysninger om høyeste fullførte utdanning pr. 1.10. i året før flyttingen fant sted. Flyttere i år 1988 er altså koblet til utdanningsstatus pr. 1.10.1987 osv. Dette er i samsvar med de koblinger som er foretatt mellom sysselsatte, arbeidsledige og utdanning, og som er nærmere beskrevet senere i dette avsnittet.

Dette fører til at flyttere som ikke har vært under utdanning etter 1.10. året før flyttingen fant sted, vil i løpet av hele flytteåret ha riktige opplysninger om sin høyeste fullførte utdanning. Flyttere som derimot har vært under utdanning i denne tidsperioden, og som har avsluttet en høyere utdanning enn den de var registrert med pr. 1.10. året før flyttingen, vil kunne ha endret sin utdanningsstatus før flyttingen fant sted.

Utdanningsregisteret med befolkningens høyeste fullførte utdanning omfatter personer registrert bosatt i Norge pr. 1.10. i registreringsåret, og som ved utgangen av året er 16 år eller eldre. I tillegg registreres 15-åringer som har fullført grunnskolen eller som er igang med en utdanning ut over grunnskolenivå. Dette betyr at de fleste flytterne som er 16 år ved utgangen av flytteåret ikke finnes på statusfilen over befolkningens høyeste fullførte utdanning pr. 1.10. året før, fordi denne aldersgruppen da kun var 15 år. For at denne gruppen også skal få utdanningsopplysninger, har vi gitt dem utdanning på grunnskolenivå.

Koblingene som er foretatt mellom flyttere og utdanningsregisteret er foretatt på det mest detaljerte nivå når det gjelder opplysninger om utdanning. Til bruk i den flytteanalysen som presenteres i denne rapporten, er flytterne gruppert i til sammen tre utdanningsgrupper; det vil si flyttere med kun grunnskoleutdanning, flyttere med videregående utdanning og flyttere med høyere utdanning på universitets- og høyskolenivå. Gruppen flyttere med uoppgitt utdanning blir gjennom hele analysen behandlet som en særskilt gruppe, og går inn i totaltallene i alle sammenhenger, både der utdanningsdimensjonen forekommer og der det er aggregert over utdanning.

Vi gjør oppmerksom på at status over befolkningens utdanning kun omfatter personenes høyeste fullførte utdanning. En person kan ta flere forskjellige utdanninger i løpet av sitt livsløp, men bare den som er rangert høyest av disse vil til enhver tid være registrert. Status over befolkningens høyeste utdanning har dessuten enkelte mangler angående opplysninger om utdanning fullført i utlandet etter folketellingen 1980. Dette berører spesielt personer som er født i utlandet,

og som har innvandret til Norge etter 1. november 1980. Statistisk sentralbyrå har imidlertid gjennomført en undersøkelse for å kartlegge utdanningsnivået til personer som er født i utlandet. Andelen personer født i utlandet som mangler utdanningsopplysninger, er imidlertid blitt halvert etter denne undersøkelsen. Den bedre datasituasjonen har i denne analysen først og fremst berørt året 1989 og de nærmeste påfølgende år. Problemer med opplysninger om utdanning tatt i utlandet, berører også den utdanning som nordmenn tar i utlandet. Nordmenn bosatt i Norge med utdanning tatt i utlandet etter folketellingen 1980, står derfor bare registrert med den høyeste fullførte utdanningen de har avlagt i Norge. For ytterligere informasjon om data for befolkningens høyeste fullførte utdanning vises bl.a. til Vassenden (1993).

Sysselsatte: Sysselsettingstallene for perioden 1988-1993 er hentet fra "beregnete" sysselsettingstall, satt sammen av tall fra forskjellige registerbaserte datakilder. Datakildene som benyttes er Det sentrale personregisteret, Arbeidstaker-/ arbeidsgiverregisteret, Bedrifts- og foretaksregisteret, Ligningsregisteret, Sjømannsregisteret, Momsregisteret og Utdanningsregisteret (se Utne (1992)).

Sysselsettingstallene omfatter personer i alderen 16-74 år som ifølge Det sentrale personregisteret er bosatt i Norge på referansetidspunktet (medio mai det enkelte år). Som definisjon på sysselsetting er hovedprinsippet, at en person regnes som sysselsatt dersom vedkommende er sysselsatt ifølge minst ett av de registerene som inngår.

Kjennemerkene kjønn, alder og bosted er hentet fra Det sentrale personregisteret. Alle sysselsatte er koblet til sin høyeste fullførte utdanning ifølge utdanningsregisteret. På tilsvarende måte som for flytterne, er de sysselsatte koblet til sin høyeste fullførte utdanning pr. 1.10. året før sysselsettingen er registrert. Altså at sysselsatte i 1988 er koblet til sin høyeste fullførte utdanning pr. 1.10.1987 osv.

Sysselsatte med uoppgitt utdanning er på tilsvarende måte som hos flytterne beholdt som en separat gruppe i analysene. Denne gruppen inngår i totaltallene i alle sammenhenger, både der utdanningsdimensjonen forekommer og der det er aggregert over utdanning.

Til bruk i den empiriske flytteeanalysen i denne rapporten er det benyttet antall sysselsatte etter kjønn, alder, næring og utdanning med bostedsregion lik bostedsfylke. For å få sammenliknbare tall med flyttee-dataene over, er alderen hos de sysselsatte definert som alder ved utgangen av det året sysselsettingen er registrert. Sysselsatte som ved utgangen av registreringsåret var 16 år gamle, er gitt utdanning på grunnskolenivå.

Sysselsatte med uoppgitt næring er beholdt som en særskilt gruppe. I alle sammenhenger der det er aggregert over næring inngår denne gruppen i totaltallene.

Arbeidsledige: Data for arbeidsledige for perioden 1988-1993 er hentet fra Arbeidsdirektoratets tall for registrerte arbeidsledige. På tilsvarende måte som hos flyttere og sysselsatte har det vært nødvendig å koble arbeidsledige til sin høyeste fullførte utdanning ifølge utdanningsregisteret. Til forskjell fra flyttere og sysselsatte har det kun vært mulig å koble arbeidsledige til utdanningsregisteret på individnivå fra og med året 1988. Dette har vært bestemmende for at første år i analyseperioden er satt til 1988.

Koblingene mellom arbeidsledige og utdanningsregisteret er foretatt i samsvar med de koblingene som er foretatt mellom flyttere og utdanning og sysselsatte og utdanning. Det vil si at personer som er registrert som arbeidsledige i løpet av et år har fått opplysninger om høyeste fullførte utdanning pr. 1.10. året før arbeidsledigheten ble registrert. Personer registrert som arbeidsledige i 1988 er altså koblet til utdanningsstatus pr. 1.10.1987 osv.

De arbeidslediges alder er på tilsvarende måte som i de øvrige gruppene definert som alder ved utgangen av registreringsåret. Arbeidsledige som var 16 år ved utgangen av registreringsåret er gitt utdanning på grunnskolenivå. Arbeidsledige med uoppgitt utdanning er behandlet som en særskilt gruppe, og går inn i totaltallene i alle sammenhenger både der utdanningsdimensjonen forekommer og der det er aggregert over utdanning.

4. Definisjoner, inndelinger og metoder

På basis av datagrunnlaget som er beskrevet i forrige kapittel, er det foretatt definisjoner og inndelinger av ulike persongrupper til bruk i analysen. Arbeidet med definisjoner og avgrensning av ulike persongrupper har vært viktig for gjennomføringen av den analysen som presenteres i det neste kapitlet.

Som nevnt i innledningen har noe av målsettingen med denne analysen vært å se på eventuelle forskjeller i flyttetilbøyelighet og flyttemønster hos arbeidsledige og sysselsatte. Videre har det vært av interesse å se på forskjeller hos de arbeidsledige avhengig av om de mottar arbeidsledighetstrygd eller ikke, og hvor lenge arbeidsledigheten har vart i løpet av det året flyttingene er målt. På tilsvarende måte har det vært av interesse å se på flyttemønsteret hos de sysselsatte innen forskjellige næringsgrupperinger.

Arbeidet med å definere og avgrense disse persongruppene har ikke vært helt uproblematisk. Når det gjelder definisjon av arbeidsledige, har vi som i beskrivelsen av datagrunnlaget benyttet antall arbeidsledige registrert ved arbeidskontorene. Sysselsatte er definert som beskrevet i forrige kapittel.

Til forskjell fra tidligere analyser av flytting og arbeidsmarked, har vi her operert med andre nivåer på antall arbeidsledige og sysselsatte. Der vi tidligere har justert antall arbeidsledige til nivået i Arbeidskraftundersøkelsen og antall sysselsatte til nivået i Arbeidskraftregnskapet (se Stambøl (1994a)), har vi i denne analysen operert med arbeidsledige og sysselsatte på individnivå. Dette er gjort fordi det har vært nødvendig å foreta datakoblinger på individnivå til de ulike tilstandene, og for å få sammenliknbarhet mellom personer som flytter og personer som ikke flytter ut fra de ulike tilstandene flyttetilbøyeligheten skal måles etter.

I denne flytteeanalysen har det vært viktig å definere gruppene slik at et individ kun blir å finne innen en avgrenset tilstand, og at de dermed er eksklusive alle andre tilstandsgrupperinger. Det vil si at summen av individene i alle grupper av tilstander summerer seg til antall personer i yrkesaktiv alder. Det har videre vært

nødvendig at de ulike tilstandsgrupperinger er avgrenset på samme måte både hos flytterne og i befolkningen, fordi analysen omfatter flytte-tilbøyelighet uttrykt ved hjelp av flytterater.

Når det gjelder de forskjellige persongruppene målt etter ulik tilstand, er avgrensningene foretatt på følgende måte:

Arbeidsledige: Som definisjon på arbeidsledighet har vi tatt med alle personer som i minst 1 måned har vært registrert som helt arbeidsledig ved arbeidskontoret i løpet av det året vi undersøker. Denne definisjonen adskiller seg fra begrepet gjennomsnittlig antall helt arbeidsledige registrert ved arbeidskontorene. Det siste er et nivåbegrep og ikke et begrep der det er mulig å identifisere hver enkelt arbeidsledig. Som nevnt over, har vi vært avhengig av en definisjon der hvert enkelt individ er identifiserbart for videre koblinger av data. Antall arbeidsledige som i løpet av året er registrert som helt arbeidsledig, eller om man vil har vært innom tilstanden helt arbeidsledig, er langt høyere enn det gjennomsnittlige antall helt arbeidsledige.

I stedet for å operere med gjennomsnittlige tall for antall helt arbeidsledige, har vi i analysen skilt mellom helt arbeidsledige som i løpet av undersøkelsesåret har vært registrert som helt arbeidsledige i seks måneder eller mindre og de som har vært registrert som helt arbeidsledige i mer enn et halvt år. På denne måten opererer vi med arbeidsledige på individnivå, gitt ulike kjennetegn på arbeidsledighetens varighet i undersøkelsesåret.

I analysesammenheng har det videre vært av interesse å skille mellom arbeidsledige som mottar dagpenger og de som ikke gjør det. Datagrunnlaget skiller her mellom helt arbeidsledige personer som mottar dagpenger, de som ikke mottar dagpenger og de som har søkt dagpenger. I og med at opplysningene refererer seg til månedlige registreringer, er det fullt mulig for en arbeidsledig å være registrert med alle tilstandene i løpet av et kalenderår. Til vårt formål har vi bearbeidet kjennemerkene for arbeidsledighetstrygd slik, at

enhver helt arbeidsledig person er registrert med kun ett kjennetegn for arbeidsledighetstrygd i løpet av undersøkelsesåret. To kategorier trygdemottak har i denne sammenheng vært uproblematiske. Helt arbeidsledige som kun har kjennemerket "mottar dagpenger" og de som kun har kjennemerket "ikke mottar dagpenger". Helt arbeidsledige som er oppført med en kombinasjon av disse to kjennemerkene, har vi valgt å klassifisere under kjennemerket "mottar dagpenger". Det samme gjelder helt arbeidsledige som i tillegg også er oppført under kategorien "søkt dagpenger". Helt arbeidsledige som kun er oppført under kategorien "søkt dagpenger", har vi valgt å tolke positivt som om de får sin søknad innvilget. De er derfor plassert under de som mottar dagpenger. Helt arbeidsledige som står oppført med kombinasjonen "søkt dagpenger" og "ikke mottar dagpenger", har vi plassert i kategorien ikke mottakere av arbeidsledighetstrygd.

Sysselsatte: Definisjonen på sysselsetting er gitt i forrige kapittel. Som det går frem av forutsetningene over, vil en person i forhold til sysselsetting være registrert som sysselsatt eller som ikke-sysselsatt. I tillegg til sosioøkonomiske kjennetegn, er sysselsatte personer gitt kjennetegn etter næring. I utgangspunktet har sysselsatte personer næringskjennetegn på det mest detaljerte nivået ifølge standard for næringsgruppering. I dette prosjektet har vi foretatt aggregeringer til en inndeling i henholdsvis fire og åtte sektorer.

På det mest aggregerte nivået består de fire sektorene av

- 1) Primærnæringene
- 2) Oljeutvinning og bergverksdrift, industri, kraft- og vannforsyning og bygge- og anleggsvirksomhet
- 3) Hovedsakelig privat tjenesteyting
- 4) Hovedsakelig offentlig tjenesteyting.

I den noe mer disaggregerte sektorinndelingen er følgende sektorer benyttet:

- 1) Primærnæringene (Jordbruk, skogbruk fiske og fangst)
- 2) Sekundærnæringene (Oljeutvinning og bergverksdrift, industri, kraft- og vannforsyning og bygge- og anleggsvirksomhet)
- 3) Varehandel
- 4) Bank og forsikring og forretningsmessig tjenesteyting
- 5) Undervisning og forskning
- 6) Helse og sosialtjenester
- 7) Offentlig administrasjon og forsvar
- 8) Annen offentlig og privat tjenesteyting

Sysselsatte og arbeidsledige: For å kontrollere at gruppene sysselsatte og arbeidsledige er eksklusive grupperinger, der summen av individene i hver av gruppene utgjør personer i arbeidsstyrken, har vi foretatt koblinger mellom registrert helt arbeidsledige og registrert sysselsatte. Resultatene viste at et

betydelig antall av de helt arbeidsledige også er registrert som sysselsatte. Dette er selvsagt fullt mulig, da en person kan være arbeidsledig i deler av året og sysselsatt i andre deler av året.

For flytteanalysen var det i utgangspunktet et spørsmål om personer som både var registrert som helt arbeidsledige og som sysselsatte enten skulle plasseres sammen med de arbeidsledige eller blant de sysselsatte. Vi har valgt å la denne gruppen operere som en egen tilstandsgruppe i denne analysen. Grunnen er at det kan være av interesse å se om denne gruppen viser en flyttetilbøyelighet og flyttemønster som likner på de arbeidslediges eller de sysselsattes flyttemønster.

Som definisjon på personer i arbeidsstyrken til bruk i denne flytteanalysen, består disse altså av summen av antall helt arbeidsledige personer som ikke har vært sysselsatte i løpet av undersøkelsesåret, personer som både er registrert som helt arbeidsledige og som sysselsatte og personer som kun er registrert som sysselsatte. Alle tre grupperinger skulle være eksklusive, slik at ingen dobbelttellinger har forekommet.

Personer utenfor arbeidsstyrken: Denne gruppen er egentlig ikke med i flytteanalysen, men vi har i enkelte sammenhenger foretatt sammenlikninger med flyttetilbøyeligheten til denne persongruppen. Personer utenfor arbeidsstyrken i vår analyse fremkommer av personer i yrkesaktiv alder fratrukket personer som er helt arbeidsledige, personer som er helt arbeidsledige men også registrert som sysselsatte og personer som bare er registrert som sysselsatte. Denne definisjonen gir et noe høyere tall for persongruppen utenfor arbeidsstyrken enn den vi ville ha fått dersom vi hadde justert den registerbaserte sysselsettingen til nivået i Arbeidskraftregnskapet eller Arbeidskraftundersøkelsen. Forskjellen skyldes i hovedsak at den registerbaserte sysselsettingsstatistikken i mindre grad fanger opp den marginale arbeidskraften. I tillegg kommer forskjeller mellom den registrerte arbeidsledigheten og nivået på antall arbeidssøkere uten arbeidsinntekt i Arbeidskraftundersøkelsen, dersom vi hadde lagt den siste datakilden til grunn for nivået på arbeidsstyrken.

Flyttere etter ulike tilstander: Flyttere etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet fremkommer etter at de individuelle flyttefilene med sosioøkonomiske kjennetegn og fra- og tilflyttingsfylke kobles med de respektive filene for helt arbeidsledige, helt arbeidsledige som også er registrert som sysselsatte i løpet av året og de som bare er registrert som sysselsatte. På denne måten får vi tilsvarende kjennetegn på flytterne som de vi har beskrevet over for hele befolkningen i yrkesaktiv alder. Flyttere i aldersgruppen 16-74 år, som ikke har fått kjennetegn for noen av de ulike tilstandene som personene i arbeidsstyrken er inndelt etter, utgjør flyttere mellom fylkene som står utenfor arbeidsstyrken.

Helt arbeidsledige flyttere og helt arbeidsledige flyttere som også er sysselsatte er videre behandlet på samme måte som tilsvarende tilstandsgrupper i arbeidsstyrken når det gjelder status for arbeidsledighetstrygd og arbeidsledighetens varighet i flytteåret. Flyttere som kun er registrert som sysselsatte er videre fordelt på de samme næringssektorene som sysselsatte i arbeidsstyrken.

Med bakgrunn i disse definisjoner og inndelinger som her er gjennomgått, har aggregeringer over de forskjellige datasettene gitt oss muligheten til å foreta analyser av flyttetilbøyelighet og flyttemønster gitt ulike tilstander i forhold til arbeidsmarkedet. Prosjektet har først og fremst hatt som målsetting å kartlegge flyttetilbøyelighet og flyttemønster hos personer i de

ulike tilstandsgruppene. Metodene som er lagt til grunn for analysen er beskrivende, ved at dataene er stilt sammen på en rekke forskjellige måter for å illustrere flyttetilbøyelighet og flyttemønster gitt regionale inndelinger, ulike tilstander i forhold til arbeidsmarkedet og sosioøkonomiske kjennetegn. Presentasjonen av resultatene, blant annet gitt gjennom ulike dekomponeringsteknikker, følger i hovedtrekk mye av det presentasjonsopplegg som er benyttet i Stambøl (1992, 1993 og 1994a,b,c).

I figur 4.1 er det gitt en oversikt over de forskjellige persongruppene etter ulik tilstand og sosioøkonomisk status som inngår i analysene som presenteres i kapittel 5.

Figur 4.1 Persongruppene etter sosioøkonomisk status og ulike tilstander i forhold til arbeidsmarkedet

SOSIO-ØKONOMISKE KJENNETEGN	ARBEIDSSTYRKEN				SYSSELSATTE	UTENFOR ARBEIDSSTYRKEN
	HELT ARBEIDSLEDIGE					
	HELT ARBEIDSLEDIGE SOM OGSÅ HAR VÆRT REGISTRERT SOM SYSSELSATTE I LØPET AV ÅRET					
Kjønn Alder Utdanning	Arbeidsledighetstrygd		Ikke arbeidsledighetstrygd		4 sektorer og 8 sektorer	Kun sosioøkonomiske kjennetegn
	Arbeidsledig 1-6 mnd	Arbeidsledig i mer enn 6 mnd.	Arbeidsledig 1-6 mnd	Arbeidsledig i mer enn 6 mnd.		

5. Empiriske resultater

5.1 Innledning

I dette kapitlet presenteres resultatene fra undersøkelsen av flytting og arbeidsstyrken i perioden 1988-1993. Kapitlet er delt inn i fire hoveddeler, der det første avsnittet viser aggregerte resultater over alle flyttingene som er foretatt over fylkesgrensene i undersøkelsesperioden. I det neste avsnittet er hovedvekten lagt på bruttflyttinger mellom par av fylker, der resultatene aggregeres og presenteres som flytting innen og mellom til sammen syv regioner. Til slutt i dette avsnittet er det gitt en oversikt over flyttbalansene mellom de samme regionene i hver av tilstandsgruppene. I det tredje avsnittet er det vist hvor mye

flyttingene har betydd for endringene i befolkningen i de ulike tilstandsgruppene i hvert av fylkene. I det siste avsnittet har vi tatt med noen tall som viser tidsutviklingen i flyttetilbøyeligheten i de ulike tilstandsgruppene.

5.2 Aggregerte resultater

5.2.1 Alle tilstander

I tabell 5.1 vises resultater av den generelle flyttetilbøyeligheten mellom alle fylker som et årlig gjennomsnitt over perioden 1988-1993. Resultatene er fordelt på sosioøkonomisk status og ulike tilstander på

Tabell 5.1 Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom alle fylker 1988-1993 etter kjønn, alder, utdanning og ulike tilstander på arbeidsmarkedet. Per 1000 personer.

Utdanning: 0 = uoppgitt 1 = grunnskole 2 = videregående utd. 3 = høyere utd.

Alder	Utdanning	Helt arbeidsledige		Helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte i løpet av året		Sysselsatte		Utenfor arbeidsstyrken	
		Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
16-24	0	115,0	84,0	83,3	94,2	43,6	41,6	42,2	32,1
	1	39,8	57,9	38,1	70,5	17,0	23,7	12,2	15,9
	2	38,6	71,6	37,9	77,1	33,4	51,5	28,6	45,0
	3	63,3	105,5	114,9	117,2	103,8	86,8	49,6	66,4
	Gj.snitt	41,8	69,4	40,7	78,1	33,1	48,0	21,6	30,3
25-44	0	98,4	63,6	77,4	64,7	42,6	34,6	53,6	40,1
	1	48,2	38,5	29,6	32,3	11,7	8,5	27,1	18,7
	2	54,5	51,7	34,7	52,1	20,5	18,4	42,6	30,0
	3	96,9	110,0	90,7	119,9	46,8	44,5	81,9	67,6
	Gj.snitt	61,9	56,3	40,2	55,9	26,6	24,5	48,7	34,4
45-74	0	41,3	31,5	36,1	38,5	19,1	13,7	18,6	13,7
	1	12,1	14,5	7,1	11,6	3,1	2,8	4,6	4,2
	2	18,9	19,5	12,5	20,6	5,9	5,2	8,2	7,6
	3	25,9	35,2	20,8	48,9	10,7	10,7	11,7	13,0
	Gj.snitt	18,2	18,7	11,5	18,2	6,3	5,3	6,9	5,9
16-74	0	93,4	63,5	70,2	63,8	34,7	28,2	40,0	30,1
	1	36,3	41,4	23,3	32,7	7,7	7,1	8,9	8,6
	2	43,1	56,9	32,5	56,2	17,7	19,8	22,6	24,1
	3	75,8	102,0	76,1	111,7	34,6	37,0	42,8	49,3
	Gj.snitt	46,9	56,4	34,3	54,9	19,5	20,5	19,0	18,3

arbeidsmarkedet som også omfatter personer utenfor arbeidsstyrken. Resultatene viser betydelige forskjeller i flyttetilbøyelighet mellom de ulike tilstandene personene har i forhold til arbeidsmarkedsdeltakelse. Flyttetilbøyeligheten for hele aldersgruppen 16-74 år under ett, viser at personer som har vært registrert som helt arbeidsledige i løpet av undersøkelsesperioden, har en betydelig større flyttetilbøyelighet enn personer som kun er registrert som sysselsatte eller som står utenfor arbeidsstyrken. Mest markante er forskjellene hos kvinner, der flyttetilbøyeligheten hos helt arbeidsledige er om lag tre ganger så høy sammenliknet med sysselsatte kvinner og kvinner som står utenfor arbeidsstyrken.

Totalresultatene viser at kvinner har noe større flyttetilbøyelighet enn menn i samtlige tilstander hos personer i arbeidsstyrken. Dette kommer klarest fram hos helt arbeidsledige og spesielt i gruppen helt arbeidsledige som også er registrert som sysselsatte. Mens helt arbeidsledige kvinner har omtrent like stor flyttetilbøyelighet uavhengig av om de er registrert som sysselsatte eller ikke, viser helt arbeidsledige menn en betydelig lavere flyttetilbøyelighet dersom de også har vært registrert som sysselsatte. Det siste kan være en indikasjon på at arbeidsledige menn i noe større grad enn kvinner oppnår å bli sysselsatt innen hjemstedets arbeidsmarked, mens arbeidsledige kvinner i noe større grad oppnår å bli sysselsatt som en konsekvens av flyttingene. I og med at vi ikke kjenner den innbyrdes rekkefølge på fenomenene arbeidsledighet, sysselsetting og flytting innen samme kalenderår, kan disse resultatene også tolkes slik at kvinner har noe større tilbøyelighet til å flytte dersom de går fra tilstanden sysselsatt til å bli arbeidsledig. Resultatene av flyttetilbøyeligheten i gruppen helt arbeidsledige gir en viss indikasjon på at dette kan være tilfelle.

Av totalresultatene for kun sysselsatte og for personer utenfor arbeidsstyrken, er som nevnt flyttetilbøyeligheten betydelig lavere og kjønnsforskjellene forholdsvis små. Det er dessuten små forskjeller i flyttetilbøyeligheten mellom sysselsatte og personer utenfor arbeidsstyrken. Ikke helt overraskende viser dette at sysselsetting gir en rimelig stor grad av bofasthet.

I kapittel 4 om definisjoner og inndelinger, drøftet vi kort om gruppen helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte alternativt kunne plasseres under tilstanden helt arbeidsledig eller sammen med gruppen sysselsatte. En sammenlikning av disse gruppens flyttetilbøyelighet i tabell 5.1, viser klart at gruppen helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte, har en betydelig større likhet med flyttetilbøyeligheten hos helt arbeidsledige enn med flytting hos kun sysselsatte. Mye tyder på at den sysselsettingen som helt arbeidsledige oppnår ikke virker stabiliserende nok til at flyttetilbøyeligheten i nevneverdig grad avviker fra flyttetilbøyeligheten hos

de som kun er registrert som helt arbeidsledige. Som vi har sett kan dette i noe større grad gjelde hos kvinner enn hos menn.

Ser vi mer detaljert på tallene i tabell 5.1, så er kvinnenes store flyttetilbøyelighet først og fremst å finne innen aldersgruppen 16-24 år. Dette gjelder samtlige tilstander og er i tråd med det vi vet, at kvinner har en tendens til å flytte noe tidligere enn menn. Målt i rateavvik finnes likevel de største kjønnsforskjellene i flyttetilbøyelighet i denne aldersgruppen hos de arbeidsledige. Mens arbeidsledige menn i alderen 16-24 år viser omtrent samme flyttetilbøyelighet uavhengig av om de har vært registrert som sysselsatte eller ikke, viser kvinner en noe sterkere flyttetilbøyelighet dersom de også har vært registrert som sysselsatte.

Når det gjelder de to andre aldersgruppene, så har menn en viss tendens til noe større flyttetilbøyelighet enn kvinner. Dette gjelder spesielt hos helt arbeidsledige i aldersgruppen 25-44 år. De største unntakene fra denne trenden kommer også her hos helt arbeidsledige som har vært registrert som sysselsatte, der kvinner viser en betydelig større flyttetilbøyelighet enn menn, især i aldersgruppen 25-44 år, men også i den eldste aldersgruppen er dette tilfelle.

Når det gjelder fordelingen i flyttetilbøyelighet etter utdanning, så gjenspeiles gjennomgående det som tidligere er vist, at personer med høyere utdanning har en betydelig større flyttetilbøyelighet enn personer med kun grunnskoleutdanning og videregående utdanning (se bl.a. Stambøl (1992,1993)). Noen spesielle trekk er likevel verdt å nevne. I den yngste aldersgruppen viser helt arbeidsledige med grunnskoleutdanning og videregående utdanning også en relativt stor flyttetilbøyelighet. Spesielt gjelder dette kvinner både i gruppen helt arbeidsledige og især i gruppen helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte. På den annen side viser sysselsatte personer med kun grunnskoleutdanning en betydelig stabilitet i bosettingen på fylkesnivå, med veldig liten flyttetilbøyelighet. Hos sysselsatte viser personer med høyere utdanning om lag fem ganger så stor flyttetilbøyelighet som personer med kun grunnskoleutdanning. Målt i prosentavvik utgjør dette den klart største forskjell i flyttetilbøyelighet mellom personer med høyere og lavere utdanning. Måles derimot forskjellene i rateavvik, er likevel forskjellene mellom utdanningsgruppene størst i de to gruppene hvor helt arbeidsledige inngår. Det siste har bl.a. sammenheng med den betydelige større flyttetilbøyeligheten som er observert i disse to gruppene.

Ellers viser resultatene i tabell 5.1 en meget stor flyttetilbøyelighet i persongruppen med uoppgett utdanning. Tendensen er den samme her som beskrevet over når det gjelder forskjeller i flyttetilbøyelighet mellom de ulike tilstandene. En betydelig forskjell som observeres,

er at menn med uoppgitt utdanning nesten gjennomgående har en større flyttetilbøyelighet enn kvinner med uoppgitt utdanning. Jamnført med det som er skrevet om datagrunnlaget i kapittel 3, er det mye som tyder på at denne persongruppen har et betydelig innslag av personer som har innvandret.

Et spørsmål som kan være av interesse å besvare, er hvor mye hver av de forskjellige persongruppene utgjør av det totale antall flyttinger mellom fylkene. Det er derfor i tabell 5.2 tatt med tall som viser prosentfordelingen av totalt antall flyttere på hver av gruppene etter ulik tilstand og sosioøkonomisk status. Tallene er også her beregnet som et årlig gjennomsnitt over perioden 1988-1993.

Ser man på flyttere i yrkesaktiv alder under ett går det fram at sysselsatte legger beslag på den klart største andelen av flyttingene mellom fylker i Norge, der denne gruppen utgjør litt i overkant av halvparten av det totale antall flyttere. Dette er ikke så overraskende, i og med at en klar majoritet av personene i yrkesaktiv alder er sysselsatte. Summert sammen med sysselsatte flyttere som også har vært registrert som helt arbeidsledige, utgjør disse noe under 60 prosent av flyttingene over fylkesgrensene. Dette er imidlertid betydelig under andelen for antall sysselsatte totalt, noe som betyr at sysselsatte er underrepresentert blant flytterne

i forhold til den andel de utgjør av personer i yrkesaktiv alder.

Flyttere som kun er registrert som helt arbeidsledige utgjør noe i overkant av 12 prosent av alle flytterne, mens helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte utgjør noe over 8 prosent av flytterne. Dette betyr at flyttere som har vært innom tilstanden helt arbeidsledig i løpet av flytteåret, utgjør litt over 1/5 av totalt antall flyttere over fylkesgrensene. Dette vil si en betydelig overrepresentasjon blant flytterne i forhold til den andel de helt arbeidsledige utgjør av befolkningen i yrkesaktiv alder.

Tar vi utdanningsdimensjonen med i betraktning, utgjør personer med videregående utdanning om lag halvparten av alle flyttere, mens personer med høyere utdanning utgjør litt under 30 prosent og personer med kun grunnskoleutdanning om lag 15 prosent av flytterne. Som tabell 5.2 viser utgjør flyttere med uoppgitt utdanning en forholdsvis liten andel av flytterne, med litt i underkant av 6 prosent.

Fordeler vi flytterne i de ulike tilstandsgruppene på utdanning, avdekkes en del forskjeller i forhold til det generelle bildet vi beskrev over. Av flyttere med kun grunnskoleutdanning, utgjør flyttere som har vært innom tilstanden helt arbeidsledig en nesten like stor

Tabell 5.2 Årlige gjennomsnittlige andeler av totalt antall flyttinger mellom alle fylker 1988-1993 fordelt etter kjønn, alder, utdanning og ulike tilstander på arbeidsmarkedet. Prosent

Alder	Utdanning	Helt arbeidsledige		Helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatt i løpet av året		Sysselsatte		Utenfor arbeidsstyrken		Sum
		Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	
16-24	0	0,19	0,07	0,05	0,02	0,10	0,09	0,32	0,24	1,09
	1	0,61	0,64	0,25	0,28	0,59	0,82	1,28	1,73	6,19
	2	1,55	1,92	0,95	1,32	3,19	4,99	2,31	3,45	19,68
	3	0,12	0,16	0,10	0,13	0,74	1,14	0,46	0,79	3,64
	Sum	2,47	2,79	1,35	1,74	4,62	7,04	4,38	6,22	30,61
25-44	0	0,57	0,19	0,20	0,07	0,76	0,42	0,92	0,73	3,86
	1	0,63	0,37	0,44	0,27	1,43	0,84	0,61	1,00	5,58
	2	1,96	1,51	1,54	1,29	7,79	5,74	2,12	3,38	25,34
	3	0,65	0,58	0,54	0,52	8,82	7,48	1,75	2,47	22,82
	Sum	3,81	2,65	2,73	2,15	18,81	14,47	5,40	7,59	57,60
45-74	0	0,05	0,02	0,03	0,01	0,20	0,10	0,22	0,16	0,79
	1	0,11	0,08	0,09	0,08	0,56	0,46	0,79	1,31	3,46
	2	0,18	0,13	0,15	0,15	1,28	0,92	0,84	1,04	4,69
	3	0,06	0,02	0,05	0,03	1,26	0,78	0,34	0,32	2,86
	Sum	0,39	0,25	0,31	0,27	3,30	2,26	2,18	2,83	11,80
16-74	0	0,81	0,27	0,28	0,11	1,07	0,60	1,46	1,14	5,74
	1	1,35	1,09	0,78	0,62	2,57	2,11	2,68	4,04	15,23
	2	3,68	3,57	2,64	2,75	12,27	11,66	5,27	7,88	49,72
	3	0,84	0,76	0,69	0,68	10,82	9,39	2,55	3,58	29,32
	Sum	6,67	5,69	4,38	4,17	26,73	23,77	11,96	16,64	100,00

andel av flytterne som flyttere som kun er registrert som sysselsatte. Den største gruppen består her av flyttere som er utenfor arbeidsstyrken. Dette har bl.a. sammenheng med at det i denne gruppen finnes en del personer som er under utdanning, samt at yrkesdeltakelsen er betydelig lavere enn i de andre utdanningsgruppene. Flyttere med videregående utdanning har en fordeling på de ulike tilstandene som er noe mer i samsvar med gjennomsnittstallene, men også her er flyttere som har vært registrert som helt arbeidsledige noe overrepresentert, mens flyttere som kun er sysselsatte er tilsvarende underrepresentert. Av flyttere med høyere utdanning utgjør de helt sysselsatte en betydelig større andel enn det gjennomsnittstallene tilsier, mens flyttere som har vært inntilstanden helt arbeidsledig kun utgjør 1/10 av samtlige flyttere med høyere utdanning. Det siste har bl.a. sammenheng med at personer med høyere utdanning utgjør en mindre andel av de arbeidsledige sammenliknet med den andel de utgjør av befolkningen.

Ser vi nærmere på aldersinndelingen, er flytterne i den yngste aldersgruppen forholdsvis likt fordelt på de ulike tilstandsgruppene, når vi vurderer samtlige som er registrert som arbeidsledige som en gruppe. Den høye andelen helt arbeidsledige flyttere i denne aldersgruppen, har bl.a. sammenheng med at arbeidsledighetsraten er forholdsvis høy. I de to øvrige aldersgruppene utgjør de helt arbeidsledige omtrent samme andel av flytterne som gjennomsnittstallene i

den mellomste aldersgruppen og betydelig under gjennomsnittet i den eldste aldersgruppen. Flyttere registrert som kun sysselsatte er betydelig overrepresentert i aldersgruppen 25-44 år.

5.2.2 Arbeidsledige

I dette avsnittet behandles flytteeatferden hos de helt arbeidsledige noe mer i detalj. Helt arbeidsledige flyttere er her i tillegg til sosioøkonomisk status fordelt på helt arbeidsledige som mottar arbeidsledighetstrygd og de som ikke mottar slik støtte, samtidig som det er foretatt fordeling etter arbeidsledighetens varighet i undersøkelsesåret. Resultater av undersøkelsen er gitt separat for helt arbeidsledige og helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte. I tabellene 5.3 og 5.4 er det vist hvordan flyttetilbøyeligheten har vært i disse to tilstandsgruppene som et gjennomsnitt over undersøkelsesperioden.

Av tabell 5.3, som viser flyttetilbøyeligheten i gruppen helt arbeidsledige, er det flere forskjeller med hensyn på arbeidsledighetstrygd og arbeidsledighetens varighet. Det er en klar tendens til større flyttetilbøyelighet hos arbeidsledige som ikke mottar arbeidsledighetstrygd sett i forhold til trygdemottakere. Denne forskjellen er mest fremtredende hos menn, og da spesielt hos menn som har vært arbeidsledige i inntil et halvt år i flytteåret. Her viser ikke-trygdemottakerne om lag 50 prosent større flyttetilbøyelighet enn den tilsvarende gruppen som mottar trygd. For menn som

Tabell 5.3 Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom alle fylker 1988-1993 for helt arbeidsledige personer etter kjønn, alder, utdanning, arbeidsledighetstrygd og arbeidsledighetens varighet i flytteåret. Per 1000 personer.

Utdanning: 0 = uoppgitt 1 = grunnskole 2 = videregående utd. 3 = høyere utd.

Alder	Utdanning	Menn				Kvinner			
		Dagpenger		Ikke dagpenger		Dagpenger		Ikke dagpenger	
		1 - 6 mnd.	Over 6 mnd.	1 - 6 mnd.	Over 6 mnd.	1 - 6 mnd.	Over 6 mnd.	1 - 6 mnd.	Over 6 mnd.
16-24	0	74,9	70,6	139,7	94,3	80,1	69,4	87,4	71,4
	1	40,5	48,5	37,6	32,9	72,3	77,9	50,9	73,1
	2	34,5	50,3	41,0	40,4	75,3	81,6	67,0	72,0
	3	57,8	94,2	66,6	132,1	100,3	133,3	108,5	87,0
	Gj.snitt	37,0	51,3	44,6	43,1	76,3	81,5	63,4	72,6
25-44	0	57,3	62,0	137,8	89,4	46,9	53,6	74,1	63,5
	1	39,6	45,7	73,7	35,1	31,7	41,9	45,9	25,5
	2	46,9	50,8	79,7	54,6	49,6	52,4	56,6	31,7
	3	96,8	82,6	111,7	72,4	112,0	92,0	120,7	76,2
	Gj.snitt	51,9	52,8	94,0	56,2	54,4	53,4	63,0	36,5
45-74	0	32,8	34,5	63,1	38,8	34,8	23,2	32,6	42,0
	1	11,0	10,3	28,1	17,6	14,0	12,3	25,4	14,9
	2	17,2	16,6	38,0	16,7	19,7	15,4	32,0	12,7
	3	26,1	20,7	43,8	32,7	39,7	26,1	40,1	29,0
	Gj.snitt	16,6	15,0	39,2	21,6	19,0	14,6	30,5	16,3
16-74	0	55,5	56,4	132,7	79,8	49,3	48,8	73,9	61,8
	1	32,9	31,5	45,0	30,8	37,6	34,5	48,2	37,0
	2	38,1	42,8	53,4	45,8	56,2	50,5	61,8	43,3
	3	75,5	58,0	95,1	67,5	103,6	82,5	111,9	72,6
	Gj.snitt	40,9	41,0	61,8	47,3	56,7	47,5	61,6	44,4

mottar dagpenger synes flyttetilbøyeligheten å være lite påvirket av arbeidsledighetens varighet i flytteåret, ved at flyttetilbøyeligheten praktisk talt er identisk mellom de med kort og lengre arbeidsledighetstid. For menn som ikke mottar dagpenger, er flytteaktiviteten klart mest intens hos de med kort ledighetsperiode, mens den synker betydelig for de med mer enn 6 måneders varighet på arbeidsledigheten i flytteåret. Likevel viser langtidsledige menn uten dagpenger større flyttetilbøyelighet enn tilsvarende gruppe som mottar dagpenger.

Hos arbeidsledige kvinner er betydningen av arbeidsledighetstrygd noe mindre for flytteaktiviteten enn hos menn. Hos kvinner med kort ledighetsperiode i flytteåret, er flytteaktiviteten noe høyere hos de uten arbeidsledighetstrygd i forhold til de som mottar dagpenger, mens forholdet er omvendt for langtidsledige kvinner. De største forskjellene i flytteaktivitet hos helt arbeidsledige kvinner, er først og fremst å finne mellom de med kort og lengre varighet på arbeidsledigheten, og da med klart størst flyttetilbøyelighet hos den første gruppen.

Fordeler vi disse totalresultatene etter alder og utdanning, er ikke flyttemønsteret like entydig. Hos menn med kort ledighetsperiode i flytteåret viser samtlige utdanningsgrupper totalt en større flyttetilbøyelighet hos de uten dagpenger, mens det hos langtidsledige menn med lavere utdanning virker som

arbeidsledighetstrygd har liten betydning for flytteaktiviteten. Det samme forholdet gjelder kvinner med kort ledighetsperiode, mens det hos langtidsledige kvinner er kun de med videregående og høyere utdanning som bidrar til høyere flyttetilbøyelighet hos arbeidsledige kvinner som mottar arbeidsledighetstrygd.

Når det gjelder aldersdimensjonen, skiller den yngste aldersgruppen seg betydelig fra gjennomsnittstallene, ved at det er en tendens til at flyttetilbøyeligheten er noe større hos personer som mottar arbeidsledighetstrygd i forhold til ikke-trygdemottakere, samt at det nesten gjennomgående er høyere flytteaktivitet hos de langtidsledige i forhold til de med kort ledighet. Dette betyr at de tendensene som er beskrevet over for hele gruppen helt arbeidsledige, er mer utdypet hos arbeidsledige som er 25 år og eldre.

Resultatene for tilsvarende fordeling av flyttetilbøyeligheten hos helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte i flytteåret er gjengitt i tabell 5.4. Av totaltallene går det fram at mye av de samme forskjellene med hensyn på arbeidsledighetstrygd og ledighetens varighet som ble observert over, også gjelder denne tilstandsgruppen. Selv om flyttetilbøyeligheten for menn i denne tilstandsgruppen er betydelig lavere enn hos kun helt arbeidsledige, synes tendensen til større flyttetilbøyelighet hos de som ikke mottar arbeidsledighetstrygd i forhold til de som

Tabell 5.4 Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom alle fylker 1988-1993 for helt arbeidsledige personer som også har vært sysselsatte etter kjønn, alder, utdanning, arbeidsledighetstrygd og arbeidsledighetens varighet i flytteåret. Per 1000 personer.

Utdanning: 0 = uoppgitt 1 = grunnskole 2 = videregående utd. 3 = høyere utd.

Alder	Utdanning	Menn				Kvinner			
		Dagpenger		Ikke dagpenger		Dagpenger		Ikke dagpenger	
		1 - 6 mnd.	Over 6 mnd.	1 - 6 mnd.	Over 6 mnd.	1 - 6 mnd.	Over 6 mnd.	1 - 6 mnd.	Over 6 mnd.
16-24	0	59,3	64,9	116,6	148,1	72,0	83,3	124,4	-
	1	35,0	36,8	44,5	36,7	71,7	73,6	68,0	119,0
	2	35,1	45,3	46,2	60,7	74,1	80,6	82,9	29,7
	3	117,9	96,8	107,5	133,3	113,5	136,4	122,6	130,4
	Gj.snitt	37,6	44,3	49,6	62,8	75,7	80,3	82,2	51,9
25-44	0	62,7	60,8	118,4	40,7	59,6	47,4	78,0	119,0
	1	23,6	41,2	49,3	53,4	27,6	41,1	49,2	22,1
	2	29,6	45,5	56,7	38,8	45,9	52,5	76,6	40,3
	3	86,2	78,1	111,6	61,4	110,7	82,5	157,4	82,5
	Gj.snitt	34,1	47,6	65,0	46,1	49,4	52,0	82,6	45,2
45-74	0	29,9	50,1	51,5	47,6	38,6	26,8	45,6	-
	1	5,5	11,8	13,6	20,5	9,5	13,8	25,7	7,5
	2	10,5	12,2	22,6	44,4	17,9	16,0	40,2	20,0
	3	18,9	22,3	28,9	40,8	40,9	29,0	91,7	-
	Gj.snitt	9,4	14,1	20,6	33,1	15,4	15,7	38,2	13,1
16-74	0	55,0	58,9	109,4	57,3	56,5	46,6	83,5	78,1
	1	18,6	28,6	39,0	39,2	26,9	33,8	53,2	37,6
	2	28,5	38,4	48,6	44,4	50,1	50,5	76,8	33,9
	3	72,7	57,7	95,6	61,7	103,1	77,3	143,5	82,7
	Gj.snitt	29,7	37,5	52,7	45,0	48,6	46,8	77,6	40,8

mottar trygd å være enda mer påfallende. Når det gjelder kvinner, er dette meget tydelig hos de korttidsledige i flytteåret, der de som ikke mottar arbeidsledighetstrygd, viser en meget stor flyttetilbøyelighet sammenliknet med de som mottar trygd. For langtidsledige kvinner som også er sysselsatte ser det også ut til å være størst flyttetilbøyelighet hos de som mottar arbeidsledighetstrygd.

Ser vi noe mer detaljert på flyttetilbøyeligheten etter alder og utdanning, er det hos menn en nærmest gjennomgående tendens at personer som ikke mottar arbeidsledighetstrygd har høyere flyttetilbøyelighet enn trygdemottakere. Dette forholdet er også nesten gjennomgående hos kvinner med kort ledighetsperiode i flytteåret. I den yngste aldersgruppen er det for menn en klar tendens til høyere flytteaktivitet hos ikke-trygdemottakere. Det samme gjelder til en noe mindre grad unge korttidsledige kvinner, mens det hos unge langtidsledige kvinner er en betydelig høyere flyttetilbøyelighet hos de som mottar dagpenger.

Det er ikke helt enkelt å gi forklaringer på de forskjeller som er beskrevet ut fra tabell 5.3 og 5.4 da det ikke finnes data som kan gi en kronologisk orden på rekkefølgen av flyttetidspunkt, arbeidsledighetstidspunkt og sysselsettingstidspunkt i løpet av hvert undersøkelsesår.

Det kan være forståelig at arbeidsledige som ikke mottar dagpenger har noe større flyttetilbøyelighet enn de som mottar trygd. Arbeidsledighetstrygd er dog en inntekt, mens arbeidsledige som ikke mottar trygd, kan ha et noe større intensiv for å søke arbeide i flere regionale arbeidsmarkeder. Tendensen til at arbeidsledighetstrygd synes å ha noe større betydning for flyttetilbøyeligheten hos menn enn hos kvinner, kan bl.a. ha sammenheng med at menn har høyere inntekt enn kvinner, og dermed grunnlag for høyere arbeidsledighetstrygd. For mange arbeidsledige kvinner, som både har hatt en generelt lavere lønn eller deltidsarbeid som grunnlag for arbeidsledighetstrygd, kan dagpengenes størrelse være såpass lave at dette ikke skiller dem nevneverdig fra arbeidsledige kvinner som ikke mottar dagpenger.

Den relativt beskjedne betydning av arbeidsledighetstrygden for flytteatferden hos de unge arbeidsledige, kan også ha sammenheng med lavt dagpengegrunnlag. I tillegg er det flere faktorer som kan gjøre flyttetilbøyeligheten hos de yngste arbeidsledige noe spesiell. En av faktorene er at flere av de unge arbeidsledige fortsatt bor i foreldrehjemmet, slik at flere av flyttingene innen denne gruppen kan være flyttinger fra foreldrehjemmet, men også i enkelte tilfeller tilbake til foreldrehjemmet. En annen viktig faktor i denne gruppen er overgangen inn og ut av utdannings-systemet. At de unge helt arbeidsledige viser en spesiell høy flyttetilbøyelighet hos de langtidsledige, kan bl.a. ha sammenheng med de faktorene som er nevnt her.

At flyttetilbøyeligheten hos unge arbeidsledige som også er registrert som sysselsatte er noe mer i samsvar med flyttetilbøyeligheten hos de øvrige arbeidsledige, kan nettopp skyldes at disse er noe nærmere tilknyttet arbeidsmarkedet.

Selv om det er observert større flyttetilbøyelighet hos arbeidsledige som ikke mottar arbeidsledighetstrygd i forhold til de som mottar trygd, kan vi ikke si at arbeidsledighetstrygd virker stabiliserende på bosettingen. Som vi har sett ligger flyttetilbøyeligheten hos arbeidsledige som mottar dagpenger langt over gjennomsnittlig flyttetilbøyelighet, og langt høyere enn hos både sysselsatte og hos personer utenfor arbeidsstyrken.

5.2.3 Sysselsatte

I tabell 5.5 og 5.6 vises flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte fordelt på henholdsvis 4 og 8 næringssektorer. I tabell 5.5 er det i tillegg til flytting hos sysselsatte i primær- og sekundærnæringene, vist en inndeling av flyttere i de tjenesteytende næringene fordelt etter en overveiende privat tjenesteyting og overveiende offentlig tjenesteyting. Bruk av standard for næringsgruppering tillater ikke en full oppsplitting av privat og offentlig virksomhet. Resultatene i tabell 5.5 er i tillegg gitt etter sosioøkonomiske kjennetegn som kjønn, alder og utdanning. I tabell 5.6 er det i tillegg til primær og sekundærnæringene foretatt en noe finere inndeling av flyttere i de tjenesteytende næringene i til sammen 6 grupper. Resultatene i tabell 5.6 er imidlertid aggregert over kjønn.

Selv på den mest aggregerte næringsinndelingen i tabell 5.5, er det betydelige forskjeller i flyttetilbøyelighet i de ulike næringssektorene. Kanskje noe overraskende er flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte i primærnæringene like stor som flyttetilbøyeligheten i sekundærnæringene, men som vi ser betydelig lavere enn flyttetilbøyeligheten hos personer sysselsatt i de tjenesteytende næringene. I både primær- og sekundærnæringene har kvinner en noe større flyttetilbøyelighet enn menn, mens det i de tjenesteytende næringene er menn som viser den største flyttetilbøyeligheten, og da spesielt innen sektoren med hovedsakelig offentlig tjenesteyting. Mennenes relativt høye flyttetilbøyelighet innen den siste sektoren, fører også til at det er innen hovedsakelig offentlig tjenesteyting vi finner den klart høyeste flyttetilbøyeligheten. Et vesentlig bidrag til mennenes høye flyttetilbøyelighet innen denne sektoren, er relativt stor flyttetilbøyelighet hos personer ansatt i forsvaret. Men selv uten sysselsatte i forsvaret, er flyttetilbøyeligheten hos menn ansatt i hovedsakelig offentlige tjenestesektorer betydelig større enn hos menn innen hovedsakelig privat tjenesteyting¹.

¹ Vi gjør oppmerksom på at vernepliktige i forsvaret ikke er tatt med i tallmaterialet.

Tabell 5.5 Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom alle fylker 1988-1993 for sysselsatte personer etter kjønn, alder, utdanning og fire næringssektorer. Per 1000 personer

Utdanning: 0 = uoppgitt 1 = grunnskole 2 = videregående utd. 3 = høyere utd.

Alder	Utdanning	Primærnæringene		Sekundærnæringene		Hovedsakelig privat tjenesteyting		Hovedsakelig offentlig tjenesteyting	
		Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
16-24	0	32,2	24,4	33,7	48,0	48,6	40,8	64,2	42,7
	1	5,8	12,1	13,3	22,0	19,3	22,2	38,1	36,8
	2	16,9	37,8	19,0	35,2	34,7	49,2	107,5	65,7
	3	41,2	35,2	74,0	77,4	66,2	76,4	161,0	103,5
	Gj.snitt	13,9	27,7	18,7	34,3	32,5	43,8	109,6	67,6
25-44	0	53,1	22,3	33,1	23,3	47,8	35,5	51,2	37,9
	1	6,8	7,5	8,1	7,5	16,3	10,5	17,1	7,0
	2	17,1	23,6	13,7	15,0	24,3	20,9	40,0	18,1
	3	48,4	66,0	36,6	46,1	45,2	50,8	56,7	43,3
	Gj.snitt	17,9	24,2	16,7	18,0	28,9	24,0	49,1	27,8
45-74	0	20,2	.	13,9	10,7	22,3	14,2	20,8	14,3
	1	1,3	0,5	2,5	2,6	5,1	3,7	3,4	2,3
	2	3,1	2,2	4,7	4,7	7,4	5,9	7,4	4,9
	3	6,2	14,9	9,1	12,5	11,3	11,4	11,3	10,6
	Gj.snitt	2,3	1,4	4,5	4,2	7,9	5,5	9,2	5,8
16-74	0	41,3	17,9	26,5	21,3	40,1	29,9	39,3	29,4
	1	4,0	4,9	5,6	6,4	11,9	9,6	9,9	5,2
	2	14,1	22,3	12,1	15,6	21,0	23,4	34,6	18,9
	3	38,2	50,7	27,3	42,4	35,0	47,1	40,3	34,6
	Gj.snitt	11,9	16,4	12,5	15,3	22,6	22,3	35,6	21,8

Ser vi på utdanningsfordelingen i totaltallene, er det gjennomgående størst flyttetilbøyelighet hos sysselsatte med høyere utdanning. Spesielt høy er flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte med høyere utdanning i primærnæringene sett i forhold til de med lavere og videregående utdanning. Både hos menn og kvinner sysselsatt i primærnæringene, er flyttetilbøyeligheten hos de med høyere utdanning om lag ti ganger så høy som hos personer med kun grunnskoleutdanning. Innen sekundærnæringene er det også en betydelig større flyttetilbøyelighet hos personer med høyere utdanning. I de tjenesteytende næringene er flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte med høyere utdanning om lag på nivå med tilsvarende utdanningsgruppe innen primær- og sekundærnæringene. Dette betyr at den høyere flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte i de tjenesteytende næringene i stor grad skyldes større flyttetilbøyelighet hos personer med lavere og videregående utdanning. Som vi ser av tallene i tabell 5.5, er dette mest utpreget for flytting hos menn.

Ser vi på aldersgruppene er det enkelte store forskjeller. I den yngste aldersgruppen er det en betydelig høyere flyttetilbøyelighet hos personer sysselsatt i hovedsakelig offentlig tjenesteyting. Menn skiller seg her ut med en betydelig høyere flyttetilbøyelighet enn kvinner, noe som er et særphenomen for denne aldersgruppen. Unge menns relativt store flytteintensitet i denne sektoren kan i sin helhet tilskrives sysselsatte i forsvaret.

Aldersgruppen 25-44 år viser i hovedtrekk mye av det samme flyttemønsteret som i den yngste gruppen. Mens kvinner fremdeles viser større flyttetilbøyelighet enn menn i primær- og sekundærnæringene, viser menn relativt størst flyttetilbøyelighet i de tjenesteytende næringene, og da spesielt i hovedsakelig offentlig tjenesteyting. Betydningen av flytting hos sysselsatte i forsvaret, har her langt mindre betydning for resultatet enn i den yngste aldersgruppen.

Som det går fram av tabell 5.5, viser sysselsatte med uoppgitt utdanning forholdsvis høy flyttetilbøyelighet. Resultatene viser her nesten gjennomgående høyere flyttetilbøyelighet hos menn enn hos kvinner. Som nevnt i kapittel 3 må vi regne med at innvandrere utgjør en stor andel av denne gruppen. Som det gikk fram av tabell 5.2, utgjør sysselsatte flyttere med uoppgitt utdanning om lag 1,5 prosent av totalt antall flyttere og om lag 3 prosent av helt sysselsatte flyttere.

I tabell 5.6 vises en noe mer detaljert inndeling av flyttingene hos personer sysselsatt i de tjenesteytende næringene. Av tallene ser man at det er innen sektoren offentlig administrasjon og forsvar vi finner den klart høyeste flyttetilbøyeligheten, etterfulgt av sysselsatte innen bank og forsikring og forretningsmessig tjenesteyting. Justeres tallene for sysselsatte i forsvaret, synker imidlertid flyttesannsynligheten hos sysselsatte i offentlig administrasjon til litt i underkant av flytte-

Tabell 5.6 Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom alle fylker 1988-1993 for sysselsatte personer etter alder, utdanning og åtte næringssektorer. Per 1000 personer

Alder	Utdanning	A	B	C	D	E	F	G	H
16-24	0	30,2	37,0	33,7	42,0	64,3	47,7	46,3	49,3
	1	7,8	15,6	17,0	35,8	30,4	33,9	51,3	24,6
	2	22,4	22,6	33,4	59,9	70,9	59,5	115,0	50,1
	3	38,4	75,9	62,4	95,0	101,2	84,7	185,6	70,6
	Gj.snitt	17,9	22,5	30,0	61,9	74,0	59,0	123,6	44,6
25-44	0	43,0	31,0	36,7	43,6	35,1	46,1	36,7	46,1
	1	7,0	8,0	10,4	18,1	7,4	8,0	10,8	15,4
	2	18,9	14,0	19,2	24,5	22,6	19,9	30,6	25,0
	3	53,8	38,6	44,0	45,7	34,4	52,4	65,5	51,3
	Gj.snitt	19,6	17,0	21,0	32,8	30,5	31,7	43,1	28,2
45-74	0	13,1	13,2	12,6	21,2	17,0	16,4	16,8	21,8
	1	1,0	2,5	3,5	5,4	1,9	2,6	2,7	5,0
	2	2,8	4,7	5,8	6,8	5,0	5,2	6,5	7,6
	3	8,2	9,4	9,5	10,1	8,4	13,5	15,1	13,8
	Gj.snitt	2,0	4,4	5,3	7,9	6,9	6,4	7,9	7,8
16-74	0	34,0	25,4	28,6	35,7	27,8	36,5	27,2	39,8
	1	4,3	5,8	8,6	14,1	4,2	6,1	7,0	12,1
	2	16,5	12,9	18,6	23,2	19,3	20,1	29,3	25,2
	3	42,2	30,0	36,2	38,8	23,2	43,4	54,6	41,3
	Gj.snitt	13,3	13,2	17,6	27,9	20,5	24,8	34,0	24,4

A = primærnæringene

B = sekundærnæringene

C = varehandel

D = bank og forsikring og forretningsmessig tjenesteyting

E = undervisning og forskning

F = helse- og sosialtjenester

G = offentlig administrasjon og forsvar

H = annen offentlig og privat tjenesteyting

tilbøyeligheten innen bank og forsikring og forretningsmessig tjenesteyting.

Den laveste flyttesannsynligheten for personer i tjenesteytende sektorer er å finne hos sysselsatte innen varehandelen og kanskje noe overraskende hos sysselsatte innen undervisning og forskning. Det første har bl.a. sammenheng med en relativt lav andel sysselsatte med høyere utdanning. Det siste er imidlertid i samsvar med tidligere undersøkelser av flytting og utdanning, der det ble påvist relativt lav flyttetilbøyelighet hos personer med høyere utdanning innen fagfeltet humanistiske og estetiske fag og undervisning (se Stambøl (1992)). Som det går fram av tabell 5.6, er det usædvanlig lav flyttetilbøyelighet hos høyt utdannede personer i sektoren undervisning og forskning.

I den motsatte enden finner vi sysselsatte med høyere utdanning innen offentlig administrasjon og forsvar, der flyttetilbøyeligheten er nesten åtte ganger så høy som flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte med lavere utdanning. Personer sysselsatt i forsvaret bidrar også her betydelig til dette resultatet, ved at sysselsatte med høyere utdanning innen offentlig administrasjon viser en flyttetilbøyelighet som ligger litt i underkant av tilsvarende utdanningsgruppe i sektoren helse- og

sosialtjenester. Tilsvarende forskjeller finner vi i flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte med videregående utdanning, der den høye flyttetilbøyeligheten i offentlig administrasjon og forsvar kommer ned på gjennomsnittet av de tjenesteytende næringene når tallene justeres for sysselsatte i forsvaret.

Ser vi på hver av aldersgruppene, gjenspeiles stort sett forskjellen i flyttetilbøyelighet mellom de ulike næringssektorene. Flyttetilbøyeligheten i offentlig administrasjon og forsvar er meget høy i den yngste aldersgruppen, men også i aldersgruppen 25-44 år ligger den klart høyere enn i de øvrige næringsgruppene. Sysselsatte innen varehandelen har gjennomgående den laveste flyttetilbøyeligheten av personer sysselsatt i de tjenesteytende næringene.

5.3 Resultater på regionalt nivå

5.3.1 Alle tilstander

I dette avsnittet presenteres resultater av brutto-flyttingen mellom alle regioner. Fylkesnivået blir ivaretatt ved at flyttinger mellom fylker innen hver av regionene også er med i tabellene. Vi tar i første omgang utgangspunkt i de samme fire tilstands-

gruppene som er presentert i de aggregerte resultatene i forrige avsnitt. Det vil si helt arbeidsledige, helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte, helt sysselsatte og personer som står utenfor arbeidsstyrken.

I tabellene 5.7 og 5.8 er resultatene av de regionale flyttingene i hver av de fire tilstandene gitt som rateavvik i forhold til flyttetilbøyeligheten hos henholdsvis samtlige menn og samtlige kvinner i yrkesaktiv alder. Flytteratene fra hver av regionene, mellom fra- og tilflyttingsregioner og mellom alle fylkene innen hver av regionene, er gitt som absolutte rateavvik fra tilsvarende gjennomsnittlige flytterater hos menn og kvinner i yrkesaktiv alder. Som i de aggregerte resultatene i forrige avsnitt, gis alle resultatene her som årlige gjennomsnitt over undersøkelsesperioden 1988-1993.

Av tabell 5.7, som viser flyttetilbøyeligheten i hver av de fire tilstandene for menn, går det fram at menn som har vært innom tilstanden helt arbeidsledig i løpet av

flytteåret, gjennomgående har den høyeste flytte-tilbøyeligheten i samtlige regionale flytteinteraksjoner. Flytteratene viser positive avvik fra gjennomsnittet i samtlige regionale interaksjoner både for helt arbeidsledige menn og for helt arbeidsledige menn som også har vært registrert som sysselsatte, mens de tilsvarende rateavvik for personer som kun er registrert som sysselsatte eller som står utenfor arbeidsstyrken, nesten gjennomgående er negative.

Ser vi på de totale rateavvikene for hver av regionene, er det en vesentlig forskjell mellom Oslo/Akershus og de øvrige regionene når det gjelder menn som har vært innom tilstanden helt arbeidsledig. I samtlige regioner utenfor hovedstadsregionen, er flyttetilbøyeligheten hos menn som er registrert som helt arbeidsledige betydelig høyere enn tilsvarende flyttetilbøyelighet hos helt arbeidsledige menn som også har vært registrert som sysselsatte. I Oslo/Akershus er dette forholdet omvendt ved at den siste gruppen har en noe høyere flyttetilbøyelighet sammenliknet med den første.

Tabell 5.7 Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom regioner 1988-1993 for menn 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet. Absolutte avvik fra gjennomsnittlige flytterater for menn i yrkesaktiv alder. Per 1000 personer

Tilstand: 1 Helt arbeidsledige, 2 Helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatt i løpet av året, 3 Sysselsatte, 4 Utenfor arbeidsstyrken

Fra \ Til	Tilstand	Oslo/ Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/ Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord- Norge	Totalt fra
Oslo/ Akershus	1	9,2	5,5	3,1	2,4	3,0	2,2	4,4	29,8
	2	9,3	5,8	4,5	2,6	3,1	2,1	4,3	31,7
	3	0,9	-0,4	-0,5	-0,3	-0,3	-0,2	-0,5	-1,4
	4	-5,3	-0,9	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2	-7,1
Østland Søndre	1	10,4	5,1	1,8	3,2	2,5	1,4	2,4	26,8
	2	2,9	2,8	1,0	1,6	1,6	0,7	1,6	12,2
	3	-0,9	-0,6	-0,3	-0,4	-0,4	-0,2	-0,4	-3,2
	4	-1,0	-0,3	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,1	-1,3
Østland Nordre	1	11,3	5,4	2,7	1,8	3,6	2,6	1,6	28,8
	2	3,8	1,8	1,4	0,9	1,2	1,0	0,8	11,0
	3	-0,5	-0,6	-0,3	-0,3	-0,4	-0,3	-0,4	-2,8
	4	-1,9	-0,2	-0,2	0,1	-0,1	0,0	0,3	-1,9
Agder/ Rogaland	1	5,5	3,9	0,8	5,9	4,4	0,8	1,6	22,9
	2	1,1	1,2	0,3	2,5	1,6	0,2	0,5	7,4
	3	-0,6	-0,6	-0,1	-0,8	-0,5	-0,1	-0,3	-3,2
	4	0,0	0,2	0,1	-0,1	-0,2	0,1	0,3	0,4
Vestlandet	1	6,1	3,1	1,0	3,9	3,1	2,1	1,8	21,2
	2	1,4	0,8	0,5	2,0	2,4	0,9	1,2	9,2
	3	-0,6	-0,4	-0,2	-0,5	-0,5	-0,3	-0,3	-2,8
	4	-0,4	0,0	0,1	-0,3	-0,2	0,1	0,0	-0,7
Trøndelag	1	6,0	2,2	1,5	1,1	3,3	4,9	3,7	22,7
	2	1,9	0,8	0,5	0,5	1,9	2,8	2,1	10,6
	3	-0,6	-0,3	-0,2	-0,1	-0,4	-0,7	-0,6	-2,9
	4	-0,8	-0,2	-0,1	-0,2	-0,4	-0,4	-0,2	-2,2
Nord-Norge	1	6,3	3,0	0,9	1,9	2,1	3,1	6,4	23,7
	2	2,7	2,2	0,7	1,2	1,7	1,6	4,6	14,7
	3	-0,3	-0,3	0,0	0,0	-0,1	-0,3	-0,9	-2,0
	4	-1,7	-0,7	-0,3	-0,8	-0,9	-0,6	-1,2	-6,3

Forskjellen i flyttetilbøyelighet mellom helt arbeidsledige menn og arbeidsledige menn som også har vært registrert som sysselsatte, gjenspeiler seg i samtlige flytteinteraksjoner for regionene utenom Oslo/Akershus. Mest fremtredende er forskjellen i flytte-tilbøyelighet i de flyttingene som går i retning hovedstadsregionen, der helt arbeidsledige menn viser en sterkere flyttetilbøyelighet sammenliknet med arbeidsledige menn som også har vært sysselsatte.

Når det gjelder de to siste tilstandsgruppene, viser menn som står utenfor arbeidsstyrken en betydelig lavere flyttetilbøyelighet enn helt sysselsatte menn i Oslo/Akershus og Nord-Norge, der flytteratene hos helt sysselsatte menn ligger litt i underkant av gjennomsnittlig flytterate for menn i yrkesaktiv alder. Dette forholdet er omvendt i de øvrige regionene, der menn som står utenfor arbeidsstyrken viser noe større flytte-tilbøyelighet sammenliknet med sysselsatte menn. Sysselsatte menn viser en noe større tilbøyelighet til å flytte til Oslo/Akershus sammenliknet med menn

utenfor arbeidsstyrken. Dette gjelder alle regionene bortsett fra Agder/Rogaland og Vestlandet.

For flyttinger mellom fylker innen samme region gjenspeiles stort sett de forskjeller i flyttetilbøyelighet mellom tilstandsgruppene som er beskrevet over. Helt arbeidsledige menn viser noe større flyttetilbøyelighet sammenliknet med arbeidsledige menn som også har vært sysselsatte i alle regionene bortsett fra Oslo/Akershus, der flyttetilbøyeligheten er omtrent lik for disse to gruppene. Oslo/Akershus skiller seg dessuten fra de andre regionene ved at flyttetilbøyeligheten internt i regionen for sysselsatte menn også ligger over gjennomsnittet for alle menn i yrkesaktiv alder.

I tabell 5.8 vises på tilsvarende måte flyttetilbøyeligheten for kvinner i de ulike tilstandsgruppene. Det er her en mindre forskjell i flyttetilbøyeligheten mellom helt arbeidsledige kvinner og arbeidsledige kvinner som også har vært sysselsatte. Den siste gruppen viser betydelig større flyttetilbøyelighet enn tilsvarende

Tabell 5.8 Årlige gjennomsnittlige flytterater mellom regioner 1988-1993 for kvinner 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet. Absolutte avvik fra gjennomsnittlige flytterater for kvinner i yrkesaktiv alder. Per 1000 personer

Tilstand: 1 Helt arbeidsledige, 2 Helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte i løpet av året, 3 Sysselsatte, 4 Utenfor arbeidsstyrken

Fra \ Til	Tilstand	Oslo/ Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/ Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord- Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	1	10,9	10,1	7,3	4,9	6,6	4,1	7,6	51,5
	2	12,3	11,9	8,2	6,9	8,1	5,9	10,2	63,5
	3	2,4	-0,6	-0,6	-0,4	-0,4	-0,3	-0,5	-0,3
	4	-5,4	-0,7	-0,2	-0,2	-0,4	-0,3	-0,6	-7,7
Østland Søndre	1	8,7	6,3	2,5	3,9	3,7	2,3	3,4	30,8
	2	6,2	6,1	2,8	3,4	3,3	1,9	3,4	27,1
	3	0,5	-0,6	-0,3	-0,5	-0,3	-0,2	-0,4	-1,8
	4	-1,9	-0,3	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2	-2,8
Østland Nordre	1	13,5	5,4	4,7	2,4	4,3	2,9	3,1	36,4
	2	6,9	4,4	2,9	1,8	3,2	2,2	2,7	24,2
	3	0,3	-0,7	-0,4	-0,3	-0,4	-0,3	-0,3	-2,0
	4	-2,3	-0,1	-0,2	0,0	-0,2	-0,1	-0,1	-3,1
Agder/Rogaland	1	4,7	5,0	1,0	7,2	5,3	1,2	3,2	27,6
	2	5,2	4,0	1,1	6,8	5,9	1,5	3,4	27,8
	3	-0,3	-0,7	-0,1	-1,0	-0,6	-0,2	-0,4	-3,4
	4	-0,6	0,0	-0,1	-0,1	-0,4	-0,1	-0,1	-1,4
Vestlandet	1	4,5	3,4	1,4	5,5	5,9	3,2	3,1	27,0
	2	4,6	3,3	1,5	4,4	5,0	2,2	2,4	23,4
	3	-0,2	-0,5	-0,2	-0,7	-0,6	-0,4	-0,4	-3,0
	4	-0,7	-0,1	0,0	-0,3	-0,5	-0,1	-0,1	-2,0
Trøndelag	1	6,4	3,9	2,4	2,7	4,9	7,8	6,6	34,8
	2	5,6	3,7	1,5	2,0	5,3	4,4	5,4	28,1
	3	-0,2	-0,5	-0,3	-0,3	-0,8	-0,9	-1,0	-3,9
	4	-1,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,2	-0,4	-0,2	-2,5
Nord-Norge	1	7,0	5,4	2,5	4,1	4,2	5,8	10,9	39,9
	2	8,2	5,5	2,4	5,1	4,3	5,6	9,5	40,6
	3	0,1	-0,7	-0,3	-0,6	-0,4	-0,7	-1,2	-3,8
	4	-2,0	-0,5	-0,3	-0,5	-0,6	-0,6	-1,2	-5,7

Tabell 5.9 Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for menn 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet. Årlig gjennomsnitt 1988-1993

Tilstand: 1 Helt arbeidsledige, 2 Helt arbeidsledige som også har vært registrert i løpet av året som sysselsatte i løpet av året, 3 Sysselsatte, 4 Utenfor arbeidsstyrken

Fra \ Til	Tilstand	Oslo/ Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/ Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord- Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	1	41	18	10	7	8	5	10	100
	2	40	18	12	7	8	5	10	100
	3	55	17	8	5	5	3	5	100
	4	44	19	11	7	7	4	8	100
	Gj.snitt	50	18	9	6	6	4	7	100
Østland Søndre	1	40	20	7	11	9	5	9	100
	2	35	22	8	11	10	5	10	100
	3	45	21	7	8	7	4	8	100
	4	39	20	8	10	8	5	10	100
	Gj.snitt	42	21	7	9	8	4	9	100
Østland Nordre	1	43	17	10	6	10	8	6	100
	2	43	15	12	6	9	7	8	100
	3	53	13	11	4	6	6	7	100
	4	42	15	11	6	8	7	11	100
	Gj.snitt	48	14	11	5	8	6	8	100
Agder/Rogaland	1	24	16	3	25	19	4	8	100
	2	22	15	3	27	20	4	9	100
	3	26	12	3	23	21	5	9	100
	4	25	15	4	23	18	5	11	100
	Gj.snitt	25	14	3	24	20	5	9	100
Vestlandet	1	28	13	5	18	16	10	9	100
	2	22	10	5	20	22	10	11	100
	3	28	11	5	19	19	9	10	100
	4	25	12	6	17	19	10	11	100
	Gj.snitt	27	12	5	18	19	9	10	100
Trøndelag	1	26	10	7	6	14	21	16	100
	2	23	10	6	6	15	23	17	100
	3	27	11	7	8	13	20	15	100
	4	25	11	7	7	12	21	17	100
	Gj.snitt	26	11	7	7	13	21	16	100
Nord-Norge	1	26	13	5	9	9	12	27	100
	2	22	13	5	9	11	11	28	100
	3	25	12	6	10	11	11	25	100
	4	23	12	5	9	9	12	29	100
	Gj.snitt	24	12	5	9	10	12	27	100

gruppe hos menn. Dette er gjennomgående for samtlige regioner. Som totaltallene for hver av regionene viser, har arbeidsledige kvinner som også har vært registrert som sysselsatte den største flyttetilbøyeligheten av samtlige tilstandsgrupper både i Oslo/Akershus, Agder/Rogaland og i Nord-Norge. Hovedstadsregionen skiller seg ut med en meget stor flyttetilbøyelighet både for helt arbeidsledige kvinner og især for arbeidsledige kvinner som også har vært sysselsatte. Som for menn viser også sysselsatte kvinner og kvinner som står utenfor arbeidsstyrken nesten gjennomgående mindre flyttetilbøyelighet enn gjennomsnittet for kvinner i yrkesaktiv alder. Som totaltallene viser har sysselsatte kvinner en betydelig større flyttetilbøyelighet enn kvinner som står utenfor arbeidsstyrken i hovedstadsregionen, mens kvinner

utenfor arbeidsstyrken har en flyttetilbøyelighet som ligger nærmere gjennomsnittet i Agder/Rogaland, Vestlandet og Trøndelag.

Den totale flyttetilbøyeligheten i de forskjellige tilstandsgruppene hos kvinner i hver av regionene, gjenspeiles i de fleste regionale flytteinteraksjonene. Når det gjelder flyttingene som foregår internt mellom fylkene i hver av regionene, viser helt arbeidsledige kvinner noe større flyttetilbøyelighet enn arbeidsledige kvinner som også har vært sysselsatte. Forskjellene er imidlertid små med unntak av Trøndelag. I Oslo/Akershus er forholdet omvendt ved at arbeidsledige kvinner som også har vært sysselsatte viser noe høyere avvik fra den gjennomsnittlige flyttetilbøyeligheten

Tabell 5.10 Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for kvinner 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet. Årlig gjennomsnitt 1988-1993

Tilstand: 1 Helt arbeidsledige, 2 Helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte i løpet av året, 3 Sysselsatte, 4 Utenfor arbeidsstyrken

Fra \ Til	Tilstand	Oslo/ Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/ Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord- Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	1	32	19	12	8	10	6	11	100
	2	30	19	12	9	11	7	13	100
	3	56	17	8	5	6	3	5	100
	4	42	21	12	7	7	4	7	100
	Gj.snitt	48	18	10	6	7	4	7	100
Østland Søndre	1	34	21	8	11	10	6	10	100
	2	31	22	9	11	10	6	11	100
	3	51	20	6	7	7	3	7	100
	4	38	23	8	10	8	5	8	100
	Gj.snitt	43	21	7	9	8	4	8	100
Østland Nordre	1	41	15	13	6	10	7	8	100
	2	37	17	12	6	11	8	9	100
	3	55	13	11	4	6	6	6	100
	4	43	17	13	5	8	7	8	100
	Gj.snitt	48	15	12	5	7	6	7	100
Agder/Rogaland	1	20	16	4	25	19	4	11	100
	2	21	14	4	24	21	5	11	100
	3	30	12	3	22	21	4	8	100
	4	25	15	3	26	19	4	9	100
	Gj.snitt	26	14	3	24	20	4	9	100
Vestlandet	1	21	12	5	19	21	11	11	100
	2	23	13	6	18	21	9	10	100
	3	32	10	5	16	20	8	8	100
	4	26	12	6	18	20	10	9	100
	Gj.snitt	27	11	5	17	20	9	9	100
Trøndelag	1	21	11	7	7	14	22	18	100
	2	23	12	6	7	17	18	18	100
	3	32	10	7	6	11	21	14	100
	4	23	10	7	7	14	22	17	100
	Gj.snitt	27	10	7	7	13	21	16	100
Nord-Norge	1	21	13	6	10	10	14	27	100
	2	22	13	6	11	10	13	25	100
	3	30	11	5	8	10	11	26	100
	4	23	13	5	9	10	13	28	100
	Gj.snitt	25	12	5	9	10	12	27	100

internt i regionen sammenliknet med helt arbeidsledige kvinner.

Når det gjelder flyttinger hos arbeidsledige kvinner i retning hovedstadsregionen, viser helt arbeidsledige kvinner en betydelig større flyttetilbøyelighet enn arbeidsledige kvinner som også har vært sysselsatte i regionene Østland Søndre og Østland Nordre. Sysselsatte kvinner skiller seg noe fra sysselsatte menn, ved at sysselsatte kvinner i flere av regionene har en noe større tilbøyelighet til å flytte til Oslo/Akershus enn hva gjennomsnittlig flyttetilbøyelighet for kvinner i yrkesaktiv alder tilsier.

For å gi en noe bedre oversikt over det regionale flyttemønsteret i hver av tilstandsgruppene, er det i

tabellene 5.9 og 5.10 vist hvor store andeler av flyttingene som tilfaller hver region. I tabell 5.9, som viser den regionale fordelingen av flyttingene for menn, skiller Oslo/Akershus seg ut som regionen med klart størst andel flyttinger internt i egen region. Totalt for menn i yrkesaktiv alder foregår halvparten av alle flyttingene hos menn i hovedstadsregionen mellom fylkene Oslo og Akershus. Spesielt høy er andelen internflyttinger i hovedstadsregionen for sysselsatte menn, med en internandel på 55 prosent, mens de øvrige tilstandsgruppene her viser litt i overkant av 40 prosent. Av de øvrige regionene er det Nord-Norge og Agder/Rogaland som viser de høyeste andelene internflyttinger for menn, men som vi ser betydelig under nivået for Oslo/Akershus.

I regionene utenom Oslo/Akershus er det forholdsvis små forskjeller mellom tilstandsgruppene når det gjelder andelen av flyttingene som foregår mellom fylkene i egen region. Tallene viser en liten tendens til at arbeidsledige menn som også har vært sysselsatte har en noe større internflyttingsandel sammenliknet med de øvrige tilstandsgruppene. I regionene utenom østlandsregionene viser menn i denne tilstandsgruppen like stor eller større andel internflyttinger enn den andelen av flytterne som flytter til Oslo/Akershus. Som tabell 5.9 viser er det en betydelig andel av flyttingene hos menn i yrkesaktiv alder som går i retning av hovedstadsregionen, og klart størst er denne andelen i Østland Nordre og Østland Søndre. Av tilstandsgruppene er det en viss tendens til at det er sysselsatte menn og helt arbeidsledige menn som viser de største andelen av flyttingene i retning Oslo/Akershus. Ellers er det svært liten flytteaktivitet blant menn i yrkesaktiv alder mellom regionene Østland Nordre og Agder/Rogaland, fra Oslo/Akershus, Østland Søndre og Agder/Rogaland til Trøndelag og fra Vestlandet og Nord-Norge til Østland Nordre.

Når det gjelder de øvrige regionale flytteinteraksjonene hos menn, synes det å være relativt små forskjeller mellom tilstandsgruppenes flyttemønster. Dette går fram ved at prosentandelene i hver av cellene i tabellen viser forholdsvis liten variasjonsbredde mellom tilstandsgruppene. Enkelte forskjeller mellom tilstandsgruppene forekommer i utflyttingene fra hovedstadsregionen, der arbeidsledige menn viser en noe høyere andel av flyttingene til Vestlandet, Trøndelag og især til Nord-Norge. Av forskjeller for øvrig er det verdt å merke at menn som står utenfor arbeidsstyrken i Østland Nordre og Agder/Rogaland viser en betydelig større andel flyttinger til Nord-Norge sammenliknet med menn i arbeidsstyrken.

I tabell 5.10 vises den tilsvarende regionale fordelingen av flyttingene hos kvinner i yrkesaktiv alder. Oslo/Akershus skiller seg også her ut som regionen med klart høyest andel internflyttinger, og som hos menn er det sysselsatte kvinner som står for den klart høyeste andelen av internflyttingene. Kvinner som har vært innom tilstanden arbeidsledig, viser en betydelig lavere andel internflytting i hovedstadsregionen sammenliknet med arbeidsledige menn. Eller med andre ord at en høyere andel av de arbeidsledige kvinnene som flytter i Oslo/Akershus velger å flytte ut av regionen. Når det gjelder de øvrige regionene, er det også for kvinner Nord-Norge og Agder/Rogaland som viser de høyeste andelen internflyttinger, men betydelig lavere enn hovedstadsregionen. Sammenlikner man de forskjellige tilstandsgruppene, viser kvinner i regionene utenom Oslo/Akershus små variasjoner i den andelen av flyttingene som foregår mellom fylker innen egen region.

Ser vi derimot på flyttingene i retning hovedstadsregionen, er det flere betydelige forskjeller mellom

menn og kvinner. Både arbeidsledige kvinner og arbeidsledige kvinner som også har vært registrert som sysselsatte, viser betydelig lavere andeler av sine flyttinger i retning Oslo/Akershus enn hva tilfelle var med tilsvarende tilstandsgrupper hos menn. På den annen side viser sysselsatte kvinner en betydelig høyere andel av sine flyttinger i retning hovedstadsregionen sammenliknet med sysselsatte menn. Dette betyr også at av kvinner i de forskjellige tilstandsgruppene er det de sysselsatte kvinnene som har den klart største andelen av sine flyttinger til Oslo/Akershus.

Når det gjelder de regionale flytteinteraksjonene for øvrig, er det også hos kvinner i yrkesaktiv alder svært liten flytteaktivitet mellom Østland Nordre og Agder/Rogaland, fra Oslo/Akershus, Østland Søndre og Agder/Rogaland til Trøndelag og fra Vestlandet og Nord-Norge til Østland Nordre. Når det gjelder de forskjellige tilstandsgruppene, synes det å være noe større variasjonsbredde i andelen av de regionale flytteinteraksjonene hos kvinner enn hos menn. Arbeidsledige kvinner og arbeidsledige kvinner som også har vært registrert som sysselsatte i østlandsregionene, viser en relativt stor andel av sine flyttinger til de øvrige regionene sammenliknet med de andre tilstandsgruppene. Kvinner som har vært innom tilstanden arbeidsledig i Agder/Rogaland, Vestlandet og Trøndelag viser dessuten relativt store andeler av sine flyttinger i retning Nord-Norge.

Under behandlingen av de totale flyttingene i avsnitt 5.2.1, ble det blant annet fokusert på den sterke flyttestilbøyeligheten hos arbeidsledige kvinner som også var registrert som sysselsatte. En av hypotesene som ble stilt for denne gruppen, var at arbeidsledige kvinner i større grad flyttet for å oppnå sysselsetting, mens arbeidsledige menn i større grad oppnådde å bli sysselsatt i egen region, og derfor viste betydelig lavere flyttestilbøyelighet i denne tilstandsgruppen. Vi hevdet imidlertid at det motsatte også kunne være tilfelle, ved at sysselsatte kvinner som ble arbeidsledige viste større flyttestilbøyelighet enn sysselsatte menn som ble arbeidsledige. Som vi har sett av de regionale flyttestallene over, er den sterke flyttestilbøyeligheten hos arbeidsledige kvinner som også har vært registrert som sysselsatte forholdsvis stor i samtlige regioner. Men den meget sterke utflyttingen fra Oslo/Akershus for denne gruppen, kan gi en indikasjon på at det er sysselsatte kvinner som har flyttet etter at de er blitt arbeidsledige. Sterk utflytting fra hovedstadsregionen gjelder imidlertid også menn i denne tilstandsgruppen, men i noe mindre grad enn hos kvinner. Ytterligere et argument som støtter den siste hypotesen, er at undersøkelsesperioden representerer en nedgangstid på arbeidsmarkedet. For persongruppen arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte, er derfor sannsynligheten noe større for at de har gått fra tilstanden sysselsatt til å bli arbeidsledig fremfor fra tilstanden arbeidsledig til å bli sysselsatt.

Tabell 5.11 Utflyttingsrater for arbeidsledige menn 16-74 år etter utdanning og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Per 1000 personer

Utdanning: 0 = uoppgitt 1 = grunnskole 2 = videregående utd. 3 = høyere utd.

Fra \ Til	Høyeste utdanning	Oslo/Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord-Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	0	31,3	10,8	3,8	4,9	5,3	2,6	5,4	64,2
	1	25,5	11,5	7,3	3,7	3,6	3,1	6,2	60,8
	2	27,1	12,4	7,1	4,5	5,1	3,8	7,6	67,7
	3	23,9	10,3	4,4	5,4	8,1	4,4	5,9	62,4
	Gj.snitt	26,8	11,7	6,4	4,5	5,1	3,5	6,8	64,9
Østland Søndre	0	58,5	20,0	8,1	11,9	11,1	2,9	6,3	118,7
	1	11,0	8,5	2,3	3,1	3,3	1,7	4,0	33,8
	2	15,6	8,0	2,9	4,9	3,2	2,2	3,8	40,5
	3	36,1	8,8	3,3	6,8	7,9	4,3	4,9	72,1
	Gj.snitt	18,0	8,9	3,0	4,9	4,0	2,2	4,0	45,0
Østland Nordre	0	91,8	33,3	11,6	19,7	45,4	13,1	15,6	230,5
	1	12,9	6,5	3,6	1,5	2,4	2,3	1,4	30,5
	2	17,2	6,9	5,0	2,2	3,5	3,8	2,9	41,4
	3	51,7	12,8	5,4	3,3	6,6	5,4	5,8	91,0
	Gj.snitt	20,8	8,2	4,9	2,8	5,1	3,8	3,2	48,6
Agder/Rogaland	0	22,2	14,7	1,8	16,7	9,7	1,4	2,6	69,1
	1	5,4	5,3	1,2	9,3	5,7	1,2	2,8	30,9
	2	7,8	5,5	1,1	9,0	7,0	1,6	3,1	35,1
	3	25,4	5,8	2,4	10,1	16,5	2,4	4,7	67,4
	Gj.snitt	9,5	6,1	1,3	9,7	7,5	1,5	3,1	38,6
Vestlandet	0	32,7	13,6	5,6	15,4	12,7	6,7	8,1	94,8
	1	5,6	3,6	1,5	4,2	3,7	2,3	2,3	23,3
	2	8,1	4,4	1,6	6,3	5,4	3,3	3,1	32,1
	3	27,7	7,6	2,3	12,4	13,7	6,9	6,5	77,1
	Gj.snitt	10,2	4,9	1,8	6,7	6,0	3,5	3,4	36,6
Trøndelag	0	39,4	7,4	6,9	6,0	12,0	13,9	5,1	90,8
	1	6,2	3,6	2,1	1,3	5,1	7,1	5,6	31,0
	2	9,1	3,9	2,7	2,2	5,0	9,0	6,4	38,1
	3	31,1	9,4	3,1	6,3	12,3	11,6	15,4	89,2
	Gj.snitt	11,1	4,3	2,8	2,4	5,8	8,9	6,8	42,0
Nord-Norge	0	44,1	12,2	4,4	11,9	12,6	9,5	20,7	115,4
	1	8,2	5,9	1,3	2,6	2,7	4,2	10,4	35,2
	2	11,5	5,8	2,0	3,9	4,4	6,1	12,3	46,1
	3	25,6	7,1	8,0	12,5	10,9	13,5	31,7	109,4
	Gj.snitt	12,5	6,1	2,2	4,3	4,6	6,1	13,1	48,9

5.3.2 Arbeidsledige

I dette avsnittet ser vi noe mer detaljert på flytte-tilbøyeligheten og flyttemønsteret mellom fra- og tilflyttingsregioner for gruppen helt arbeidsledige som ikke har vært registrert som sysselsatte i løpet av året. I tabellene 5.11-5.15 er resultatene fordelt etter kjønn og utdanning, mens det i tabellene 5.16 og 5.17 er fokusert spesielt på aldersgruppeinndelingen. Til slutt i dette avsnittet er den regionale flyttestilbøyeligheten hos helt arbeidsledige fordelt etter arbeidsledighets-trygd og arbeidsledighetens varighet i flytteåret. Alle resultatene er også her gitt som årlige gjennomsnitt over undersøkelsesperioden 1988-1993.

I tabellene 5.11 og 5.12 vises den regionale flytte-tilbøyeligheten og det regionale flyttemønsteret hos helt arbeidsledige menn fordelt på utdanning. Mens

tabell 5.11 viser de absolutte utflyttingsratene i hver region totalt og dekomponert på tilflyttingsregion, viser tabell 5.12 hvor store andeler av totalt antall utflyttede helt arbeidsledige menn fra hver region og utdanningsgruppe fordeler seg på tilflyttingsregion.

Av tabell 5.11 ser vi at Oslo/Akershus har hatt den sterkeste flyttestilbøyeligheten for helt arbeidsledige menn i denne perioden. Deretter følger Nord-Norge og Østland Nordre, mens Vestlandet viser den laveste flyttestilbøyeligheten i denne persongruppen. Justeres tallene for den flytting som foregår mellom fylker innen regionene er det Østland Nordre som viser den høyeste utflyttingstilbøyeligheten.

Etter utdanning viser den totale utflyttingen i regionene utenom Oslo/Akershus en betydelig stigende

utflyttingstilbøyelighet med stigende utdanningsnivå. Hovedstadsregionen skiller seg her klart ut ved at flyttetilbøyeligheten hos helt arbeidsledige menn er omtrent like stor i alle utdanningsgruppene. Helt arbeidsledige menn med høyere utdanning i Oslo/Akershus, viser den laveste utflyttingstilbøyeligheten av samtlige regioner i denne utdanningsgruppen, mens utflyttingstilbøyeligheten for arbeidsledige menn med lavere og videregående utdanning er klart høyest i hovedstadsregionen. Ellers er det verdt å merke at det er små forskjeller i flyttetilbøyeligheten mellom utdanningsgruppene når det gjelder flyttinger mellom fylker innen samme region. Dette gjelder de fleste regionene med unntak av Vestlandet og især Nord-Norge, der arbeidsledige menn med høyere utdanning har en betydelig høyere flytteintensitet også innad i regionen.

Ser vi på de regionale fordelingene av flyttingene i tabell 5.12, viser tallene for Oslo/Akershus at over 40 prosent av flyttingene for helt arbeidsledige menn foregår mellom fylkene Oslo og Akershus. Nord-Norge og Agder/Rogaland viser også relativt høy andel flyttinger mellom fylker innen egen region, mens det i Østland Nordre kun er 10 prosent av flyttingene som foregår mellom fylkene Hedmark og Oppland. I flere av regionene er det en klar tendens til at det er arbeidsledige menn med lavere utdanning som flytter mellom fylker internt i regionene, mens arbeidsledige menn med høyere utdanning flytter ut av regionen. Oslo/Akershus, Vestlandet og Nord-Norge skiller seg imidlertid fra denne tendensen, ved at det er en like stor andel av helt arbeidsledige menn med høyere utdanning som flytter internt i regionene.

Tabell 5.12 Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for arbeidsledige menn 16-74 år etter utdanning. Årlig gjennomsnitt 1988-1993

Utdanning: 0 = uoppgitt 1 = grunnskole 2 = videregående utd. 3 = høyere utd.

Fra \ Til	Høyeste utdanning	Oslo/Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord-Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	0	49	17	6	8	8	4	8	100
	1	42	19	12	6	6	5	10	100
	2	40	18	10	7	8	6	11	100
	3	38	17	7	9	13	7	9	100
	Gj.snitt	41	18	10	7	8	5	10	100
Østland Søndre	0	49	17	7	10	9	2	5	100
	1	33	25	7	9	10	5	12	100
	2	38	20	7	12	8	5	9	100
	3	50	12	5	9	11	6	7	100
	Gj.snitt	40	20	7	11	9	5	9	100
Østland Nordre	0	40	14	5	9	20	6	7	100
	1	42	21	12	5	8	8	5	100
	2	41	17	12	5	8	9	7	100
	3	57	14	6	4	7	6	6	100
	Gj.snitt	43	17	10	6	10	8	6	100
Agder/Rogaland	0	32	21	3	24	14	2	4	100
	1	18	17	4	30	18	4	9	100
	2	22	16	3	26	20	4	9	100
	3	38	9	4	15	25	4	7	100
	Gj.snitt	24	16	3	25	19	4	8	100
Vestlandet	0	34	14	6	16	13	7	8	100
	1	24	16	6	18	16	10	10	100
	2	25	14	5	20	17	10	10	100
	3	36	10	3	16	18	9	8	100
	Gj.snitt	28	13	5	18	16	10	9	100
Trøndelag	0	43	8	8	7	13	15	6	100
	1	20	12	7	4	16	23	18	100
	2	24	10	7	6	13	24	17	100
	3	35	11	4	7	14	13	17	100
	Gj.snitt	26	10	7	6	14	21	16	100
Nord-Norge	0	38	11	4	10	11	8	18	100
	1	23	17	4	7	8	12	30	100
	2	25	13	4	8	10	13	27	100
	3	23	6	7	11	10	12	29	100
	Gj.snitt	26	13	5	9	9	12	27	100

Når det gjelder valg av tilflyttingsregioner fremstår Oslo/Akershus som den viktigste regionen for arbeidsledige menn i samtlige andre regioner. Denne tendensen er klart sterkest hos arbeidsledige menn med høyere utdanning. Et unntak her representerer Nord-Norge, der andelen av flytterne som flytter til Oslo/Akershus er forholdsvis lik i de forskjellige utdanningsgruppene.

Arbeidsledige menn med uoppgitt utdanning viser meget høy flyttetilbøyelighet, og da spesielt i østlands-regionene utenom Oslo/Akershus og i Nord-Norge. Gruppen har nesten gjennomgående en sterkere tendens enn gjennomsnittet for å flytte til Oslo/Akershus. Det eneste unntaket er Østland Nordre.

I tabellene 5.13 og 5.14 vises tilsvarende regionale flyttetilbøyelighet og flyttemønster for helt arbeidsledige kvinner. Av tabell 5.13 går det fram at flyttetilbøyeligheten hos helt arbeidsledige kvinner jevnt over er noe høyere enn hos menn når vi ser på den totale flyttetilbøyeligheten i hver av regionene. Oslo/Akershus fremhever seg også her som regionen med klart størst flyttetilbøyelighet, etterfulgt av Nord-Norge og Østland Nordre. Som hos arbeidsledige menn, viser også Vestlandet den laveste flyttetilbøyeligheten for arbeidsledige kvinner. Justeres tallene for den flyttingen som foregår mellom fylker innen samme region, viser også Oslo/Akershus den største utflyttingstilbøyeligheten for denne persongruppen.

Tabell 5.13 Utflyttingsrater for arbeidsledige kvinner 16-74 år etter utdanning og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Per 1000 personer

Utdanning: 0 = uoppgitt 1 = grunnskole 2 = videregående utd. 3 = høyere utd.

Fra \ Til	Høyeste utdanning	Oslo/Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord-Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	0	23,7	9,8	3,9	3,7	2,5	2,3	4,9	50,8
	1	25,8	14,3	10,2	3,9	4,9	2,8	6,2	68,0
	2	29,2	19,1	12,7	8,5	10,7	6,8	12,3	99,2
	3	30,3	15,2	8,5	9,5	13,7	7,6	11,0	95,8
	Gj.snitt	28,0	16,6	10,7	7,0	8,9	5,5	9,9	86,6
Østland Søndre	0	29,1	12,5	4,1	6,4	5,5	2,6	2,3	62,5
	1	11,5	8,1	3,3	4,5	3,2	2,0	3,9	36,5
	2	15,0	10,5	3,8	5,7	5,2	3,3	5,2	48,6
	3	45,9	13,4	4,8	9,0	13,0	5,7	7,0	98,8
	Gj.snitt	16,5	10,1	3,7	5,6	5,1	3,0	4,8	48,9
Østland Nordre	0	68,3	17,9	10,5	7,4	8,4	1,8	7,2	121,5
	1	16,0	8,0	6,8	2,4	2,7	3,3	2,7	41,9
	2	20,5	8,1	6,9	3,4	6,4	4,1	4,9	54,5
	3	71,3	8,2	9,9	5,3	15,2	11,7	10,5	132,2
	Gj.snitt	23,1	8,4	7,2	3,3	5,8	4,2	4,5	56,5
Agder/Rogaland	0	12,5	10,3	1,8	12,2	5,3	3,7	1,9	47,7
	1	5,1	5,8	1,1	10,2	5,9	1,1	3,4	32,7
	2	7,9	7,2	1,7	11,3	8,3	1,8	5,2	43,4
	3	32,1	10,2	2,2	11,9	22,6	3,8	5,4	88,2
	Gj.snitt	8,9	7,2	1,6	11,1	8,5	1,8	4,6	43,6
Vestlandet	0	18,6	11,1	5,4	13,2	7,4	4,5	2,5	62,7
	1	4,1	4,2	2,1	5,7	5,3	2,6	3,1	27,1
	2	7,9	5,0	2,2	8,5	9,4	5,2	4,9	43,1
	3	28,6	8,9	2,8	13,4	20,1	7,8	7,2	88,9
	Gj.snitt	8,9	5,3	2,3	8,3	9,2	4,7	4,6	43,3
Trøndelag	0	24,0	12,9	4,3	9,4	6,9	11,1	5,1	73,7
	1	7,2	5,0	2,4	3,1	4,9	8,7	8,4	39,8
	2	10,7	5,9	3,8	3,5	7,8	12,4	9,3	53,5
	3	32,6	7,6	8,0	10,8	13,9	18,7	20,1	111,7
	Gj.snitt	11,7	6,0	3,8	4,1	7,6	12,0	9,7	54,8
Nord-Norge	0	25,6	15,2	6,2	15,2	7,6	13,1	22,8	105,7
	1	9,9	6,4	3,1	4,2	4,2	4,9	14,5	47,2
	2	13,1	8,7	3,5	6,3	6,8	9,8	18,0	66,1
	3	35,2	14,9	12,6	14,5	20,6	21,0	31,7	150,6
	Gj.snitt	13,5	8,5	3,9	6,3	6,7	9,0	17,7	65,6

Tabell 5.14 Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for arbeidsledige kvinner 16-74 år etter utdanning. Årlig gjennomsnitt 1988-1993

Utdanning: 0 = uoppgitt 1 = grunnskole 2 = videregående utd. 3 = høyere utd.

Fra \ Til	Høyeste utdanning	Oslo/Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord-Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	0	47	19	8	7	5	4	10	100
	1	38	21	15	6	7	4	9	100
	2	29	19	13	9	11	7	12	100
	3	32	16	9	10	14	8	11	100
	Gj.snitt	32	19	12	8	10	6	11	100
Østland Søndre	0	47	20	7	10	9	4	4	100
	1	31	22	9	12	9	6	11	100
	2	31	22	8	12	11	7	11	100
	3	46	14	5	9	13	6	7	100
	Gj.snitt	34	21	8	11	10	6	10	100
Østland Nordre	0	56	15	9	6	7	1	6	100
	1	38	19	16	6	6	8	6	100
	2	38	15	13	6	12	8	9	100
	3	54	6	8	4	12	9	8	100
	Gj.snitt	41	15	13	6	10	7	8	100
Agder/Rogaland	0	26	22	4	25	11	8	4	100
	1	16	18	4	31	18	4	10	100
	2	18	17	4	26	19	4	12	100
	3	36	12	2	13	26	4	6	100
	Gj.snitt	20	16	4	25	19	4	11	100
Vestlandet	0	30	18	9	21	12	7	4	100
	1	15	15	8	21	20	10	12	100
	2	18	12	5	20	22	12	11	100
	3	32	10	3	15	23	9	8	100
	Gj.snitt	21	12	5	19	21	11	11	100
Trøndelag	0	33	17	6	13	9	15	7	100
	1	18	13	6	8	12	22	21	100
	2	20	11	7	7	15	23	17	100
	3	29	7	7	10	12	17	18	100
	Gj.snitt	21	11	7	7	14	22	18	100
Nord-Norge	0	24	14	6	14	7	12	22	100
	1	21	14	7	9	9	10	31	100
	2	20	13	5	10	10	15	27	100
	3	23	10	8	10	14	14	21	100
	Gj.snitt	21	13	6	10	10	14	27	100

Samtlige regioner utenom Oslo/Akershus viser her en klart stigende flyttetilbøyelighet med økende utdanningsnivå. Til forskjell fra arbeidsledige menn, viser Oslo/Akershus en forholdsvis høy flyttetilbøyelighet hos arbeidsledige kvinner med høyere utdanning, men aller høyest er flyttetilbøyeligheten her hos arbeidsledige kvinner med videregående utdanning. Ellers er det verdt å merke seg en meget høy flyttetilbøyelighet hos høyt utdannede arbeidsledige kvinner i Østland Nordre og i Nord-Norge. Ser vi på de flyttingene som foregår mellom fylkene innad i regionene, viser arbeidsledige kvinner også her en klart stigende flyttetilbøyelighet med økende utdanningsnivå. Dette flyttemønsteret er mer markant enn hos arbeidsledige menn, der flere av regionene viste små forskjeller mellom flyttetilbøyeligheten innad i regionen for de

ulike utdanningsgruppene. I likhet med arbeidsledige menn, viser også arbeidsledige kvinner med høyere utdanning den største flyttetilbøyelighet innad i regionene Vestlandet og Nord-Norge, sett i forhold til de øvrige utdanningsgruppene.

Ser vi på de regionale fordelingene av flyttingene i tabell 5.14, viser tallene for Oslo/Akershus at 32 prosent av flyttingene for helt arbeidsledige kvinner foregår mellom fylkene Oslo og Akershus. Dette er betydelig under tilsvarende andel av flyttingene hos arbeidsledige menn. Når vi vet at flyttetilbøyeligheten for arbeidsledige kvinner i hovedstadsregionen ligger betydelig høyere enn hos arbeidsledige menn, betyr dette at når arbeidsledige kvinner i Oslo/Akershus først velger å flytte, så er sannsynligheten, sammenliknet

Tabell 5.15 Utflyttingsrater for arbeidsledige personer etter alder og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Per 1000 personer

Fra \ Til	Alder	Oslo/ Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/ Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord- Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	16-24	33,2	15,1	8,6	6,2	7,2	4,8	9,4	84,5
	25-44	28,6	14,7	8,7	6,0	7,5	4,9	8,9	79,3
	45-74	10,9	6,8	4,8	2,2	2,1	1,0	2,0	29,8
	16-74	27,2	13,5	8,0	5,5	6,5	4,3	8,0	73,1
Østland Søndre	16-24	18,0	9,9	3,4	5,6	4,8	3,0	4,8	49,6
	25-44	21,2	10,7	3,9	5,9	5,2	2,8	4,9	54,5
	45-74	5,5	4,4	1,4	2,2	1,4	0,8	1,8	17,5
	16-74	17,4	9,3	3,3	5,2	4,4	2,6	4,4	46,5
Østland Nordre	16-24	22,0	8,2	6,1	3,1	5,5	4,5	3,5	53,0
	25-44	26,9	10,0	6,9	3,7	6,8	4,3	4,9	63,6
	45-74	7,0	3,6	2,0	1,0	1,1	1,5	1,0	17,2
	16-74	21,8	8,3	5,8	3,0	5,4	4,0	3,7	51,9
Agder/Rogaland	16-24	9,2	6,9	1,5	11,5	8,7	1,7	4,1	43,6
	25-44	11,2	7,3	1,6	11,0	8,7	1,9	4,2	46,0
	45-74	2,8	3,0	0,4	3,9	2,8	0,6	1,3	14,7
	16-74	9,2	6,6	1,4	10,3	7,9	1,7	3,8	40,8
Vestlandet	16-24	8,8	5,1	1,9	7,6	8,2	4,5	4,3	40,5
	25-44	13,3	6,2	2,6	9,2	8,5	4,7	4,7	49,1
	45-74	2,0	1,8	0,9	2,1	2,3	1,1	0,7	10,9
	16-74	9,6	5,1	2,0	7,4	7,4	4,1	3,9	39,6
Trøndelag	16-24	10,6	5,1	3,0	2,8	6,9	11,7	8,2	48,3
	25-44	14,3	6,0	3,8	4,0	7,4	10,7	9,3	55,5
	45-74	3,2	1,4	1,4	1,0	2,2	3,3	3,0	15,6
	16-74	11,4	5,0	3,2	3,1	6,5	10,2	8,0	47,5
Nord-Norge	16-24	13,1	7,7	2,7	5,1	5,7	7,8	14,7	56,8
	25-44	14,9	7,6	3,5	6,0	6,2	8,2	17,5	63,8
	45-74	4,5	3,0	1,5	1,9	1,8	1,8	6,7	21,2
	16-74	12,9	7,1	2,9	5,1	5,5	7,3	15,0	55,8

med menn, betydelig større for at de flytter ut av regionen. På tilsvarende måte som hos arbeidsledige menn, viser arbeidsledige kvinner i Nord-Norge og Agder/Rogaland en relativt stor tilbøyelighet til å flytte mellom fylker i egen region, mens det også her er Østland Nordre som viser den laveste andel flyttinger innad i regionen, med kun 13 prosent av totalen. Med unntak av Oslo/Akershus, har arbeidsledige kvinner i de øvrige regionene en noe høyere andel av sine flyttinger mellom fylker i samme region, enn hva tilfelle er hos arbeidsledige menn.

Hos arbeidsledige kvinner er det også en tendens til at det er de arbeidsledige med lavere utdanning som flytter internt i regionen, mens arbeidsledige kvinner med høyere utdanning flytter ut av regionen. Dette gjelder for samtlige regioner bortsett fra Vestlandet.

Når det gjelder valg av tilflyttingsregioner, framstår Oslo/Akershus som en viktig region for arbeidsledige kvinner i samtlige andre regioner. Tendensen til å flytte til Oslo/Akershus er også hos arbeidsledige kvinner klart størst hos de med høyere utdanning. Sammenlikner vi resultatene i tabell 5.14 med tallene i

tabell 5.12, er imidlertid andelen av flytterne som flytter til hovedstadsregionen betydelig lavere hos arbeidsledige kvinner enn hos arbeidsledige menn. Av tabell 5.14 ser vi at i samtlige kystregioner fra Agder/Rogaland til Nord-Norge, har arbeidsledige kvinner en større tilbøyelighet til å flytte mellom fylker i egen region enn å flytte til Oslo/Akershus. Denne tendensen gjelder imidlertid ikke for arbeidsledige kvinner med høyere utdanning.

Helt arbeidsledige kvinner med uoppgitt utdanning viser også en relativt høy flyttetilbøyelighet, og da spesielt i Østland Nordre og i Nord-Norge. Denne gruppen har i likhet med tilsvarende gruppe hos arbeidsledige menn, en sterkere tendens enn gjennomsnittet for å flytte til Oslo/Akershus. Hos arbeidsledige kvinner med uoppgitt utdanning er dette gjennomgående for samtlige regioner.

I tabellene 5.15 og 5.16 har vi sett noe mer i detalj på hvordan den regionale flyttetilbøyeligheten og det regionale flyttemønsteret hos helt arbeidsledige fordeler seg i de ulike aldersgruppene. Som tidligere i analysen, er de arbeidsledige inndelt i de tre alders-

gruppene 16-24 år, 25-44 år og 45-74 år. Resultatene er imidlertid aggregert over kjønn og utdanning, som er nærmere beskrevet i avsnittene over.

Av tabell 5.15 går det fram at flyttetilbøyeligheten for helt arbeidsledige er høyest i aldersgruppen 25-44 år i alle regionene bortsett fra Oslo/Akershus. I hovedstadsregionen viser arbeidsledige i den yngste aldersgruppen noe høyere flyttetilbøyelighet enn den mellomste aldersgruppen. Som vi kunne forvente, er flyttetilbøyeligheten i samtlige regioner klart lavest blant arbeidsledige i den eldste aldersgruppen.

Som tabellen viser, er flyttetilbøyeligheten, målt som et gjennomsnitt over alle helt arbeidsledige, klart høyest i Oslo/Akershus etterfulgt av Nord-Norge og Østland Nordre, mens Vestlandet viser lavest flyttetilbøyelighet. Disse regionale forskjellene gjenspeiler seg nesten gjennomgående i alle aldersgruppene med unntak av den mellomste aldersgruppen, der arbeidsledige i Agder/Rogaland viser den laveste flyttetilbøyeligheten. Justeres tallene for den flyttingen som foregår mellom fylker innen hver av regionene, viser helt arbeidsledige

i Oslo/Akershus og Østland Nordre omtrent like stor utflyttingstilbøyelighet, mens Agder/Rogaland viser den laveste utflyttingstilbøyeligheten. Ser vi på hver av aldersgruppene, viser arbeidsledige i Oslo/Akershus den høyeste utflyttingstilbøyeligheten både i den yngste og den eldste aldersgruppen, mens arbeidsledige i Østland Nordre viser størst utflyttingstilbøyelighet i aldersgruppen 25-44 år.

Av tabell 5.15 ser vi videre at tilbøyeligheten til å flytte mellom fylker i samme region er klart høyest i Oslo/Akershus og Nord-Norge, mens den er lavest i Østland Nordre. Tilbøyeligheten til å flytte til Oslo/Akershus er klart høyest fra de øvrige østlandsregionene, og gjennomgående høyest for den mellomste aldersgruppen i samtlige regioner.

Ser vi på fordelingen av flyttingene i hver av aldersgruppene i tabell 5.16, er det også regionene Oslo/Akershus og Nord-Norge ved siden av Agder/Rogaland, som viser de største andelene av flyttingene innen egen region, mens det i Østland Nordre kun er 11 prosent av de helt arbeidsledige som flytter mellom

Tabell 5.16 Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for arbeidsledige personer etter alder. Årlig gjennomsnitt 1988-1993

Fra \ Til	Alder	Oslo/ Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/ Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord- Norge	Totalt fra
Oslo/ Akershus	16-24	39	18	10	7	9	6	11	100
	25-44	36	19	11	8	9	6	11	100
	45-74	37	23	16	7	7	4	7	100
	16-74	37	19	11	7	9	6	11	100
Østland Søndre	16-24	36	20	7	11	10	6	10	100
	25-44	39	20	7	11	9	5	9	100
	45-74	32	25	8	12	8	4	10	100
	16-74	37	20	7	11	10	5	9	100
Østland Nordre	16-24	42	16	12	6	10	8	7	100
	25-44	42	16	11	6	11	7	8	100
	45-74	41	21	12	6	6	9	6	100
	16-74	42	16	11	6	10	8	7	100
Agder/Rogaland	16-24	21	16	3	26	20	4	9	100
	25-44	24	16	4	24	19	4	9	100
	45-74	19	20	3	26	19	4	9	100
	16-74	23	16	3	25	19	4	9	100
Vestlandet	16-24	22	13	5	19	20	11	11	100
	25-44	27	13	5	19	17	10	10	100
	45-74	18	17	8	19	21	10	6	100
	16-74	24	13	5	19	19	10	10	100
Trøndelag	16-24	22	11	6	6	14	24	17	100
	25-44	26	11	7	7	13	19	17	100
	45-74	21	9	9	7	14	21	19	100
	16-74	24	11	7	7	14	21	17	100
Nord-Norge	16-24	23	14	5	9	10	14	26	100
	25-44	23	12	6	9	10	13	27	100
	45-74	21	14	7	9	9	9	32	100
	16-74	23	13	5	9	10	13	27	100

fylkene Hedmark og Oppland. Når det gjelder aldersgruppene, er det en viss tendens til at arbeidsledige i den yngste og eldste aldersgruppen har noe større tilbøyelighet til å velge fylker innen egen region som tilflyttingssted sammenliknet med aldersgruppen 25-44 år.

Andelen av flytterne som velger å flytte til Oslo/Akershus, er som vi ser høyest i samtlige regioner bortsett fra Agder/Rogaland og Nord-Norge, der arbeidsledige flyttere i noe større grad velger å flytte til fylker innen egen region. Når det gjelder aldersgruppene, er det arbeidsledige i de to yngste gruppene som viser størst andeler av sine flyttinger til hovedstadsregionen. Arbeidsledige utflyttere fra Oslo/Akershus har en betydelig tendens til å velge de øvrige østlandsregionene som tilflyttingssted. Dette er spesielt markant hos den eldste gruppen arbeidsledige, mens arbeidsledige i de to yngste aldersgruppene flytter noe lenger når de først velger å flytte fra hovedstadsregionen, og da spesielt til Nord-Norge.

Helt til slutt i dette avsnittet har vi sett litt nærmere på hvordan den regionale flyttetilbøyeligheten og det regionale flyttemønsteret hos helt arbeidsledige fordeler seg, avhengig av arbeidsledighetstrygd og arbeidsledighetens varighet i flytteåret. De viktigste resultatene er her gitt i tabellene 5.17 og 5.18. Alle resultatene er her aggregert over sosioøkonomisk status som kjønn, alder og utdanning.

Som beskrevet for alle flyttinger, var det en tendens til at arbeidsledige som ikke mottar arbeidsledighetstrygd har en noe større flyttetilbøyelighet sammenliknet med arbeidsledige som mottar trygd. Tilsvarende var det en større tilbøyelighet til å flytte blant arbeidsledige med kort ledighetsperiode i flytteåret sammenliknet med de langtidsledige.

Av de regionale tallene i tabell 5.17, ser vi at denne trenden gjelder for de fleste regionene, med et visst unntak for Oslo/Akershus og Nord-Norge. For Oslo/Akershus er det riktignok en klar tendens til at

Tabell 5.17 Utflyttingsrater for arbeidsledige personer etter arbeidsledighetstrygd, arbeidsledighetens varighet i flytteåret og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Per 1000 personer.

Arbeidsledighetstrygd (a-trygd): DP = Dagpenger ID = Ikke dagpenger
Arbeidsledighetens varighet (varighet): 1 = 1 - 6 måneder 2 = Over 6 måneder

Fra	Til	A-trygd	Varighet	Oslo/ Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/ Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord- Norge	Totalt fra
Oslo/ Akershus	DP	1		27,1	14,3	8,6	6,5	7,4	4,9	9,5	78,2
	DP	2		23,0	12,7	7,7	4,3	4,9	3,4	5,3	61,4
	ID	1		32,2	14,0	7,9	5,3	7,2	4,4	8,8	79,8
	ID	2		17,2	7,6	6,5	4,2	5,1	2,9	3,8	47,2
Østland Søndre	DP	1		14,3	8,9	3,0	4,6	4,3	2,2	4,8	42,0
	DP	2		12,8	8,3	2,7	3,3	3,3	2,4	2,9	35,7
	ID	1		24,6	10,8	4,2	7,3	5,5	3,1	5,1	60,6
	ID	2		21,4	9,5	3,2	5,0	4,8	2,6	2,2	48,7
Østland Nordre	DP	1		16,2	6,2	5,1	2,1	4,5	3,1	3,2	40,4
	DP	2		17,5	6,9	5,9	2,3	3,2	3,6	3,0	42,5
	ID	1		32,8	11,7	6,8	4,9	8,4	5,5	5,2	75,4
	ID	2		25,2	12,8	6,2	1,9	3,5	3,5	1,9	55,0
Agder/ Rogaland	DP	1		7,7	5,8	1,4	9,3	7,2	1,6	4,0	37,1
	DP	2		7,1	6,0	1,2	8,8	6,6	1,6	3,3	34,6
	ID	1		12,2	7,8	1,5	12,0	9,7	1,7	4,0	48,9
	ID	2		10,8	6,8	1,4	14,5	7,7	1,4	2,0	44,7
Vestlandet	DP	1		8,5	4,4	2,1	6,8	7,4	3,7	4,2	37,0
	DP	2		7,6	4,6	1,8	6,2	5,2	3,5	2,4	31,3
	ID	1		12,7	6,3	2,1	9,3	9,3	4,8	4,8	49,3
	ID	2		10,5	5,8	1,7	7,7	4,3	4,9	1,5	36,5
Trøndelag	DP	1		8,8	4,5	3,0	2,7	6,3	9,0	8,0	42,2
	DP	2		8,9	4,5	3,0	2,1	6,0	9,3	5,6	39,4
	ID	1		16,0	6,2	3,7	4,2	7,3	12,6	9,8	59,9
	ID	2		13,8	4,0	2,5	4,6	4,6	8,3	5,8	43,6
Nord-Norge	DP	1		10,1	6,1	2,6	4,6	4,9	6,2	13,9	48,5
	DP	2		15,7	8,3	3,3	5,5	5,4	8,4	14,7	61,3
	ID	1		15,7	8,0	3,2	5,7	6,2	8,4	17,0	64,2
	ID	2		14,3	8,0	1,8	4,9	5,8	8,5	9,4	52,7

korttidsledige har større flyttetilbøyelighet enn langtidsledige, men arbeidsledige som mottar arbeidsledighetstrygd har her en meget stor flyttetilbøyelighet. Korttidsledige med trygd har nesten like høy flyttetilbøyelighet som arbeidsledige som ikke mottar dagpenger, mens det hos langtidsledige i Oslo/Akershus er betydelig høyere flyttetilbøyelighet hos de som mottar arbeidsledighetstrygd. I Nord-Norge er trenden for korttidsledige den samme som i de øvrige regionene, med stor flyttetilbøyelighet hos ikke-trygdemottakere, mens det for langtidsledige er noe sterkere flyttetilbøyelighet blant trygdemottakerne.

Ser vi på flyttingene mellom fylker innen hver av regionene, blir bildet noe mer nyansert. Østlandsregionene utenom Oslo/Akershus og Agder/Rogaland viser her samme struktur mellom persongruppene som i den totale flyttetilbøyeligheten i hver av regionene. Oslo/Akershus viser her noe sterkere tendens til flytting hos de uten arbeidsledighetstrygd enn det totaltallene for regionen tilsier. Dette betyr at det er en desto sterkere utflyttingstilbøyelighet fra Oslo/Akershus for trygdemottakere, det være seg både hos kort- og langtidsledige. I kystregionene fra Vestlandet og nordover er det en større flyttetilbøyelighet innad i regionene for korttidsledige som ikke mottar trygd, mens forholdet er omvendt for langtidsledige med sterkere flyttetilbøyelighet blant trygdemottakerne. Ellers viser tallene i tabell 5.17 at det er en klar tendens til høyere flyttetilbøyelighet til hovedstadsregionen for arbeidsledige som ikke mottar dagpenger. Dette gjelder både for kort- og langtidsledige i flytteåret, med et lite unntak for Nord-Norge, der langtidsledige med arbeidsledighetstrygd har en noe større flyttetilbøyelighet i retning Oslo/Akershus enn de som ikke mottar dagpenger.

Av tabell 5.18, som viser andelene av flyttingene på hver tilflyttingsregion, ser vi at forholdet mellom persongruppene blir noe annerledes for arbeidsledige som flytter internt i regionene, enn det forskjellen i flyttetilbøyelighet skulle tilsa. Tallene viser at av arbeidsledige flyttere som mottar arbeidsledighetstrygd, flytter en større andel mellom fylker i egen region, enn hva tilfelle er blant tilsvarende gruppe som ikke mottar arbeidsledighetstrygd. Unntak fra dette mønsteret er å finne blant korttidsledige i Oslo/Akershus og blant langtidsledige i Agder/Rogaland, der en betydelig større andel av de som ikke mottar dagpenger velger å flytte mellom fylker i egen region. Grunnen til denne forskjell i tallene mellom flyttetilbøyeligheten og andelen av flytterne, er å finne i den betydelig større flyttetilbøyelighet arbeidsledige som ikke mottar dagpenger har i de fleste regionene.

Ser vi på den andelen av arbeidsledige flyttere som flytter til Oslo/Akershus, er tallene mer i samsvar med flyttetilbøyeligheten, ved at andelen av arbeidsledige flyttere som ikke mottar arbeidsledighetstrygd er klart

større enn tilsvarende andel av flytterne som mottar trygd.

En av forklaringene på de tendensene som er beskrevet i tabellene 5.17 og 5.18, kan være at Oslo/Akershus er en relativt kostnadsung region å bo i. At tilbøyeligheten til å flytte ut av hovedstadsregionen er høyest for arbeidsledige som mottar arbeidsledighetstrygd, kan være at dagpengene strekker noe lenger til i distrikts-Norge. En tilsvarende forklaring kan ligge til grunn for at flyttetilbøyeligheten i retning Oslo/Akershus er betydelig lavere for de som mottar arbeidsledighetstrygd sammenliknet med de som ikke mottar dagpenger. Et motargument kan selvsagt være at arbeidsledige som ikke mottar dagpenger skulle ha enda vanskeligere for å få endene til å møtes i hovedstadsregionen. Men som arbeidsledig uten dagpenger er det heller ikke lett å klare seg i andre regioner i Norge. Denne gruppen arbeidsledige kan derfor være noe mer motivert til å "prøve lykken" på hovedstadens arbeidsmarked, som dog er landets største.

Som vi konkluderte med tidligere i dette kapitlet under beskrivelsen av den totale flyttingen hos arbeidsledige i Norge, må vi også her understreke at flytting hos arbeidsledige som mottar trygd ikke nødvendigvis er med på å skape stabilitet i bosettingsmønsteret. Flyttetilbøyeligheten i denne gruppen er som vi har sett, betydelig høyere enn gjennomsnittlig flyttetilbøyelighet for personer i yrkesaktiv alder.

5.3.3 Sysselsatte

På tilsvarende måte som for helt arbeidsledige har vi valgt å se litt mer detaljert på flyttetilbøyeligheten og flyttemønsteret hos den persongruppen som kun er registrert som sysselsatte. Tallene presenteres på tilsvarende måte som i forrige avsnitt. I tabellene 5.19 og 5.20 vises den regionale flyttetilbøyeligheten og det regionale flyttemønsteret hos sysselsatte menn. Tallene er fordelt etter utdanning, men aggregert over aldersgruppene. Tabellene 5.21 og 5.22 viser på tilsvarende måte flyttetilbøyelighet og flyttemønster hos sysselsatte kvinner. I de to siste tabellene i dette avsnittet, tabell 5.23 og 5.24, vises den regionale flyttetilbøyeligheten og det regionale flyttemønsteret hos sysselsatte fordelt etter de samme fire næringssektorene, som er beskrevet tidligere i analysen.

Som beskrevet for alle flyttingene mellom fylkene for helt sysselsatte personer, ble det observert en svært liten flyttetilbøyelighet hos personer med kun grunnskoleutdanning, mens det først og fremst var personer med høyere utdanning som representerte flyttetilbøyeligheten hos helt sysselsatte personer. Av tabell 5.19 går dette også meget klart fram i den regionale presentasjonen. I samtlige regioner har sysselsatte menn med høyere utdanning den klart høyeste flyttetilbøyeligheten, vel å merke når vi ser bort fra sysselsatte menn med uoppgitt utdanning.

Tabell 5.18 Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for arbeidsledige personer etter arbeidsledighetstrygd og arbeidsledighetens varighet i flytteåret. Årlig gjennomsnitt 1988-1993.

Arbeidsledighetstrygd (a-trygd): DP = Dagpenger ID = Ikke dagpenger
 Arbeidsledighetens varighet (varighet): 1 = 1 - 6 måneder 2 = Over 6 måneder

Fra \ Til	A-trygd	Varighet	Oslo/ Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/ Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord- Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	DP	1	35	18	11	8	9	6	12	100
	DP	2	37	21	12	7	8	6	9	100
	ID	1	40	18	10	7	9	5	11	100
	ID	2	36	16	14	9	11	6	8	100
Østland Søndre	DP	1	34	21	7	11	10	5	11	100
	DP	2	36	23	8	9	9	7	8	100
	ID	1	41	18	7	12	9	5	8	100
	ID	2	44	20	7	10	10	5	4	100
Østland Nordre	DP	1	40	15	13	5	11	8	8	100
	DP	2	41	16	14	5	7	9	7	100
	ID	1	44	16	9	7	11	7	7	100
	ID	2	46	23	11	4	6	6	4	100
Agder/Rogaland	DP	1	21	16	4	25	19	4	11	100
	DP	2	20	17	4	25	19	5	9	100
	ID	1	25	16	3	25	20	4	8	100
	ID	2	24	15	3	32	17	3	4	100
Vestlandet	DP	1	23	12	6	18	20	10	11	100
	DP	2	24	15	6	20	16	11	8	100
	ID	1	26	13	4	19	19	10	10	100
	ID	2	29	16	5	21	12	14	4	100
Trøndelag	DP	1	21	11	7	6	15	21	19	100
	DP	2	23	11	8	5	15	23	14	100
	ID	1	27	10	6	7	12	21	16	100
	ID	2	32	9	6	11	11	19	13	100
Nord-Norge	DP	1	21	13	5	10	10	13	29	100
	DP	2	26	13	5	9	9	14	24	100
	ID	1	25	12	5	9	10	13	26	100
	ID	2	27	15	3	9	11	16	18	100

Av regionene er den klart høyeste flyttetilbøyeligheten blant høyt utdannede sysselsatte menn å finne i Nord-Norge, etterfulgt av Oslo/Akershus og Østland Nordre, mens regionene Agder/Rogaland, Østland Søndre og Vestlandet viser den laveste flyttetilbøyeligheten. Når det gjelder sysselsatte menn i den laveste utdanningsgruppen, er den klart høyeste flyttetilbøyeligheten observert i Oslo/Akershus, mens Agder/Rogaland og Vestlandet viser en svært liten flyttetilbøyelighet blant sysselsatte menn i denne utdanningsgruppen. Sett i forhold til flyttetilbøyeligheten til sysselsatte menn med høyere utdanning, skiller Nord-Norge seg ut med det største flytterateavviket mellom sysselsatte menn med grunnskoleutdanning og høyere utdanning. I de andre regionene utenom Oslo/Akershus, ligger flyttetilbøyeligheten hos høyt utdannede sysselsatte menn mellom fem til ni ganger høyere enn hos de med kun grunnskoleutdanning. I Oslo/Akershus har sysselsatte menn med høyere utdanning kun dobbelt så stor flyttetilbøyelighet som de med lavest utdanning.

Hovedstadsregionen er den regionen som viser den klart høyeste flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte menn med videregående utdanning. Ved siden av den relativt høye flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte menn med lavere utdanning, bidrar dette vesentlig til at Oslo/Akershus er den regionen som viser den klart høyeste flyttetilbøyeligheten totalt for sysselsatte menn. Lavest flyttetilbøyelighet viser regionene Agder/Rogaland og Vestlandet, der sysselsatte menn totalt sett kun viser en flytterate på om lag 12 per 1000 sysselsatte. Justeres tallene for de flyttingene som går mellom fylker i samme region, er det faktisk Nord-Norge som viser den høyeste utflyttingstilbøyeligheten av sysselsatte menn, mens utflyttingstilbøyeligheten i Oslo/Akershus og Østland Nordre er om lag på samme nivå.

Ser vi noe mer detaljert på flyttingene mellom fylker innen samme region, er det sysselsatte menn i Oslo/Akershus som viser den klart høyeste flyttetilbøyeligheten, mens Østland Nordre viser den laveste. Når det gjelder flyttetilbøyeligheten mellom utdanningsgruppene innad i regionene, så er forskjellene

Tabell 5.19 Utflyttingsrater for sysselsatte menn 16-74 år etter utdanning og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Per 1000 personer

Utdanning: 0 = uoppgitt 1 = grunnskole 2 = videregående utd. 3 = høyere utd.

Fra \ Til	Høyeste utdanning	Oslo/Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord-Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	0	23,1	6,4	1,8	2,6	1,7	1,0	1,4	38,0
	1	12,7	3,9	2,4	0,4	0,6	0,4	0,8	21,0
	2	20,0	6,1	3,2	1,4	1,4	1,0	1,6	34,6
	3	19,0	6,5	2,8	3,0	3,0	1,9	2,8	39,0
	Gj.snitt	18,5	5,8	2,9	1,8	1,8	1,1	1,8	33,7
Østland Søndre	0	18,0	6,8	2,4	2,9	2,0	0,9	1,4	34,4
	1	2,6	1,8	0,5	0,4	0,3	0,1	0,4	6,2
	2	6,1	3,1	0,9	1,1	0,9	0,5	1,1	13,6
	3	12,9	4,6	1,6	2,7	2,3	1,5	2,5	28,2
	Gj.snitt	6,8	3,1	1,0	1,3	1,1	0,6	1,2	15,0
Østland Nordre	0	30,3	8,1	4,9	2,9	6,9	2,4	4,7	60,1
	1	3,8	0,9	0,7	0,1	0,2	0,1	0,2	6,1
	2	9,2	2,2	2,1	0,6	0,9	0,8	1,0	16,8
	3	16,7	4,4	3,6	2,0	2,8	2,7	3,7	35,7
	Gj.snitt	9,0	2,2	1,9	0,7	1,1	0,9	1,2	17,0
Agder/Rogaland	0	7,4	3,1	0,4	3,4	5,3	0,7	1,2	21,5
	1	0,6	0,4	0,1	1,4	0,7	0,1	0,3	3,7
	2	2,4	1,3	0,3	2,9	2,1	0,4	1,0	10,5
	3	8,1	3,2	0,8	4,7	5,6	1,4	2,4	26,2
	Gj.snitt	3,3	1,6	0,4	2,9	2,6	0,6	1,2	12,5
Vestlandet	0	11,0	3,2	1,1	6,6	3,6	1,2	2,4	29,0
	1	0,8	0,4	0,2	0,6	0,8	0,3	0,4	3,5
	2	2,6	1,2	0,5	1,9	1,9	0,9	1,0	10,0
	3	8,5	2,8	1,2	5,2	5,2	2,5	2,7	28,0
	Gj.snitt	3,5	1,4	0,6	2,3	2,4	1,1	1,2	12,5
Trøndelag	0	11,5	4,8	2,4	2,2	3,2	4,5	2,8	31,4
	1	1,0	0,3	0,2	0,2	0,6	1,4	0,7	4,4
	2	3,7	1,4	1,0	0,9	1,8	3,3	2,2	14,4
	3	9,9	4,0	2,3	3,1	4,2	5,3	5,1	33,9
	Gj.snitt	4,5	1,8	1,1	1,2	2,1	3,3	2,5	16,5
Nord-Norge	0	9,6	5,3	2,2	3,7	4,8	3,6	9,8	38,9
	1	1,6	0,6	0,2	0,4	0,6	0,5	2,2	6,2
	2	5,2	2,4	1,0	2,2	1,9	2,3	5,2	20,2
	3	13,6	6,7	3,8	5,7	6,5	6,7	12,4	55,5
	Gj.snitt	5,8	2,8	1,3	2,4	2,5	2,7	5,8	23,2

mellom sysselsatte menn med høyere og lavere utdanning mindre enn i totaltallene. Dette betyr at sysselsatte menn med lavere utdanning har en større tendens til å velge nære flyttemål enn hva tilfelle er med sysselsatte menn med høyere utdanning.

Når det gjelder retningen på flyttingene, så er det en betydelig tilbøyelighet til å flytte til hovedstadsregionen fra samtlige regioner. Som beskrevet for andre persongrupperinger, viser også sysselsatte menn i de øvrige østlandsregionene den største flyttetilbøyeligheten til Oslo/Akershus. Sysselsatte menn i Nord-Norge viser samme tilbøyelighet til å flytte til hovedstadsregionen som å flytte mellom fylker i egen region. Fordelt på utdanningsgruppene, er det gjennomgående sysselsatte menn med høyere utdanning

som har den klart høyeste tilbøyeligheten til å flytte til Oslo/Akershus.

Det siste kommer også klart fram av tallene i tabell 5.20, som viser den regionale fordelingen av totalt antall flyttere i hver av utdanningsgruppene. I tillegg til at sysselsatte menn med høyere utdanning har en betydelig større flyttetilbøyelighet enn de med lavere utdanning, så er også andelen av dem som flytter til Oslo/Akershus større enn tilsvarende andeler av flytterne med lavere utdanning. Dette er nesten gjennomgående for regionene, med unntak av Østland Nordre og Nord-Norge, der sysselsatte menn med lavere utdanning i den første regionen viser meget høy andel flyttere til hovedstadsregionen.

Tabell 5.20 Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for sysselsatte menn 16-74 år etter utdanning. Årlig gjennomsnitt 1988-1993

Utdanning: 0 = uoppgitt 1 = grunnskole 2 = videregående utd. 3 = høyere utd.

Fra \ Til	Høyeste utdanning	Oslo/Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord-Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	0	61	17	5	7	4	3	4	100
	1	60	18	11	2	3	2	4	100
	2	58	18	9	4	4	3	5	100
	3	49	17	7	8	8	5	7	100
	Gj.snitt	55	17	8	5	5	3	5	100
Østland Søndre	0	52	20	7	9	6	3	4	100
	1	43	29	9	7	5	2	6	100
	2	45	23	7	8	7	4	8	100
	3	46	16	6	10	8	5	9	100
	Gj.snitt	45	21	7	8	7	4	8	100
Østland Nordre	0	50	13	8	5	11	4	8	100
	1	62	15	11	2	3	2	4	100
	2	55	13	12	3	6	5	6	100
	3	47	12	10	6	8	8	10	100
	Gj.snitt	53	13	11	4	6	5	7	100
Agder/Rogaland	0	35	14	2	16	24	3	5	100
	1	16	12	3	36	20	3	9	100
	2	23	13	3	27	20	4	10	100
	3	31	12	3	18	21	6	9	100
	Gj.snitt	27	12	3	23	21	5	9	100
Vestlandet	0	38	11	4	23	12	4	8	100
	1	22	12	6	18	23	7	11	100
	2	26	12	5	19	19	9	10	100
	3	30	10	4	18	19	9	10	100
	Gj.snitt	28	11	5	19	19	9	10	100
Trøndelag	0	37	15	8	7	10	14	9	100
	1	23	8	4	4	14	32	16	100
	2	25	10	7	6	13	23	15	100
	3	29	12	7	9	12	16	15	100
	Gj.snitt	27	11	7	8	13	20	15	100
Nord-Norge	0	25	14	6	9	12	9	25	100
	1	26	10	3	7	9	9	36	100
	2	25	12	5	11	10	11	26	100
	3	24	12	7	10	12	12	22	100
	Gj.snitt	25	12	6	10	11	11	25	100

Tabell 5.20 bekrefter det vi skrev over, at når sysselsatte menn først flytter, så flytter en betydelig større andel av de med høyere utdanning ut av regionen, mens sysselsatte med lavere utdanning velger å flytte internt i regionen. I samtlige regioner bortsett fra Østland Nordre er flytteandelen av sysselsatte menn med lavere utdanning klart størst innen egen region. Dette gjelder imidlertid også hovedstadsregionen, der andelen av sysselsatte flyttere med lavere utdanning som flytter internt er meget høy.

Hovedstadsregionen skiller seg imidlertid klart fra de øvrige regionene, ved at over halvparten av alle sysselsatte menn som flytter, kun flytter internt i regionen. Dette kan gjenspeile at mange av flyttingene hos sysselsatte menn ikke behøver å bety skifte av arbeidsplass. Av tallene i tabell 5.20 ser vi også at intern-

flyttingene i andre "pendlingsregioner" som Agder/Rogaland og Trøndelag utgjør en betydelig andel av det totale antall flyttinger over fylkesgrenser hos sysselsatte menn.

Av tabell 5.21 ser vi at mye av de regionale forskjeller i flyttetilbøyelighet og flyttemønster vi fant hos sysselsatte menn også er å finne hos sysselsatte kvinner. Som i totaltallene for menn, viser også Oslo/Akershus den klart høyeste flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte kvinner, mens den laveste flyttetilbøyeligheten er å finne i regionene Agder/Rogaland og Vestlandet. Justeres tallene for den flyttingen som foregår mellom fylker i samme region, viser Nord-Norge den høyeste utflyttingstilbøyeligheten hos sysselsatte kvinner.

Tabell 5.21 Utflyttingsrater for sysselsatte kvinner 16-74 år etter utdanning og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993.
Per 1000 personer

Utdanning: 0 = uoppgitt 1 = grunnskole 2 = videregående utd. 3 = høyere utd.

Fra \ Til	Høyeste utdanning	Oslo/Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord-Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	0	23,9	5,5	1,7	1,3	1,4	0,5	1,3	35,6
	1	11,1	3,3	1,8	0,3	0,5	0,3	0,6	17,8
	2	21,7	6,3	3,1	1,5	1,7	1,1	1,8	37,4
	3	21,1	6,8	3,2	2,9	3,3	1,8	3,1	42,3
	Gj.snitt	19,5	5,8	2,8	1,7	1,9	1,1	1,9	34,8
Østland Søndre	0	14,1	4,4	1,3	1,5	1,5	0,7	1,1	24,6
	1	2,8	1,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,4	6,1
	2	8,2	3,4	0,9	1,0	1,0	0,4	0,9	15,9
	3	16,0	4,8	1,9	2,7	2,3	1,3	2,5	31,5
	Gj.snitt	8,2	3,2	1,0	1,2	1,1	0,5	1,1	16,3
Østland Nordre	0	13,5	4,7	2,8	2,1	1,7	0,9	2,8	28,6
	1	3,2	0,9	0,8	0,1	0,2	0,2	0,3	5,7
	2	11,5	2,3	2,1	0,5	1,0	1,0	0,8	19,3
	3	17,1	4,4	4,0	1,6	2,9	2,6	3,0	35,6
	Gj.snitt	10,0	2,3	2,0	0,6	1,1	1,0	1,1	18,1
Agder/Rogaland	0	5,1	2,5	0,6	3,4	2,2	0,4	0,7	14,9
	1	0,8	0,5	0,1	0,9	0,7	0,1	0,2	3,3
	2	3,3	1,4	0,4	2,9	2,1	0,3	0,9	11,3
	3	8,8	2,8	1,0	4,9	6,3	1,3	2,3	27,4
	Gj.snitt	3,8	1,5	0,4	2,8	2,6	0,5	1,0	12,6
Vestlandet	0	7,7	2,5	0,7	4,1	3,6	0,6	1,3	20,5
	1	0,8	0,4	0,1	0,5	0,6	0,2	0,2	2,8
	2	3,8	1,2	0,5	1,9	2,2	1,0	0,7	11,3
	3	9,4	3,1	1,5	5,0	6,7	2,7	3,1	31,6
	Gj.snitt	4,2	1,4	0,6	2,2	2,7	1,1	1,1	13,3
Trøndelag	0	8,7	2,3	1,8	1,0	2,3	3,8	4,1	23,9
	1	1,0	0,3	0,2	0,1	0,3	0,9	0,4	3,3
	2	5,0	1,2	0,9	0,7	1,6	3,3	1,9	14,7
	3	10,6	3,8	2,4	2,7	4,5	6,4	5,1	35,3
	Gj.snitt	5,2	1,5	1,0	1,0	1,9	3,3	2,2	16,1
Nord-Norge	0	10,5	5,0	1,5	2,5	3,1	2,8	7,9	33,3
	1	1,9	0,7	0,2	0,4	0,4	0,5	1,7	5,9
	2	6,4	1,9	0,7	1,3	1,5	2,1	5,0	18,9
	3	13,6	5,6	3,4	4,5	6,5	6,2	13,2	52,8
	Gj.snitt	6,5	2,3	1,1	1,7	2,2	2,4	5,6	21,9

Fordeles tallene på utdanning er det også hos sysselsatte kvinner gjennomgående en betydelig større flyttetilbøyelighet hos de med høyere utdanning, mens de med lavere utdanning til dels har en svært liten flyttetilbøyelighet. Som hos menn viser sysselsatte kvinner med høyere utdanning den største flyttetilbøyeligheten i Nord-Norge og i Oslo/Akershus, mens sysselsatte kvinner med lavere utdanning har en ubetydelig flyttetilbøyelighet i de fleste regioner med unntak av Oslo/Akershus. I regionene Vestlandet, Trøndelag og Nord-Norge har sysselsatte kvinner med høyere utdanning om lag ti ganger så stor flyttetilbøyelighet som sysselsatte kvinner med lavere utdanning.

Av totaltallene viser sysselsatte kvinner nesten gjennomgående en noe høyere flyttetilbøyelighet

sammenliknet med sysselsatte menn. Av tabell 5.21 går det fram at nesten hele denne forskjellen i flyttetilbøyelighet skyldes at sysselsatte kvinner har en noe større tilbøyelighet til å flytte til Oslo/Akershus. Denne forskjellen mellom sysselsatte kvinner og sysselsatte menn synes ikke å være like fremtredende i tilbøyeligheten til å flytte ut av hovedstadsregionen.

Ser vi på tilbøyeligheten til å flytte internt i regionene, viser sysselsatte kvinner noe større tilbøyelighet til å flytte mellom fylkene Oslo og Akershus, sammenliknet med sysselsatte menn. I de øvrige regionene er det små forskjeller mellom sysselsatte kvinner og menn når det gjelder flyttetilbøyeligheten mellom fylker i egen region. Dette går også fram av tabell 5.22, som viser at andelen av sysselsatte kvinner som flytter mellom

Tabell 5.22 Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for sysselsatte kvinner 16-74 år etter utdanning. Årlig gjennomsnitt 1988-1993

Utdanning: 0 = uoppgitt 1 = grunnskole 2 = videregående utd. 3 = høyere utd.

Fra \ Til	Høyeste utdanning	Oslo/Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord-Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	0	67	16	5	4	4	1	4	100
	1	62	18	10	2	3	2	3	100
	2	58	17	8	4	5	3	5	100
	3	50	16	8	7	8	4	7	100
	Gj.snitt	56	17	8	5	6	3	5	100
Østland Søndre	0	57	18	5	6	6	3	4	100
	1	46	26	8	6	5	3	7	100
	2	51	22	6	7	6	3	6	100
	3	51	15	6	9	7	4	8	100
	Gj.snitt	51	20	6	7	7	3	7	100
Østland Nordre	0	47	17	10	7	6	3	10	100
	1	57	16	14	2	3	3	5	100
	2	60	12	11	3	5	5	4	100
	3	48	12	11	5	8	7	8	100
	Gj.snitt	55	13	11	3	6	6	6	100
Agder/Rogaland	0	34	17	4	23	15	3	5	100
	1	25	15	3	28	20	3	7	100
	2	29	12	3	25	19	3	8	100
	3	32	10	4	18	23	5	8	100
	Gj.snitt	30	12	3	22	21	4	8	100
Vestlandet	0	38	12	4	20	18	3	7	100
	1	27	13	5	17	21	8	8	100
	2	34	10	5	17	20	9	6	100
	3	30	10	5	16	21	9	10	100
	Gj.snitt	32	10	5	16	21	8	8	100
Trøndelag	0	36	10	7	4	10	16	17	100
	1	31	10	7	4	9	27	12	100
	2	34	8	6	5	11	22	13	100
	3	30	11	7	8	13	18	14	100
	Gj.snitt	32	10	7	6	11	21	14	100
Nord-Norge	0	32	15	5	7	9	8	24	100
	1	32	12	4	8	7	8	29	100
	2	34	10	4	7	8	11	26	100
	3	26	11	6	9	12	12	25	100
	Gj.snitt	30	11	5	8	10	11	26	100

fylkene Oslo og Akershus er noe høyere enn hos sysselsatte menn.

Tabell 5.22 viser imidlertid klart den større tilbøyeligheten sysselsatte kvinner har for å flytte til hovedstadsregionen. Andelen av sysselsatte kvinner som velger å flytte ut av regionene og til Oslo/Akershus er betydelig høyere enn hos sysselsatte menn. Tallene viser at andelen av sysselsatte kvinner som flytter til hovedstadsregionen nesten gjennomgående er størst innen samtlige utdanningsgrupper. Kun sysselsatte kvinner med lavere utdanning i Agder/Rogaland har større andel av flyttingene innen egen region.

Til slutt i dette avsnittet har vi sett litt på den regionale flyttetilbøyeligheten og det regionale flyttemønsteret hos de sysselsatte fordelt etter de fire hovedsektorene som ble benyttet i avsnitt 5.2.3. Det vil si at sysselsatte og sysselsatte flyttere er inndelt etter sektorene primærnæringer, sekundærnæringer, hovedsakelig privat tjenesteyting og hovedsakelig offentlig tjenesteyting. Resultatene som vises i tabellene 5.23 og 5.24 er alle aggregert over sosioøkonomiske kjennetegn som kjønn, alder og utdanning.

Som vist i de aggregerte resultatene var det sysselsatte innen hovedsakelig offentlig tjenesteyting som sto for den klart største flyttetilbøyeligheten. Som vi ser av tabell 5.23 er dette også tilfelle i samtlige regioner med unntak av Oslo/Akershus og Østland Nordre.

Tabell 5.23 Utflyttingsrater for sysselsatte personer 16-74 år etter sektor og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Per 1000 personer.

		1 Primærnæringene	2 Sekundærnæringene	3 Hovedsakelig privat tjenesteyting	4 Hovedsakelig offentlig tjenesteyting					
Fra	Til	Sektor	Oslo/ Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/ Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord-Norge	Totalt fra
Oslo/Akershus	1		8,7	9,9	11,0	2,3	3,8	3,6	2,9	42,2
	2		17,2	5,5	2,8	1,7	1,3	0,7	1,0	30,2
	3		22,0	5,6	2,5	1,4	1,5	0,9	1,2	35,1
	4		16,4	6,5	3,5	2,5	2,8	1,9	3,5	37,1
	Gj.snitt		19,3	5,9	2,9	1,8	1,9	1,2	1,9	34,9
Østland Søndre	1		4,0	4,0	1,8	1,1	1,7	1,0	1,5	15,0
	2		3,5	2,6	0,5	0,8	0,7	0,3	0,4	8,9
	3		11,1	3,6	1,0	1,2	0,9	0,4	0,9	19,1
	4		8,6	3,5	1,5	1,8	1,8	1,1	2,4	20,7
	Gj.snitt		7,9	3,3	1,0	1,3	1,1	0,6	1,2	16,4
Østland Nordre	1		2,4	1,8	2,1	0,5	1,1	1,1	1,1	10,1
	2		6,3	2,0	1,5	0,4	0,8	0,5	0,4	11,9
	3		14,6	2,5	2,4	0,7	1,0	0,9	0,7	22,9
	4		10,6	2,9	2,4	1,0	1,7	1,6	2,5	22,8
	Gj.snitt		10,5	2,5	2,2	0,7	1,2	1,1	1,3	19,5
Agder/Rogaland	1		1,7	1,9	0,5	1,9	2,9	0,3	0,6	9,8
	2		1,8	1,1	0,2	2,4	2,1	0,4	0,4	8,5
	3		4,6	1,5	0,4	3,0	2,4	0,4	0,7	12,9
	4		5,2	2,2	0,7	3,7	3,9	1,0	2,5	19,1
	Gj.snitt		3,8	1,6	0,4	3,0	2,8	0,6	1,2	13,4
Vestlandet	1		1,8	1,1	0,8	2,1	3,6	1,0	1,2	11,7
	2		1,8	1,1	0,4	2,2	1,8	0,7	0,5	8,7
	3		5,4	1,3	0,5	2,2	2,1	0,9	0,7	13,2
	4		4,8	2,0	0,9	2,9	3,9	1,8	2,4	18,7
	Gj.snitt		4,2	1,5	0,7	2,4	2,7	1,2	1,2	13,8
Trøndelag	1		1,8	0,8	1,4	0,5	1,7	3,1	1,9	11,2
	2		2,7	1,4	0,7	1,1	1,9	2,7	1,3	11,8
	3		6,5	1,4	1,0	0,9	1,5	3,5	1,8	16,6
	4		5,9	2,4	1,5	1,6	2,8	4,2	4,0	22,6
	Gj.snitt		5,3	1,8	1,2	1,2	2,1	3,6	2,5	17,7
Nord-Norge	1		1,5	1,1	1,4	0,6	1,4	3,3	5,0	14,2
	2		3,0	1,5	0,5	1,5	1,6	1,2	3,6	12,9
	3		7,2	1,7	0,6	1,4	1,5	1,9	4,8	19,2
	4		8,6	4,4	2,4	3,3	3,9	4,2	8,4	35,3
	Gj.snitt		6,9	2,8	1,4	2,3	2,5	2,8	6,1	24,8

Østlandsregionene inkludert hovedstadsregionen viser forholdsvis små forskjeller i flyttetilbøyelighet mellom de to tjenesteytende sektorene. I de øvrige regionene viser sysselsatte innen hovedsakelig offentlig tjenesteyting en betydelig større flyttetilbøyelighet sammenliknet med sysselsatte i hovedsakelig privat tjenesteyting. Størst er forskjellen i Nord-Norge, der personer i hovedsakelig offentlig tjenesteyting har nesten dobbelt så stor flyttetilbøyelighet som sysselsatte i den private tjenestesektoren. Den store forskjellen i Nord-Norge har bl.a. sammenheng med at landsdelen har en betydelig aktivitet innen forsvaret.

Når det gjelder de øvrige sektorene, er det som vi kunne forvente lavest flyttetilbøyelighet hos sysselsatte innen primær- og sekundærnæringene. Oslo/Akershus skiller seg imidlertid ut med en betydelig flytte-

tilbøyelighet både hos sysselsatte i sekundærnæringene og spesielt hos sysselsatte i primærnæringene. Det må imidlertid bemerkes at den siste persongruppen utgjør en svært liten andel av totalt antall sysselsatte i denne regionen. Likevel gjenspeiler dette noe av det faktum at primær- og sekundærnæringene er på vikende front i hovedstadsregionen.

Flyttinger internt i regionene gjenspeiler stort sett forskjellene i flyttetilbøyeligheten mellom sektorene i totaltallene. Et visst unntak utgjør sysselsatte i primærnæringene, som i flere av regionene viser relativt stor flyttetilbøyelighet mellom fylker innen samme region. Oslo/Akershus skiller seg dessuten fra de andre regionene, ved at sysselsatte i hovedsakelig privat tjenesteyting har en betydelig større flyttetilbøyelighet internt i regionen sammenliknet med de øvrige sektorene.

Tabell 5.24 Prosentvis fordeling av utflyttingsrater på tilflyttingsregion for sysselsatte personer 16-74 år etter sektor. Årlig gjennomsnitt 1988-1993

		1 Primærnæringene	2 Sekundærnæringene	3 Hovedsakelig privat tjenesteyting	4 Hovedsakelig offentlig tjenesteyting					
Fra	Til	Sektor	Oslo/ Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/ Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord- Norge	Totalt fra
	Oslo/Akershus	1		21	24	26	5	9	8	7
	2		57	18	9	6	4	2	3	100
	3		63	16	7	4	4	3	4	100
	4		44	18	9	7	8	5	10	100
	Gj.snitt		55	17	8	5	5	3	6	100
Østland Søndre	1		26	26	12	7	11	7	10	100
	2		40	29	6	9	8	3	5	100
	3		58	19	5	6	5	2	5	100
	4		42	17	7	9	9	5	11	100
	Gj.snitt		48	20	6	8	7	4	7	100
Østland Nordre	1		24	18	21	5	11	11	11	100
	2		53	16	13	3	7	5	3	100
	3		64	11	11	3	4	4	3	100
	4		46	13	11	5	7	7	11	100
	Gj.snitt		54	13	11	4	6	6	7	100
Agder/Rogaland	1		17	19	5	20	30	3	6	100
	2		21	13	2	29	25	5	5	100
	3		35	12	3	24	18	3	5	100
	4		27	12	4	19	20	5	13	100
	Gj.snitt		29	12	3	23	21	4	9	100
Vestlandet	1		15	9	7	18	31	9	10	100
	2		21	12	5	26	21	8	6	100
	3		41	10	4	17	16	7	5	100
	4		26	11	5	15	21	10	13	100
	Gj.snitt		30	11	5	18	19	9	9	100
Trøndelag	1		16	8	12	5	15	27	17	100
	2		23	12	6	10	16	23	11	100
	3		39	9	6	5	9	21	11	100
	4		26	11	7	7	13	18	18	100
	Gj.snitt		30	10	7	7	12	20	14	100
Nord-Norge	1		11	8	10	5	10	23	35	100
	2		24	12	4	12	12	9	28	100
	3		38	9	3	7	8	10	25	100
	4		24	12	7	9	11	12	24	100
	Gj.snitt		28	11	6	9	10	11	25	100

Hovedstadsregionens meget høye flyttetilbøyelighet hos sysselsatte i primærnæringene gjenspeiles ikke i internflyttingene. Dette betyr at når sysselsatte i primærnæringene i Oslo/Akershus først flytter, så flytter de ut av regionen, og da først og fremst til de øvrige østlandsregionene.

Som vist tidligere, har sysselsatte i regionene utenom Oslo/Akershus en betydelig tilbøyelighet til å flytte til hovedstadsregionen. Som tabell 5.23 viser, er denne tilbøyeligheten klart størst blant sysselsatte i de tjenesteytende næringene, og betydelig høyere enn det forskjellen i den totale flyttetilbøyeligheten mellom sektorene skulle tilsi. Av de tjenesteytende sektorene er det sysselsatte innen hovedsakelig privat tjenesteyting som viser størst tilbøyelighet i å flytte til Oslo/Akershus.

Dette kommer enda tydeligere fram av tabell 5.24, som viser den regionale fordelingen av totalt antall flyttere i hver av sektorene. Mest markant er flyttingene i retning hovedstadsregionen fra Østland Nordre. Av alle flytterne som er sysselsatt innen hovedsakelig privat tjenesteyting i denne regionen, flytter om lag 2/3 til Oslo/Akershus. Andelen av antall flyttere innen denne sektoren som flytter til Oslo/Akershus er også betydelig i de øvrige regionene. Når det gjelder de andre sektorene, viser flere regioner små forskjeller i andelene av flytterne som flytter til hovedstadsregionen mellom sysselsatte i sekundærnæringene og sysselsatte innen hovedsakelig offentlig tjenesteyting. Dette betyr at når personer i disse to sektorene først velger å flytte, så har de om lag like stor tilbøyelighet til å velge Oslo/Akershus som tilflyttingsregion. Som vi har sett over, er likevel flyttetilbøyeligheten i retning hovedstads-

regionen betydelig større innen offentlig tjenesteyting sammenliknet med sekundærnæringene. Det siste har sammenheng med at sysselsatte i hovedsakelig offentlig tjenesteyting generelt sett har en betydelig større flyttetilbøyelighet enn sysselsatte i sekundærnæringene. Når det gjelder primærnæringene, viser tabellen at det er en svært liten andel av flytterne som velger Oslo/Akershus som tilflyttingsregion.

For flytting hos sysselsatte mellom fylker i egen region, ser vi at andelen av flytterne innen sekundærnæringene og spesielt innen privat tjenesteyting er meget stor i hovedstadsregionen. Innen de øvrige regionene er det en klar tendens til at det er sysselsatte innen primærnæringene og sekundærnæringene som viser de største andelen av flyttingene mellom fylker i egen region. Spesielt er intermandelen av flyttingene i primærnæringene betydelig på Vestlandet og i Nord-Norge.

De øvrige flytteinteraksjoner viser en del forskjeller i det regionale flyttemønsteret mellom sektorene. Om lag halvparten av flytterne i primærnæringene som flytter fra Oslo/Akershus flytter til andre østlandsregioner, mens tilsvarende andel for alle sysselsatte er 1/4. Andelen av sysselsatte flyttere som flytter til Nord-Norge er klart høyest for sysselsatte i primærnæringene og innen hovedsakelig offentlig tjenesteyting. Det siste må også her sees i sammenheng med en betydelig aktivitet i forsvaret. Ellers viser tabell 5.24 relativt liten andel flyttere innen den private tjenesteytingen i mange av de regionale flytteinteraksjonene. Som vi har sett over, har dette bl.a. sammenheng med den betydelige andel flyttinger i retning hovedstadsregionen for sysselsatte i denne sektoren.

5.3.4 Flyttebalanser

I dette avsnittet har vi sett litt på hvordan de ulike flyttestrømmene som er beskrevet over summerer seg for de forskjellige regionene. Flyttebalansene er gitt for hver av de ulike tilstandsgruppene som er behandlet over. Resultatene er gitt i tabell 5.25, og viser årlige gjennomsnitt for hver av gruppene. Tallene er her aggregert over sosioøkonomisk status som kjønn, alder og utdanning.

Som tabell 5.25 viser, er det ingen tall for nettoflytting internt i regionene. Dette har selvsagt sammenheng med at flyttingene over alle fylkesgrensene innad i regionene summerer seg til null. Av de regionale tallene er det Oslo/Akershus som viser den klart største gevinsten fra nettoflyttingen i denne perioden. Den totale nettoinnflyttingen er meget høy for personer i yrkesaktiv alder. De høye tallene for personer i denne aldersgruppen må ses i sammenheng med en netto utflytting av barn i alderen 0-15 år, slik at den totale nettoinnflyttingen til hovedstadsregionen er noe mindre enn det tallene i tabell 5.25 viser.

Den betydelige nettoflyttegevinsten i Oslo/Akershus har kommet i forhold til samtlige andre regioner.

Størst er nettoflyttegevinsten fra Vestlandet, men også de øvrige regionene har et betydelig nettoflyttetap til hovedstadsregionen. Ser vi på hver av tilstandsgruppene, er den klart største nettoflyttegevinsten i Oslo/Akershus kommet fra helt sysselsatte personer. Bidraget fra personer utenfor arbeidsstyrken er også betydelig. Av de arbeidsledige er det et betydelig nettoinnflyttingsoverskudd fra tilstandsgruppen helt arbeidsledige, mens arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte i flytteåret har noe nærmere flyttebalanse i hovedstadsregionen.

Resultatene for Oslo/Akershus indikerer at tilflyttede sysselsatte kan ha bidratt til en viss økning i arbeidsledigheten for regionens egne innbyggere. Sysselsettingsutviklingen i hovedstadsregionen har ikke vært positiv i perioden 1988-1993. Dette til tross har altså den innenlandske flytteprosessen isolert sett bidratt med en betydelig vekst av sysselsatte i Oslo/Akershus. Her må imidlertid bemerkes at vi ikke har sett på de strukturelle faktorene som ligger bak disse endringene. Når det gjelder personer som står utenfor arbeidsstyrken, må vi regne med at en betydelig andel av nettoflyttingsoverskuddet stammer fra personer som er under utdanning. Personer under utdanning kan også ha bidratt til å øke nettoinnflyttingen av sysselsatte, i og med at det er flere i denne gruppen som er registrert med et arbeidsforhold. Når det gjelder personer som har vært innom tilstanden arbeidsledig, har altså den innenlandske flytteprosessen bidratt til en økning av arbeidsledigheten i hovedstadsregionen, og da spesielt hos de arbeidsledige som ikke er registrert med arbeidsforhold i flytteåret.

Ytterligere et moment som kan ha hatt betydning for den sterke nettoinnflyttingen til hovedstadsregionen, er innenlandske flyttinger hos innvandrere. Som vi har sett i flere av resultatene tidligere i rapporten, viser personer med uoppgitt utdanning en betydelig innenlandsk flyttetilbøyelighet, samtidig som de har hatt en sterk tilbøyelighet til å flytte til Oslo/Akershus. Det siste er spesielt tilfelle for personer som har vært innom tilstanden arbeidsledig. Som beskrevet i innledningskapitlene, må vi regne med at innvandrere utgjør en betydelig andel av personene med uoppgitt utdanning. Dessuten var det i årene like forut for og i begynnelsen av undersøkelsesperioden en betydelig netto innvandring til Norge. Potensialet for en økning av innenlandske flyttinger av innvandrere har dermed vært til stede.

Ved siden av hovedstadsregionen er det kun Agder/Rogaland som samlet sett viser nettoflyttingsoverskudd i denne perioden. Agder/Rogaland har hatt nettoflyttegevinst i forhold til samtlige regioner med unntak av Oslo/Akershus. Størst har nettoflyttegevinsten også her vært i forhold til Vestlandet etterfulgt av Nord-Norge og Østland Søndre. I Agder/Rogaland er det også sysselsatte personer som utgjør det største bidraget til nettoflyttingsoverskuddet, mens personer utenfor

Tabell 5.25 Nettoflytting for personer 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet og region. Årlig gjennomsnitt 1988-1993. Antall personer

Tilstand: 1 Helt arbeidsledige 2 Helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte i løpet av året 3 Sysselsatte
4 Utenfor arbeidsstyrken

Til \ Fra	Tilstand	Oslo/ Akershus	Østland Søndre	Østland Nordre	Agder/ Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord- Norge	Totalt
Oslo/Akershus	1		158	62	50	106	71	67	515
	2		16	-8	6	56	30	55	155
	3		133	253	115	410	264	327	1502
	4		148	49	115	243	144	122	821
	Tot.		454	357	286	814	509	572	2993
Østland Søndre	1	-158		7	-15	15	5	26	-120
	2	-16		-7	-13	10	11	40	25
	3	-133		10	-54	58	63	75	18
	4	-148		6	-22	38	9	-18	-134
	Tot.	-454		15	-103	121	88	123	-211
Østland Nordre	1	-62	-7		-9	-11	1	16	-71
	2	8	7		-4	8	1	19	38
	3	-253	-10		-5	23	19	45	-180
	4	-49	-6		-17	15	-7	-30	-95
	Tot.	-357	-15		-34	35	14	50	-308
Agder/Rogaland	1	-50	15	9		49	16	33	72
	2	-6	13	4		43	10	44	109
	3	-115	54	5		88	46	110	187
	4	-115	22	17		59	18	-1	-1
	Tot.	-286	103	34		239	90	186	367
Vestlandet	1	-106	-15	11	-49		-13	6	-167
	2	-56	-10	-8	-43		3	18	-96
	3	-410	-58	-23	-88		-36	57	-558
	4	-243	-38	-15	-59		-43	-42	-438
	Tot.	-814	-121	-35	-239		-88	39	-1258
Trøndelag	1	-71	-5	-1	-16	13		30	-52
	2	-30	-11	-1	-10	-3		30	-25
	3	-264	-63	-19	-46	36		93	-263
	4	-144	-9	7	-18	43		21	-101
	Tot.	-509	-88	-14	-90	88		174	-440
Nord-Norge	1	-67	-26	-16	-33	-6	-30		-177
	2	-55	-40	-19	-44	-18	-30		-206
	3	-327	-75	-45	-110	-57	-93		-708
	4	-122	18	30	1	42	-21		-53
	Tot.	-572	-123	-50	-186	-39	-174		-1143

arbeidsstyrken har flyttebalanse i denne regionen. Som Oslo/Akershus viser også Agder/Rogaland et nettoflyttingsoverskudd av arbeidsledige personer, men her er nettoinnflyttingen størst hos arbeidsledige personer som også har vært registrert som sysselsatte i flytteåret.

Av regionene med nettoflyttetap er det Vestlandet og Nord-Norge som viser den klart største nettoutflyttingen. Begge regionene har hatt et betydelig nettoflyttetap i forhold til hovedstadsregionen. Dermed er det Agder/Rogaland som har bidratt mest til nettoutflyttingen. Ser vi på tilstandsgruppene er det helt sysselsatte personer som bidrar klart mest til nettoflyttetapet i begge regionene. På Vestlandet bidrar personer som står utenfor arbeidsstyrken også betydelig til nettoflyttetapet, mens personer som har

vært inntilstanden arbeidsledig i løpet av flytteåret bidrar en del til nettoflyttetapet i Nord-Norge.

Når det gjelder østlandsregionene utenom Oslo/Akershus, viser både Østland Søndre og Østland Nordre en viss nettoutflytting av personer i yrkesaktiv alder. I begge regionene er nettoflyttetapet i forhold til hovedstadsregionen større enn den totale nettoutflyttingen. Dette betyr at begge regionene kompenserer noe av nettoflyttetapet til hovedstadsregionen med nettoflyttegevinst fra andre regioner. Som tallene viser, er det Vestlandet og de to nordligste regionene som står for nettoflyttegevinsten.

For de forskjellige tilstandsgruppene er det enkelte forskjeller mellom Østland Søndre og Østland Nordre. I

Østland Søndre er det helt arbeidsledige personer og personer utenfor arbeidsstyrken som har bidratt til nettoflyttetapet, mens det i Østland Nordre er sysselsatte personer som har bidratt mest til nettoflyttetapet i denne regionen. Ser vi spesielt på nettoflyttingen i forhold til hovedstadsregionen, har sysselsatte bidratt betydelig til nettoflyttetapet i Østland Nordre. I Østland Søndre har også helt arbeidsledige og personer utenfor arbeidsstyrken bidratt mest til nettoflyttetapet til Oslo/Akershus, men også sysselsatte har bidratt en del til nettoflyttetapet her. I Østland Søndre har imidlertid en nettoflyttingevinst av sysselsatte fra Vestlandet og de to nordligste regionene bidratt til at regionen totalt sett har hatt et lite nettoflyttingeoverskudd av sysselsatte personer.

Trøndelag viser visse fellestrekk med Østland Nordre. Nettoutflyttingen totalt er betydelig, men mindre enn nettoutflyttingen i retning Oslo/Akershus. Trøndelag kompenserer noe av nettoflyttetapet til hovedstadsregionen gjennom nettoflyttingevinst fra Nord-Norge og Vestlandet. Når det gjelder de forskjellige tilstandsgruppene er det også her sysselsatte personer som har bidratt klart mest til nettoflyttetapet, mens arbeidsledige personer har en relativt liten nettoutflytting.

Resultatet for flyttebalansene mellom regionene viser nesten gjennomgående at det er sysselsatte personer som har bidratt mest til ubalansene i flyttingene mellom regionene i denne perioden. Til tross for at arbeidsledige personer og arbeidsledige som også har vært sysselsatte har en betydelig større flyttetilbøyelighet enn sysselsatte og personer utenfor arbeidsstyrken, indikerer nettoresultatene at arbeidsledige til en viss grad har en tendens til å «erstatte» hverandre gjennom flytteprosessen. Oslo/Akershus representerer her et unntak, ved at nettoinnflyttingen av personer som har vært inntilstanden arbeidsledige må sies å være betydelig.

Når det gjelder omfanget av de nettoresultatene som presenteres i tabell 5.25, må ikke disse trekkes for langt. Resultatene er gitt som et årlig gjennomsnitt over undersøkelsesperioden, og kan ikke uten videre summeres opp over alle årene. Dette har sammenheng med at undersøkelsen er basert på opplysninger om personene for hvert av undersøkelsesårene. Personer som er sysselsatte i det året de flytter behøver ikke å være sysselsatte i hele undersøkelsesperioden. På tilsvarende måte vil også personer som er arbeidsledige i det året de flytter, ikke nødvendigvis være å finne i denne tilstandsgruppen over lengre tid.

5.4 Resultater på fylkesnivå

I dette avsnittet har vi samlet noen av resultatene på fylkesnivået. Resultatene gir en oversikt over hvor mye flyttingene mellom fylkene har betydd for endringene i de ulike tilstandsgruppene som et årlig gjennomsnitt over undersøkelsesperioden 1988-1993. Til dette har vi benyttet en dekomponeringsteknikk, som fordeler

endringene på hvor mye som skyldes innenlandske flyttinger og hvor mye som kan tillegges andre forklaringsfaktorer (jfr. Stambøl (1992,1993 og 1994c). Flyttingenes betydning av endringene i hver av tilstandsgruppene, er gitt som gjennomsnittlige årlige nettoendringer for hvert fylke av bruttoflyttingene mellom fylkene. Av øvrige faktorer som er av betydning, er de endringer i sysselsetting og arbeidsledighet som berører hvert fylkes egne innbyggere i yrkesaktiv alder. Dessuten har inn- og utvandringen i hvert fylke betydning for endringene i de ulike tilstandsgruppene, avhengig av hvilken tilstandsgruppe utvandrerne forlater og hvilken tilstandsgruppe innvandrerne går inn i. Vi må igjen bemerke at gjennomsnittsendringene per år ikke uten videre kan akkumuleres over tidsperioden undersøkelsen gjelder, fordi personene skifter tilstand underveis.

I dette avsnittet gis først resultater av endringene for de tre tilstandsgruppene som inngår i arbeidsstyrken. Det vil si helt arbeidsledige personer, arbeidsledige personer som også har vært sysselsatte i undersøkelsesåret og helt sysselsatte personer. Deretter har vi sett noe mer detaljert på endringene hos helt arbeidsledige gitt forskjellige sosioøkonomiske kjennetegn og hvorvidt de mottar arbeidsledighetstrygd eller ikke. Helt til slutt i avsnittet har vi sett på tilsvarende endringer hos sysselsatte fordelt etter sektorene sekundærnæringer samt privat og offentlig tjenesteyting.

5.4.1 Arbeidsstyrken

I tabell 5.26 er det tatt med tall som viser endringer i de ulike tilstandsgruppene i arbeidsstyrken som et årlig gjennomsnitt over perioden 1988-1993. De totale endringene dekomponeres på betydningen av innenlandske flyttinger og øvrige faktorer. Som forventet viser tallene en meget sterk vekst av personer som har vært inntilstanden arbeidsledig i perioden. For helt arbeidsledige er den årlige endringen om lag 25 000 personer, mens den for arbeidsledige personer som også har vært registrert som sysselsatte i undersøkelsesåret er på 8-9000 personer. Gruppen helt sysselsatte viser en nedgang gjennom perioden, med en gjennomsnittlig nedgang på litt over 28 000 personer, som vil si nesten 1,5 prosent av de sysselsatte.

For fylkene er den klart sterkeste økningen av antall helt arbeidsledige personer kommet i Akershus og Oslo etterfulgt av Hordaland, mens den laveste økningen er kommet i fylkene Troms, Finnmark og Aust-Agder. Her er det imidlertid viktig å ta i betraktning den arbeidsledigheten fylkene hadde ved inngangen til undersøkelsesperioden. Oslo og Akershus hadde på det tidspunktet landets laveste arbeidsledighet. Når det gjelder flyttingenes betydning for endringene av helt arbeidsledige personer, er tallene lave for de fleste fylker. Oslo skiller seg ut med det klart største bidraget fra innenlandske flyttinger. Sammenliknet med den totale endringen som har foregått i denne tilstands-

5.26 Endring av antall personer 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet, dekomponert etter betydningen av flytting og andre faktorer. Gjennomsnittlig årlig endring etter fylke 1988-1993

	Helt arbeidsledige			Helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte			Sysselsatte		
	Endringene skyldes			Endringene skyldes			Endringene skyldes		
	Total endring	Flytting	Andre faktorer	Total endring	Flytting	Andre faktorer	Total endring	Flytting	Andre faktorer
Østfold	1613	-62	1675	430	10	420	-2670	-170	-2500
Akershus	2853	-152	3005	1381	-111	1492	-3842	243	-4085
Oslo	3963	759	3203	1459	320	1139	-4179	1403	-5583
Hedmark	1125	-18	1143	507	5	501	-2096	-125	-1971
Oppland	1011	-40	1050	463	18	445	-1423	-130	-1294
Buskerud	1428	-49	1477	654	-18	672	-2398	33	-2431
Vestfold	1329	18	1311	558	9	550	-1396	141	-1537
Telemark	1043	-59	1102	456	10	446	-1512	-162	-1351
Aust-Agder	418	-23	441	0	-5	6	-190	19	-209
Vest-Agder	790	-6	796	437	16	420	-892	-53	-839
Rogaland	1324	88	1236	261	83	178	-293	190	-483
Hordaland	2590	-40	2630	700	-15	715	-2463	-110	-2353
Sogn og Fjordane	314	-30	345	83	-30	113	-64	-113	49
Møre og Romsdal	1078	-137	1215	127	-73	200	-1020	-298	-722
Sør-Trøndelag	1536	22	1515	617	-32	649	-1747	-104	-1643
Nord-Trøndelag	646	-84	730	178	-7	186	-630	-187	-443
Nordland	1225	-125	1350	242	-63	305	-1312	-289	-1024
Troms	544	-56	600	108	-86	194	-418	-188	-230
Finnmark	316	-5	321	-7	-30	23	-46	-100	54
Alle fylker	25145	0	25145	8652	0	8652	-28595	0	-28595

gruppen, er likevel flyttingenes bidrag forholdsvis beskjeden i flere av regionene. Tallene indikerer for Oslo, at av 100 nye registrerte helt arbeidsledige personer stammer 19 fra en tilvekst gjennom flytteprosessen.

Tallene indikerer at arbeidslediges tiltro til de mest sentrale arbeidsmarkedene har vært til stede i denne perioden, til tross for at det er de mest sentrale områdene som har erfart den sterkeste veksten i ledighet. Dette gjenspeiles gjennom den positive nettoinnflyttingen av helt arbeidsledige i Oslo, Rogaland, Sør-Trøndelag og Vestfold. I alle de øvrige fylkene har flyttingene hos helt arbeidsledige bidratt til en svak demping av veksten i arbeidsledigheten.

Størst demping av veksten i arbeidsledigheten har flyttingene medført i Akershus, Møre og Romsdal og Nordland, mens flytting hos helt arbeidsledige nesten ikke har hatt betydning for endringene i Vest-Agder og Finnmark. Sett i forhold til den totale endringen av helt arbeidsledige, har flyttingenes betydning for dempingen av veksten vært størst i Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag, Nordland og Troms. Av 100 nye registrerte arbeidsledige i disse fylkene, har flytteprosessen bidratt med en reduksjon av antall helt arbeidsledige på 10 personer eller flere.

Betydningen av helt arbeidslediges flytting for endringene i arbeidsledigheten, må likevel sies å være mindre enn det vi kunne forvente ut fra den meget

høye tilbøyeligheten denne tilstandsgruppen har for å flytte. Resultatene bekrefter også på fylkesnivået det vi skrev i avsnitt 5.3.4, at arbeidsledige flyttere har en tendens til å «erstatte» hverandre, ved at de til tross for store bruttostrømmer i flere av fylkene nesten bidrar til flyttebalanse. En forklaringsfaktor til dette kan være at det i perioden 1988-1993 ikke har vært noen fylker som har hatt gunstig arbeidsmarkedsutvikling. Eller med andre ord at det er ingen fylker som har fremhevet seg med attraktive arbeidsmarkeder å flytte til. Den relativt sterke nettoinnflyttingen av helt arbeidsledige i Oslo, må tillegges forventningen om mulighetene på hovedstadens arbeidsmarked.

Når det gjelder de arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte, viser også fylkene Oslo og Akershus den sterkeste økningen, etterfulgt av Hordaland og Buskerud. Klart lavest økning viser fylkene Finnmark og Aust-Agder, der den første viser en svak nedgang mens den siste viser nullvekst for denne tilstandsgruppen. Flyttingenes betydning for endringene i denne tilstandsgruppen har vært av omtrent samme størrelse som for helt arbeidsledige eller noe mindre. Denne tilstandsgruppen er dessuten en del mindre enn gruppen helt arbeidsledige. Oslo skiller seg også her ut med det klart største bidraget fra nettoinnflyttingen etterfulgt av Rogaland. Av fylker der flyttingene har bidratt til en demping av veksten er dette mest fremtredende i Akershus, Troms og Møre og Romsdal. Sett i sammenheng med de totale endringene i denne tilstandsgruppen, representerer flyttingene en

større andel av endringene sammenliknet med helt arbeidsledige personer. Av 100 nye registrerte arbeidsledige i denne tilstandsgruppen i Oslo, har flyttingene bidratt med en økning på 22 personer, mens flyttingene i Rogaland har bidratt med om lag 30 personer av hver 100 nye arbeidsledige i denne gruppen.

På tilsvarende måte har flyttingene nesten halvert økningen i denne tilstandsgruppen i Troms, mens den noe større nettoutflyttingen i denne gruppen i Akershus kun har bidratt med en liten reduksjon sett i forhold til den sterke økningen denne tilstandsgruppen har hatt. Ellers ser vi av tallene i tabell 5.26 at det er flyttingene som har bidratt til at Finnmark oppnår en svak nedgang i denne tilstandsgruppen.

Nedgangen i antall personer som kun er registrert som sysselsatte er gjennomgående for alle fylker. Sterkest har nedgangen av antall sysselsatte vært i Oslo og Akershus, men også andre østlandsfylker som Østfold, Buskerud og Hedmark har opplevd en betydelig nedgang i denne persongruppen. Samtlige fylker har normalt en stor pendling av sysselsatte til hovedstadsregionen. Av fylkene utenom Østlandet har den sterkeste nedgangen i antall sysselsatte kommet i Hordaland, Sør-Trøndelag og Nordland. Betydningen av sysselsettingsfallet i Bergensregionen og Trondheimsregionen bidrar en del til nedgangen i de to første fylkene.

Når det gjelder flyttingenes betydning for endringene i denne tilstandsgruppen, er omfanget målt i antall personer noe større enn i de tilstandsgruppene der arbeidsledige inngår. Som vi har sett tidligere i dette kapitlet, viser sysselsatte personer en betydelig lavere flyttetilbøyelighet sammenliknet med helt arbeidsledige. På den annen side utgjør gruppen sysselsatte langt flere personer enn begge tilstandsgruppene med arbeidsledige, og om lag halvparten av samtlige flyttere i yrkesaktiv alder.

Klart størst betydning har flyttingene hos sysselsatte vært i Oslo. Mens det har vært en årlig nedgang på om lag 5 500 helt sysselsatte i Oslo som skyldes andre faktorer enn innenlandsk flytting, har nettoinnflyttingen bidratt med en økning i antall helt sysselsatte på 1 400. I Akershus, som også har hatt positiv nettoinnflytting av sysselsatte i denne perioden, har flyttingene kun «kompensert» for rundt 6 prosent av nedgangen i denne tilstandsgruppen. I Rogaland har nettoinnflyttingen av sysselsatte vært stor sammenliknet med endringene som skyldes andre faktorer, slik at fylket har en lav nedgang av antall sysselsatte. Med unntak av Vestfold, Buskerud og Aust-Agder viser alle de øvrige fylkene netto utflytting av sysselsatte personer. Størst har nettoutflyttingen vært i Møre og Romsdal og Nordland.

Når det gjelder andre faktorer, gir dette en indikasjon på hvordan endringen i antall sysselsatte har vært for

den bosatte befolkningen i hvert av fylkene. Endringene i denne delen av antall sysselsatte kan ha sammenheng med flyttingene. Går vi ut fra at den totale endringen i antall sysselsatte i hvert av fylkene ville ha vært den samme uavhengig av flyttingeprosessen, ville nedgangen blant fylkenes egne sysselsatte blitt mindre i fylker med netto innflytting og større i fylker med netto utflytting. Satt på spissen ville nedgangen av Oslos egne sysselsatte blitt redusert med ca. 1400 personer per år dersom flyttingene hos sysselsatte hadde vært i balanse. På samme måte ville nedgangen i antall sysselsatte i Møre og Romsdal vært større, dersom ikke flyttingene hadde bidratt med en netto utflytting på nesten 300 sysselsatte per år. Indirekte kan vi derfor si at i fylker som har opplevd stor nettoinnflytting av sysselsatte, så kan dette ha bidratt til noe sterkere vekst i arbeidsledigheten hos fylkets egne innbyggere. På tilsvarende måte kan økningen i arbeidsledighet i de fylkene som har opplevd nettoutflytting av sysselsatte blitt noe større dersom denne utflyttingen ikke hadde forekommet.

Her skal vi likevel være forsiktig med å tolke disse nettoendringene for langt. Årsaken til endringer i sysselsettingen kan være svært sammensatt. Personer som går ut av tilstanden sysselsatt på grunn av alder kan etterlate seg vakanser som enten kan fylles av egne innbyggere eller av personer som flytter til regionen. Strukturelle endringer både i fylkenes egne arbeidsmarkeder og strukturelle forskjeller i bruttostrømmene mellom inn- og utflyttere i fylkene er eksempler på forhold som må analyseres mer grundig.

5.4.2 Arbeidsledige

I dette avsnittet ser vi litt mer detaljert på endringene i tilstandsgruppen helt arbeidsledige i hvert av fylkene. Resultatene presenteres på tilsvarende måte som i avsnittet over. I tabell 5.27 vises endringene av antall helt arbeidsledige etter kjønn.

Tallene viser at det har vært en betydelig sterkere økning av antall helt arbeidsledige menn sammenliknet med helt arbeidsledige kvinner. Økningen av helt arbeidsledige menn har vært om lag 50 prosent sterkere enn hos kvinner. Når det gjelder den regionale dimensjonen, så følger endringene hos begge kjønn i hovedtrekk de totale endringene, ved at fylkene Oslo, Akershus og Hordaland viser den sterkeste økningen i antall helt arbeidsledige både hos menn og kvinner. Mens den laveste økningen i antall arbeidsledige menn har kommet i Sogn og Fjordane er det Finnmark som viser den laveste økningen av helt arbeidsledige kvinner.

Rogaland skiller seg ut ved at økningen i antall helt arbeidsledige er like stor både hos menn og kvinner. Ellers er økningen i den kvinnelige arbeidsledigheten sammenliknet med menn noe sterkere i de mest sentrale fylkene.

5.27 Endring av antall helt arbeidsledige personer 16-74 år etter kjønn, dekomponert etter betydningen av flytting og andre faktorer. Gjennomsnittlig årlig endring etter fylke 1988-1993

	Menn			Kvinner			Totalt		
	Total endring	Endringene skyldes		Total endring	Endringene skyldes		Total endring	Endringene skyldes	
		Flytting	Andre faktorer		Flytting	Andre faktorer		Flytting	Andre faktorer
Østfold	942	-50	991	671	-12	684	1613	-62	1675
Akershus	1598	-120	1717	1256	-32	1288	2853	-152	3005
Oslo	2385	560	1825	1577	199	1378	3963	759	3203
Hedmark	727	-17	744	397	-1	399	1125	-18	1143
Oppland	623	-31	655	387	-8	396	1011	-40	1050
Buskerud	884	-40	924	544	-10	553	1428	-49	1477
Vestfold	756	-5	761	573	23	550	1329	18	1311
Telemark	649	-42	692	394	-16	410	1043	-59	1102
Aust-Agder	281	-20	301	137	-3	139	418	-23	441
Vest-Agder	470	-5	475	320	-1	321	790	-6	796
Rogaland	663	41	621	661	47	615	1324	88	1236
Hordaland	1447	-36	1483	1142	-4	1147	2590	-40	2630
Sogn og Fjordane	183	-19	202	131	-12	143	314	-30	345
Møre og Romsdal	601	-77	678	476	-60	536	1078	-137	1215
Sør-Trøndelag	908	13	896	628	9	619	1536	22	1515
Nord-Trøndelag	414	-49	463	231	-35	266	646	-84	730
Nordland	856	-76	932	369	-49	418	1225	-125	1350
Troms	382	-32	414	162	-24	186	544	-56	600
Finnmark	204	4	200	112	-9	121	316	-5	321
Alle fylker	14975	0	14975	10169	0	10169	25145	0	25145

Flyttingenes betydning for endringene følger også her omtrent de samme tendenser for både menn og kvinner. Oslo viser den klart største tilveksten av helt arbeidsledige av flyttingene både hos menn og kvinner. Av 100 nye registrerte arbeidsledige menn i hovedstaden har flyttingene bidratt med 23, mens tilsvarende andel for arbeidsledige kvinner kun er 12. Tallene for de øvrige fylkene viser også en tendens til at flyttingene har betydd noe mer for endringene av antall arbeidsledige menn, men på grunn av den lave nettoflyttingen er forskjellene små.

Rogaland skiller seg også her ut ved at helt arbeidsledige kvinner har en litt sterkere nettoinnflytting enn helt arbeidsledige menn. Ellers viser Vestfold en ørliten nettoutflytting av arbeidsledige menn, mens arbeidsledige kvinner her bidrar med en liten økning gjennom flytteprosessen.

I tabell 5.28 er flyttingene hos helt arbeidsledige fordelt etter alder. Tallene viser forskjeller i endring og flytting i hver av aldersgruppene 16-24 år, 25-44 år og 45-74 år. Samtlige aldersgrupper har hatt en økning i arbeidsledigheten i denne perioden. Størst har økningen vært i aldersgruppen 25-44 år, mens den eldste aldersgruppen har hatt den laveste økningen. Sett i sammenheng med aldersintervallenes bredde, har økningen i arbeidsledigheten i den yngste aldersgruppen vært vel så stor som i den mellomste aldersgruppen.

Fylkene Oslo, Akershus og Hordaland viser også her den sterkeste økningen av helt arbeidsledige i samtlige tre aldersgrupper. Finnmark viser den laveste økningen av helt arbeidsledige både i den yngste og eldste aldersgruppen, mens Sogn og Fjordane viser den laveste økningen i aldersgruppen 25-44 år.

Som vi kunne forvente har flyttingene hatt størst betydning for endringene i de to yngste aldersgruppene. Oslo skiller seg ut med det klart største bidraget til økning i arbeidsledighet gjennom flytteprosessen i begge de to yngste aldersgruppene. Spesielt i den yngste aldersgruppen har flyttingene betydd mye for endringen i arbeidsledigheten i hovedstaden. Som tallene viser, har om lag halvparten av økningen i antall helt arbeidsledige i Oslo i aldersgruppen 16-24 år kommet som et resultat av nettoinnflytting. Flyttingenes bidrag i Oslo til økningen av antall helt arbeidsledige i aldersgruppen 25-44 år er også betydelig, men her utgjør flyttingene kun 13 prosent av den totale endringen.

I de øvrige fylkene er nettotallene for flyttingene forholdsvis beskjedne. I den yngste aldersgruppen er det imidlertid en klar tendens til at flyttingene også går i retning av andre sentrale arbeidsmarkeder, ved at fylkene Rogaland, Hordaland og Sør-Trøndelag er de eneste ved siden av Oslo som viser nettoinnflytting. Av fylkene med nettoutflytting, har flyttingenes betydning for reduksjon i økningen i arbeidsledigheten vært størst i Akershus og Nordland i den yngste aldersgruppen, og

5.28 Endring av antall helt arbeidsledige personer etter alder, dekomponert etter betydningen av flytting og andre faktorer. Gjennomsnittlig årlig endring etter fylke 1988-1993

	16-24 år			25-44 år			45-74 år		
	Total endring	Endringene skyldes		Total endring	Endringene skyldes		Total endring	Endringene skyldes	
		Flytting	Andre faktorer		Flytting	Andre faktorer		Flytting	Andre faktorer
Østfold	477	-27	503	822	-32	854	315	-3	317
Akershus	794	-95	889	1427	-39	1466	632	-18	650
Oslo	873	434	438	2349	313	2035	742	12	730
Hedmark	337	-33	370	569	8	561	219	7	212
Oppland	309	-24	333	479	-20	498	223	4	219
Buskerud	386	-27	413	709	-19	728	332	-3	336
Vestfold	368	0	368	692	11	681	269	7	262
Telemark	326	-34	360	493	-24	517	224	-1	225
Aust-Agder	178	-25	203	180	3	177	59	-1	60
Vest-Agder	275	-5	280	385	-8	393	130	6	124
Rogaland	332	31	301	735	54	681	257	3	254
Hordaland	778	25	754	1308	-58	1365	504	-7	511
Sogn og Fjordane	100	-22	122	134	-9	143	81	1	79
Møre og Romsdal	309	-65	374	567	-73	640	201	1	201
Sør-Trøndelag	453	43	410	847	-22	869	236	0	236
Nord-Trøndelag	210	-52	261	326	-29	355	111	-3	114
Nordland	367	-85	452	660	-35	696	197	-5	202
Troms	103	-29	131	347	-27	374	94	0	94
Finnmark	70	-11	81	203	5	197	43	1	42
Alle fylker	7045	0	7045	13231	0	13231	4868	0	4868

i Hordaland og Møre og Romsdal i aldersgruppen 25-44 år. Når det gjelder den eldste aldersgruppen, er bidragene til endring fra flyttingene svært små, med en viss nettoinnflytting til Oslo og en noe større netto-utflytting i Akershus.

I tabell 5.29 er de årlige endringene av antall helt arbeidsledige fordelt etter høyeste fullførte utdanning. Vi benytter her de samme tre utdanningsgruppene som er benyttet tidligere i analysen, som vil si grunnskole-utdanning, videregående utdanning og høyere utdanning. Vi gjør oppmerksom på at tallene avviker noe fra de foregående tabellene, fordi helt arbeidsledige personer med uoppgitt utdanning ikke er tatt med.

Over alle fylker ser vi at det er helt arbeidsledige med videregående utdanning som har hatt den klart sterkeste veksten målt i antall arbeidsledige. Helt arbeidsledige med grunnskoleutdanning og høyere utdanning har hatt en økning på henholdsvis ca. 4000 og 3000 personer. På grunn av forskjellig omfang i arbeidsledigheten i de ulike utdanningsgruppene ved begynnelsen av undersøkelsesperioden, er det helt arbeidsledige med høyere utdanning som har hatt den klart sterkeste prosentvise økningen i løpet av disse årene.

Oslo, Akershus og Hordaland skiller seg også her ut, ved at det er fylkene med den sterkeste økningen av antall helt arbeidsledige i samtlige tre utdannings-

grupper. Mens økningen er forholdsvis lik i de to laveste utdanningsgruppene i Oslo og Akershus, viser helt arbeidsledige med høyere utdanning i Oslo en betydelig sterkere økning enn i de øvrige fylkene. Lavest økning har det vært av helt arbeidsledige med grunnskoleutdanning i Troms, mens fylkene Sogn og Fjordane og Finnmark viser lavest økning i antall helt arbeidsledige i de to høyeste utdanningsgruppene.

Flyttingene bidrar til økningen av helt arbeidsledige i Oslo i samtlige tre utdanningsgrupper. Sterkest er bidraget fra flyttingene for helt arbeidsledige med videregående utdanning, men sett i forhold til den totale endringen, er det helt arbeidsledige flyttere med høyere utdanning som har bidratt mest til veksten i hovedstaden. Arbeidsledige flyttere i denne utdanningsgruppen har bidratt med 23 prosent av økningen av helt arbeidsledige med høyere utdanning i Oslo, mens tilsvarende andel av økningen hos arbeidsledige med grunnskoleutdanning og videregående utdanning er henholdsvis 11 og 18 prosent.

Av fylker med nettoutflytting, har flyttingene bidratt mest til demping av arbeidsledighetsøkningen i Akershus når det gjelder arbeidsledige med grunnskoleutdanning og videregående utdanning, mens dette gjelder Møre og Romsdal for arbeidsledige med høyere utdanning.

Til slutt i dette avsnittet har vi fordelt endringene og flyttingene for helt arbeidsledige avhengig av om de

5.29 Endring av antall helt arbeidsledige personer 16-74 år etter utdanning, dekomponert etter betydningen av flytting og andre faktorer. Gjennomsnittlig årlig endring etter fylke 1988-1993

	Grunnskole			Videregående utdanning			Høyere utdanning		
	Endringene skyldes			Endringene skyldes			Endringene skyldes		
	Total endring	Flytting	Andre faktorer	Total endring	Flytting	Andre faktorer	Total endring	Flytting	Andre faktorer
Østfold	290	-6	296	1152	-29	1181	136	-18	154
Akershus	654	-50	704	1714	-81	1795	348	-11	359
Oslo	793	87	706	1992	362	1630	694	161	532
Hedmark	230	5	225	768	-11	779	93	-5	99
Oppland	198	1	197	721	-8	730	94	-9	103
Buskerud	331	-4	335	925	-18	943	124	-8	132
Vestfold	190	15	175	948	12	936	143	-10	153
Telemark	169	-4	173	756	-40	796	90	-8	98
Aust-Agder	32	2	30	328	-9	337	42	-8	50
Vest-Agder	88	-1	89	569	-2	572	99	-7	106
Rogaland	168	14	154	926	54	872	161	13	148
Hordaland	444	-14	458	1761	-18	1779	334	2	332
Sogn og Fjordane	56	-2	58	225	-22	247	37	-1	38
Møre og Romsdal	87	-8	96	811	-60	871	146	-49	196
Sør-Trøndelag	177	10	166	1128	26	1102	203	-7	211
Nord-Trøndelag	63	-11	74	503	-54	557	61	-16	77
Nordland	94	-18	111	963	-70	1034	142	-16	158
Troms	3	-12	15	425	-24	449	88	-5	92
Finnmark	36	-2	38	231	-7	238	39	3	36
Alle fylker	4101	0	4101	16847	0	16847	3073	0	3073

mottar arbeidsledighetstrygd eller ikke. Tallene blir presentert i tabell 5.30 og viser at økningen i antall helt arbeidsledige som mottar dagpenger er dobbelt så stor som økningen av antall helt arbeidsledige som ikke mottar dagpenger. At økningen har vært sterkest for gruppen mottakere av dagpenger, har sammenheng med at økningen i arbeidsledigheten i undersøkelsesperioden kommer etter en periode med høy sysselsetting, slik at det er relativt mange av de arbeidsledige som har opparbeidet grunnlag for dagpenger.

Av de regionale tallene er det som tidligere fylkene Oslo, Akershus og Hordaland som viser den sterkeste økningen i begge gruppene. Til forskjell fra før er økningen i helt arbeidsledige som ikke mottar dagpenger noe sterkere i Hordaland enn i Akershus. Økningen av helt arbeidsledige som ikke mottar dagpenger er spesielt sterk i Oslo sett i forhold til de andre fylkene. Lavest økning har Finnmark når det gjelder helt arbeidsledige som mottar trygd, mens Sogn og Fjordane har klart lavest økning av antall helt arbeidsledige som ikke mottar dagpenger.

Flyttingenes betydning for endringene er selvsagt også her sterkest i Oslo. Til tross for at økningen i antall arbeidsledige med trygd i hovedstaden er sterkere enn økningen i antall arbeidsledige uten dagpenger, er likevel det absolutte bidraget fra arbeidsledige flyttere uten dagpenger til Oslo over dobbelt så stort som fra arbeidsledige som mottar trygd. Dette bekrefter det vi skrev i avsnitt 5.3.2, at arbeidsledige som ikke mottar trygd kan ha et noe sterkere motiv for å flytte til

hovedstadsregionen enn arbeidsledige som mottar trygd. Av resultatene her ser vi altså at dette gjelder Oslo og ikke Akershus.

Selv om nettoflyttetallene i hovedstaden er betydelig høyere for arbeidsledige som ikke mottar trygd sammenliknet med de som mottar trygd, er likevel også nettoinnflyttingen betydelig for den siste gruppen. Hypoteser om at arbeidsledige som mottar trygd finner det mer fordelaktig å flytte til distrikts-Norge der det er noe lavere levekostnader, bør likevel modereres noe.

Når det gjelder de øvrige fylkene, så viser også Rogaland nettoinnflytting i begge gruppene av arbeidsledige. Det samme er tilfelle i Sør-Trøndelag, men tallene er her meget små. Av fylker som har nettoutflytting, betyr flyttingene mest for reduksjonen av økningen av arbeidsledige som mottar dagpenger i Akershus, mens flyttingene i Møre og Romsdal og Nordland betyr mest for reduksjonen i økningen av arbeidsledige som ikke mottar dagpenger.

5.4.3 Sysselsatte

Helt til slutt i presentasjonen av fylkestallene, har vi tatt med en tabell som viser endringer dekomponert på betydningen av flytting og andre faktorer for tre hovednæringssektorer. Resultatene er gitt i tabell 5.31 og viser endringene for sysselsatte i henholdsvis sekundærnæringene, hovedsakelig privat tjenesteyting og hovedsakelig offentlig tjenesteyting. Vi gjør oppmerksom på at tallene i tabell 5.31 ikke omfatter sysselsatte i primærnæringene, samtidig som alle

5.30 Endring av antall helt arbeidsledige personer 16-74 år etter arbeidsledighetstrygd, dekomponert etter betydningen av flytting og andre faktorer. Gjennomsnittlig årlig endring etter fylke 1988-1993

	Dagpenger			Ikke dagpenger			Totalt		
	Endringene skyldes			Endringene skyldes			Endringene skyldes		
	Total endring	Flytting	Andre faktorer	Total endring	Flytting	Andre faktorer	Total endring	Flytting	Andre faktorer
Østfold	1107	-22	1129	506	-40	546	1613	-62	1675
Akershus	2101	-89	2189	753	-64	816	2853	-152	3005
Oslo	2451	230	2221	1511	529	982	3963	759	3203
Hedmark	855	18	837	270	-36	306	1125	-18	1143
Oppland	717	7	710	294	-46	340	1011	-40	1050
Buskerud	1090	-20	1110	337	-30	367	1428	-49	1477
Vestfold	892	32	860	437	-14	451	1329	18	1311
Telemark	712	-13	724	332	-46	378	1043	-59	1102
Aust-Agder	234	3	231	184	-26	210	418	-23	441
Vest-Agder	492	1	491	298	-7	305	790	-6	796
Rogaland	784	54	730	540	34	506	1324	88	1236
Hordaland	1791	-28	1820	798	-12	810	2590	-40	2630
Sogn og Fjordane	226	-27	254	88	-3	91	314	-30	345
Møre og Romsdal	652	-57	709	426	-80	506	1078	-137	1215
Sør-Trøndelag	1012	16	996	524	5	519	1536	22	1515
Nord-Trøndelag	426	-20	446	220	-64	284	646	-84	730
Nordland	828	-44	871	397	-82	479	1225	-125	1350
Troms	334	-26	360	210	-30	240	544	-56	600
Finnmark	160	-16	176	156	11	145	316	-5	321
Alle fylker	16863	0	16863	8282	0	8282	25145	0	25145

sysselsatte som har uoppgitt sektor i datamaterialet ikke er tatt med i betraktning.

Tabellen viser at det har vært en forholdsvis stor nedgang i sekundærnæringene, som bl.a. omfatter industrien og bygg og anlegg. Sysselsettingen innen hovedsakelig privat tjenesteyting har også hatt en liten nedgang, mens sysselsettingen innen hovedsakelig offentlig tjenesteyting har hatt en vekst gjennom denne perioden.

På fylkesnivået er det Oslo, Hordaland, Akershus og Østfold som har hatt den sterkeste nedgangen i antall sysselsatte i sekundærnæringene, mens Sogn og Fjordane, Aust-Agder og de to nordligste fylkene Troms og Finnmark har hatt den svakeste nedgangen i denne sektoren.

Innen hovedsakelig privat tjenesteyting viser også fylkene Oslo og Akershus den sterkeste reduksjonen i sysselsettingen sammen med fylkene Sør-Trøndelag og Hordaland. Innen denne sektoren er det flere fylker som har opplevd sysselsettingsøkning, og sterkest har økningen i antall sysselsatte vært i Nordland, Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane.

I sektoren hovedsakelig offentlig tjenesteyting har samtlige fylker hatt vekst i antall sysselsatte i denne perioden. Sterkest har økningen vært i Hordaland, Akershus og Sør-Trøndelag, mens den svakeste økningen har foregått i fylkene Hedmark og Telemark.

Ser vi på flyttingenes betydning for disse endringene, er de betydelig større innenfor de to tjenesteytende sektorene sammenliknet med sekundærnæringene. Som vi har sett tidligere er det også innen disse sektorene flyttetilbøyeligheten er størst blant de sysselsatte. Innen sekundærnæringene er nettoendringene av flyttingene mellom fylkene jevnt over små, og spesielt sett i forhold til den betydelige nedgangen denne sektoren har opplevd i antall sysselsatte. Noe av forklaringen til flyttingenes lave betydning er nok å finne i at samtlige fylker har opplevd nedgang i sysselsettingen. Likevel er noe av nettoinnflyttingen i denne sektoren kommet i Oslo og Akershus, som er blant fylkene med sterkest sysselsettingsnedgang i denne sektoren. Rogaland, Buskerud og Vestfold har også hatt en viss nettoinnflytting, mens Sør-Trøndelag er fylket med den største nettoutflyttingen i denne sektoren.

Når det gjelder sektoren hovedsakelig privat tjenesteyting, så er nettoinnflyttingen til Oslo meget sterk. Dette er kommet til tross for at det nettopp er Oslo som har hatt den sterkeste nedgangen i sysselsettingen i denne sektoren. Sysselsettingsnedgangen blant Oslos «egne» sysselsatte kan derfor ha vært betydelig i denne sektoren. Av de øvrige fylkene er det ingen som har nettoinnflytting av betydning, med små unntak for Akershus og Rogaland. Samtlige av disse fylkene utgjorde imidlertid viktige sentre for utviklingen av den private tjenesteytingen tidligere på 1980-tallet. Fylkenes omdømme som gode arbeidsmarkeder for denne sektoren har tydeligvis fremdeles vært gjeldene

5.31 Endring av antall sysselsatte personer 16-74 år etter sektor, dekomponert etter betydningen av flytting og andre faktorer. Gjennomsnittlig årlig endring etter fylke 1988-1993

	Sekundærnæringene			Hovedsakelig privat tjenesteyting			Hovedsakelig offentlig tjenesteyting		
	Endringene skyldes			Endringene skyldes			Endringene skyldes		
	Total endring	Flytting	Andre faktorer	Total endring	Flytting	Andre faktorer	Total endring	Flytting	Andre faktorer
Østfold	-1698	-12	-1686	-649	-128	-521	563	-22	585
Akershus	-1858	72	-1931	-1674	61	-1736	827	103	724
Oslo	-1881	48	-1930	-1954	963	-2917	507	352	156
Hedmark	-1288	-23	-1265	-307	-97	-210	227	-10	237
Oppland	-1129	-22	-1106	-40	-91	51	378	-13	391
Buskerud	-1437	43	-1481	-733	-9	-724	455	2	452
Vestfold	-897	41	-938	-220	6	-226	948	73	875
Telemark	-1158	-22	-1136	-282	-69	-213	305	-70	375
Aust-Agder	-279	9	-288	96	-24	120	482	22	460
Vest-Agder	-818	-9	-809	-87	-62	-26	356	22	335
Rogaland	-456	58	-514	50	67	-18	844	61	783
Hordaland	-1706	-30	-1676	-791	-98	-692	1296	27	1269
Sogn og Fjordane	-250	-8	-242	206	-57	263	424	-32	456
Møre og Romsdal	-710	-38	-672	183	-148	330	504	-94	597
Sør-Trøndelag	-1043	-51	-992	-801	-64	-736	777	4	773
Nord-Trøndelag	-396	-19	-377	-94	-93	-1	333	-60	393
Nordland	-1256	-29	-1227	180	-106	286	832	-147	978
Troms	-400	-13	-387	4	-53	57	407	-113	520
Finmark	-233	5	-237	-9	0	-9	478	-104	582
Alle fylker	-18893	0	-18893	-6923	0	-6923	10944	0	10944

for flytterne også etter at nedgangen satte inn. Når det gjelder fylker med nettoutflytting innen denne sektoren, så er det Østfold, Møre og Romsdal og Nord-Trøndelag som viser de største tallene.

I den tredje sektoren, som består av hovedsakelig offentlig tjenesteyting, er flyttingenes betydning for endringene noe mer i samsvar med sysselsettingsutviklingen. Oslo og Akershus er fylkene med den klart største nettinnflyttingen i denne sektoren, etterfulgt av Vestfold og Rogaland. Den sterkeste nettoutflyttingen innen denne sektoren er kommet i de tre nordligste fylkene Nordland, Troms og Finnmark. Reduksjonen i deler av forsvarsvirksomheten i denne landsdelen kan være noe av forklaringene til dette.

5.5 Tidsutviklingen i flyttetilbøyeligheten

Her presenteres til slutt noen resultater som viser hvordan flyttetilbøyeligheten har endret seg over tid. Hovedmålsettingen med dette prosjektet var først og fremst å vise flyttetilbøyelighet og flyttemønster mellom ulike tilstandsgrupper. Det bør likevel være av interesse å vise hvor stabile flytteratene har vært innen hver av gruppene over undersøkelsesperioden.

Det er to endringer som har foregått i perioden 1988-1993 som isolert sett burde medføre en økning i den generelle flyttetilbøyeligheten mellom fylkene. Det ene er en betydelig økning i befolkningens utdanningsnivå, mens det andre er en betydelig økning i arbeidsledigheten. Som vist tidligere i denne analysen og i Stambøl (1992,1993), er det påvist en betydelig

økning i flyttetilbøyeligheten med stigende utdanningsnivå. I denne analysen har vi også sett at flyttetilbøyeligheten hos arbeidsledige er betydelig større enn hos de andre gruppene i yrkesaktiv alder.

På den annen side representerer tidsperioden 1988-1993 en nærmest sammenhengende nedgangstid på arbeidsmarkedet. Som vist i Stambøl (1994a) er det en positiv sammenheng mellom endringene i bruttoflytterater mellom regionene og endringer i den generelle konjunkturutviklingen på landsbasis. Den endringen i arbeidsmarkedsutviklingen som er observert i Norge i denne perioden skulle derfor isolert sett bidra til nedgang i flyttetilbøyeligheten.

I tabell 5.32 har vi gitt en oversikt over utviklingen i flyttetilbøyeligheten innen hver av de fire tilstandsgruppene for perioden 1988-1993. Flytteratene er her aggregert over samtlige sosioøkonomiske kjennetegn, og viser dermed endringene i totale flytterater innen hver av tilstandsgruppene. I tabellen er flytteratene standardisert slik at nivået på flytteraten i hver av tilstandsgruppene i 1988 er satt til en indeks lik 100. Endringene i flytteratene over tidsperioden fremkommer dermed som en prosentvis forskjell sammenliknet med nivået på flyttetilbøyeligheten i hver av tilstandsgruppene i 1988. Endringene blir her gitt for hver av de syv regionene som er benyttet tidligere i analysen. Flyttetilbøyeligheten er også her målt som alle flyttinger mellom fylker aggregert opp til syv regioner. Det vil si at flyttinger mellom fylker innen hver region også er tatt med i tallene.

Tabell 5.32 Utvikling i utflyttingsrater for personer 16-74 år etter ulike tilstander på arbeidsmarkedet og region. 1988-1993. 1988=100

Tilstand: 1 Helt arbeidsledige, 2 Helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte i løpet av året, 3 Sysselsatte, 4 Utenfor arbeidsstyrken

Regioner	Tilstand	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Oslo/ Akershus	1	100	63	55	52	47	45
	2	100	61	56	48	49	48
	3	100	89	82	74	75	76
	4	100	94	84	81	79	79
Østland Søndre	1	100	87	80	82	75	79
	2	100	80	75	75	69	68
	3	100	88	84	83	78	82
	4	100	96	88	93	88	88
Østland Nordre	1	100	68	62	60	61	62
	2	100	86	80	82	72	79
	3	100	83	84	80	73	69
	4	100	90	77	83	80	78
Agder/ Rogaland	1	100	92	84	91	90	98
	2	100	95	91	85	82	96
	3	100	85	83	83	77	77
	4	100	93	93	95	88	90
Vestlandet	1	100	84	89	86	87	85
	2	100	86	97	94	98	95
	3	100	89	87	84	83	83
	4	100	91	91	89	86	86
Trøndelag	1	100	86	80	86	90	96
	2	100	79	86	85	83	83
	3	100	91	90	84	86	85
	4	100	84	89	89	87	97
Nord- Norge	1	100	91	93	99	93	97
	2	100	71	75	80	78	84
	3	100	83	78	74	74	78
	4	100	90	92	88	91	97

Av tabell 5.32 ser vi at det er ingen indekser for perioden 1989-1993 som er større eller lik 100. Det vil si at det ikke er observert flyttetilbøyelighet i noen av regionene etter 1988 som er større enn den flytte-tilbøyeligheten som ble observert i 1988.

Sammenlikner vi endringene i og mellom de forskjellige tilstandsgruppene i hver av regionene fremkommer en rekke forskjeller. Tilstandsgruppene helt arbeidsledige og helt arbeidsledige som også har vært sysselsatte viser en meget sterk nedgang i flyttetilbøyeligheten i Oslo/Akershus. Nedgangen er klart sterkest fra 1988 til 1989 for deretter å reduseres noe mer moderat fra år til år. Sett i forhold til nivået på flytte-tilbøyeligheten i 1988 har begge disse gruppene mer enn halvert sin flyttetilbøyelighet i hovedstadsregionen i 1993.

I de øvrige regionene har det også vært en nedgang i flyttetilbøyeligheten i de to tilstandsgruppene der arbeidsledige inngår. Endringene er imidlertid betydelig mindre enn i hovedstadsregionen. Klart sterkest har nedgangen i flyttetilbøyeligheten i gruppen

helt arbeidsledige vært i Østland Nordre, der nivået på flytteraten i 1993 er under 2/3 av det den var i 1988. For arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte er nedgangen i flyttetilbøyelighet klart sterkest i Østland Søndre, der flytteraten i 1993 er om lag 2/3 av det den var i 1988.

I regionene utenom Østlandet, har nedgangen i flytte-tilbøyeligheten for helt arbeidsledige vært sterkest på Vestlandet, mens helt arbeidsledige i de øvrige regionene viser en flyttetilbøyelighet i 1993 som nesten er tilbake på nivået i 1988. Mens helt arbeidsledige på Vestlandet har beholdt det noe lavere nivået på flytte-tilbøyeligheten også i 1993, viser regionene Agder/Rogaland, Trøndelag og Nord-Norge en klar stigning i flyttetilbøyeligheten i 1993. Nord-Norge skiller seg ut ved at flyttetilbøyeligheten hos helt arbeidsledige ikke har vært under 90 prosent av det den var i 1988.

For helt arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte er reduksjonen i flyttetilbøyeligheten forholdsvis moderat i Agder/Rogaland og spesielt på Vestlandet. I de to nordligste regionene er nedgangen i

Tabell 5.33 Utvikling i flyttetilbøyelighet, sysselsetting, arbeidsledighet, arbeidsstyrke og yrkesdeltakelse for personer 16-74 år i alle regioner 1988-1993. 1988=100

År	Flyttetilbøyelighet				Sysselsetting	Arbeidsledighet	Arbeidsstyrke	Yrkesdeltakelse
	Helt arbeidsledige	Arbeidsledige/sysselsatte	Sysselsatte	Utenfor arbeidsstyrken				
1988	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1989	83,2	80,1	87,7	92,2	96,3	147,1	99,5	98,9
1990	79,9	80,1	83,0	87,5	95,2	152,8	99,3	98,5
1991	81,4	78,7	78,1	87,3	94,6	166,5	99,6	98,5
1992	78,1	77,3	76,5	84,7	94,3	178,4	100,2	98,9
1993	79,7	78,6	77,7	86,2	94,9	185,4	101,3	99,6

flyttetilbøyeligheten i denne gruppen noe mer markert, og nivået på flytteratene i 1993 er henholdsvis 17 og 16 prosent lavere enn det de var i 1988.

For persongruppen helt sysselsatte har også nedgangen i flyttetilbøyeligheten vært markant. For de fleste regionene var det en sterk nedgang i flyttetilbøyeligheten i denne tilstandsgruppen fra 1988 til 1989, for deretter å gå over til noe mer moderat nedgang. Sterkest har nedgangen i flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte vært i Østland Nordre, der nivået på flytteraten i 1993 var litt over 2/3 av det den var i 1988. Regionene med den minste nedgangen i flyttetilbøyelighet i denne tilstandsgruppen er Vestlandet og Trøndelag, der nivået på flytteraten ikke har vært under 80 prosent av det nivået den lå på i 1988. I Oslo/Akershus er nedgangen i flyttetilbøyelighet for sysselsatte også betydelig, med et nivå på flytteraten i 1993 som er om lag ¾ av nivået i 1988. Likevel er nedgangen i flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte i hovedstadsregionen kun om lag halvparten av den nedgang i flyttetilbøyelighet som arbeidsledige i Oslo/Akershus har vist. I regionene utenom Østlandet har nedgangen i flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte vært sterkere enn hos arbeidsledige, når vi ser begge tilstandsgrupper av arbeidsledige under ett.

Når det gjelder tilstandsgruppen utenfor arbeidsstyrken, er det også her vært en markant nedgang i flyttetilbøyeligheten. Sterkest har nedgangen vært i Oslo/Akershus og i Østland Nordre, mens Nord-Norge viser minst nedgang.

Resultatene over har vist at den svake økonomiske utviklingen i tidsperioden 1988-1993, har resultert i en betydelig nedgang i flyttetilbøyeligheten i samtlige tilstandsgrupper hos befolkningen i yrkesaktiv alder. De regionale variasjonene er imidlertid betydelige når det gjelder hvilken tilstandsgrupper som har endret sin flyttetilbøyelighet mest. Vi har derfor til slutt tatt med en tabell som viser endringene i flyttetilbøyeligheten i hver av tilstandsgruppene for samtlige flyttinger mellom fylker i Norge. I tabellen har vi også tatt med tall som illustrerer den økonomiske utviklingen over perioden 1988-1993, ved å vise endringene som har foregått av antall sysselsatte, antall arbeidsledige,

antall personer i arbeidsstyrken og endringer i yrkesdeltakelsen. I tallene for sysselsatte og arbeidsledige har vi her også tatt med tallene for arbeidsledige som også har vært sysselsatte i arbeidsledighetsåret.

Resultatene som er gitt i tabell 5.33 viser at det over alle regioner er nedgangen i flyttetilbøyeligheten blant sysselsatte som har vært sterkest, mens nedgangen i flyttetilbøyeligheten i tilstandsgruppen utenfor arbeidsstyrken har vært lavest. Forskjellen i endring i flyttetilbøyeligheten mellom tilstandsgruppene er imidlertid små når vi ser alle flyttinger over fylkesgrensene i sammenheng. De til dels store regionale forskjellene i flyttetilbøyeligheten mellom tilstandsgruppene skjules med andre ord i totalflyttingene over fylkesgrensene. Når det gjelder de andre variablene som er vist i tabellen, ser vi at sysselsettingen har hatt en nedgang på landsbasis på om lag 5 prosent over tidsperioden, mens arbeidsstyrken har hatt en økning på litt over 1 prosent. Dette har ført til at økningen i antall personer som har vært innoom tilstanden helt arbeidsledige har vært betydelig, med en økning på 85 prosent fra 1988 til 1993. Som vi kunne forvente av en svakere økonomisk utvikling er også yrkesprosenten blitt redusert.

Tallmaterialet som er benyttet, viser også at antall flyttinger mellom fylkene har gått ned. Dette gjelder antall sysselsatte flyttere og flyttere som står utenfor arbeidsstyrken. Blant personer som har vært innoom tilstanden arbeidsledige har det derimot vært en økning i antall flyttere, men ikke så sterk økning som veksten i antall arbeidsledige skulle tilsi. Dette indikerer at endringene i flytteeatferd hos personer i yrkesaktiv alder har vært større og veid tyngre for flytteeomfanget, sammenliknet med de strukturelle endringene som har foregått i retning av flere høyt utdannede personer og flere arbeidsledige.

6. Oppsummering av de empiriske resultatene

Dette prosjektet har hatt som oppgave å gi en beskrivende analyse av flyttetilbøyelighet og flyttemønster for personer definert ut fra de ulike tilstandene de har i forhold til arbeidsmarkedet. Undersøkelsen omfatter personer i yrkesaktiv alder, som her vil si personer i alderen 16-74 år. Blant spørsmålene som ble reist, var i hvilken grad de ulike tilstandene personene har i forhold til arbeidsmarkedet legger grunnlag for forskjellig flyttetilbøyelighet og flyttemønster. Det ble videre stilt spørsmål om arbeidsledighetstrygd og arbeidsledighetens varighet i flytteåret ga ulik flyttetilbøyelighet og flyttemønster for de arbeidsledige. Når det gjelder de sysselsatte, ble det stilt spørsmål om hvilken betydning næringstilhørigheten har for flyttetilbøyeligheten og flyttemønsteret.

Som regionalt nivå for analysen er fylkene benyttet som grunnregioner, mens resultatene i flere sammenhenger er aggregert opp til en tilnærmet landsdelsinndeling i til sammen 7 regioner og til en aggregering over alle fylker.

Som definisjon på ulike tilstander i arbeidsstyrken er det benyttet helt arbeidsledige personer, helt arbeidsledige personer som også har vært registrert som sysselsatte i flytteåret og personer som kun er registrert som sysselsatte. Personer utenfor arbeidsstyrken er også tatt med i enkelte sammenhenger som sammenlikningsgrunnlag. Alle persongruppene er videre inndelt etter sosioøkonomisk status som kjønn, alder og høyeste fullførte utdanning. Undersøkellesperioden omfatter årene 1988-1993.

Resultatene har vist at det er store forskjeller i flyttetilbøyeligheten mellom de ulike tilstandsgruppene. Personer som har vært registrert som helt arbeidsledige i løpet av undersøkelsesårene har en betydelig større flyttetilbøyelighet sammenliknet med personer som kun er registrert som sysselsatte eller som står utenfor arbeidsstyrken. Mest markante er forskjellene hos kvinner, der flyttetilbøyeligheten hos helt arbeidsledige er om lag tre ganger så høy sammenliknet med sysselsatte kvinner og kvinner som står utenfor arbeidsstyrken.

Personer med høyere utdanning viser en betydelig større flyttetilbøyelighet i samtlige tilstandsgrupper sammenliknet med personer med grunnskole og videregående utdanning. Hos sysselsatte viser personer med høyere utdanning om lag fem ganger så stor flyttetilbøyelighet som personer med kun grunnskoleutdanning.

Forskjellene i flyttetilbøyelighet mellom tilstandsgruppene viser at helt arbeidsledige personer er betydelig overrepresentert blant flytterne sammenliknet med den andel de utgjør av personer i yrkesaktiv alder, mens sysselsatte personer og personer utenfor arbeidsstyrken er tilsvarende underrepresentert blant flytterne.

Blant arbeidsledige er det en klar tendens til større flyttetilbøyelighet hos arbeidsledige som ikke mottar arbeidsledighetstrygd sammenliknet med de som mottar arbeidsledighetstrygd. Denne forskjellen er mest fremtredende hos menn, og da spesielt hos menn som har vært arbeidsledige i inntil et halvt år i flytteåret. For arbeidsledige menn som mottar dagpenger synes flyttetilbøyeligheten å være lite påvirket av arbeidsledighetens varighet i flytteåret. Hos arbeidsledige kvinner er betydningen av arbeidsledighetstrygd noe mindre for flytteaktiviteten, mens forskjellene først og fremst er å finne mellom de med kort og lengre varighet på arbeidsledigheten i flytteåret, og da med klart størst flyttetilbøyelighet hos den første gruppen. Unge arbeidsledige skiller seg en del fra de øvrige arbeidsledige, ved at arbeidsledighetstrygden har mindre betydning for flytteatferden.

Det kan det være forståelig at arbeidsledige som ikke mottar dagpenger har noe større flyttetilbøyelighet enn de som mottar trygd. Arbeidsledighetstrygd er dog en inntekt, og kan virke noe mer stabiliserende. At arbeidsledighetstrygden synes å ha noe større betydning for flyttetilbøyeligheten hos menn enn hos kvinner og helt unge arbeidsledige, kan bl.a. ha sammenheng med at menn har høyere inntekt og dermed grunnlag for høyere arbeidsledighetstrygd. Flyttetilbøyeligheten hos de unge arbeidsledige kan også være noe spesiell, ved at det foregår flyttinger både til

og fra foreldrehjemmet, samt at denne gruppen i større grad veksler mellom tilstandene sysselsatt, arbeidsledig og under utdanning.

Hos helt sysselsatte personer er det observert en betydelig høyere flyttetilbøyelighet i de tjenesteytende sektorene sammenliknet med primær- og sekundærnæringene. Innen de tjenesteytende næringene er det observert høyere flyttetilbøyelighet innen overveiende offentlig tjenestevirksomhet sammenliknet med overveiende privat tjenestevirksomhet, samt at menn har høyere flyttetilbøyelighet enn kvinner. Noe av forklaringen på dette skyldes stor flytteaktivitet hos menn sysselsatt i forsvaret. I de enkelte tjenesteytende sektorene er det observert størst flyttetilbøyelighet hos personer ansatt i offentlig administrasjon og forsvar og innen bank og forsikring og forretningsmessig tjenesteyting, mens den laveste flyttetilbøyeligheten er å finne hos sysselsatte innen varehandelen og kanskje noe overraskende hos sysselsatte innen undervisning og forskning.

På regionalt nivå gjenspeiles hovedforskjellene i flyttetilbøyeligheten mellom de ulike tilstandsgruppene. Personer som har vært innom tilstanden arbeidsledig viser større flyttetilbøyelighet enn sysselsatte og personer utenfor arbeidsstyrken i samtlige flytteinteraksjoner mellom par av regioner og fylker.

Oslo/Akershus skiller seg ut som regionen med klart størst andel flyttinger mellom fylker internt i regionen. Av alle flyttinger som går fra Oslo eller Akershus til andre fylker, foregår om lag halvparten av flyttingene mellom fylkene Oslo og Akershus. Av de øvrige regionene er det Nord-Norge og Agder/Rogaland som viser de høyeste andelene internflyttinger, men betydelig under nivået for Oslo/Akershus.

I hovedstadsregionen er det først og fremst sysselsatte personer som velger å flytte mellom fylkene Oslo og Akershus, mens det i de øvrige regionene er forholdsvis små forskjeller i den andelen av flytterne i hver av tilstandsgruppene som velger å flytte mellom fylker i egen region. En vesentlig forskjell finner vi mellom arbeidsledige menn og kvinner i hovedstadsregionen, der arbeidsledige kvinner har en betydelig større tilbøyelighet til å flytte ut av regionen, mens arbeidsledige menn i større grad flytter mellom fylkene Oslo og Akershus.

Andelen av flyttingene som går i retning hovedstadsregionen er betydelig fra alle regioner. Størst er andelen av flyttingene fra Østland Nordre og Østland Søndre. Av tilstandsgruppene er det helt sysselsatte personer som viser de største andelene av flyttingene i retning Oslo/Akershus. Når det gjelder arbeidsledige, er det en betydelig andel av flyttingene hos arbeidsledige menn som går i retning hovedstadsregionen, mens tilsvarende andeler av flyttingene hos helt

arbeidsledige kvinner og arbeidsledige kvinner som også har vært sysselsatte i flytteåret er lavere.

Hos helt arbeidsledige personer er den største flyttetilbøyeligheten observert i Oslo/Akershus, men som tidligere beskrevet foregår mye av denne flyttingen mellom fylkene Oslo og Akershus. Mens flyttetilbøyeligheten i regionene utenom Oslo/Akershus har en klar stigning med økende utdanningsnivå, er det små forskjeller i flyttetilbøyeligheten mellom utdanningsgruppene i hovedstadsregionen, og da spesielt hos menn. Når det gjelder valg av tilflyttingsregion, fremstår Oslo/Akershus som den viktigste regionen for arbeidsledige i samtlige andre regioner. Denne tendensen er klart sterkest hos arbeidsledige med høyere utdanning. Spesielt høy er utflyttingstilbøyeligheten hos arbeidsledige kvinner med høyere utdanning i Østland Nordre og Nord-Norge. Arbeidsledige med lavere utdanning har en betydelig andel av sine flyttinger mellom fylker internt i regionene.

Når det gjelder aldersgruppene viser unge og eldre arbeidsledige størst tendens til å flytte mellom fylker i egen region, mens arbeidsledige i aldersgruppen 25-44 år flytter ut av regionene. Arbeidsledige i alderen 16-44 år viser størst andeler av sine flyttinger i retning hovedstadsregionen. Eldre arbeidsledige utflyttere fra Oslo/Akershus har en betydelig tendens til å velge de øvrige østlandsregionene som tilflyttingsted, mens de noe yngre arbeidsledige flytter noe lenger når de først velger å flytte fra hovedstadsregionen, og da spesielt til Nord-Norge.

Arbeidsledige som ikke mottar arbeidsledighetstrygd viser større flyttetilbøyelighet enn arbeidsledige med dagpenger i samtlige regioner med unntak av Oslo/Akershus og hos langtidsledige i Nord-Norge. Tallene viser videre at det er en klar tendens til høyere flyttetilbøyelighet til hovedstadsregionen hos arbeidsledige som ikke mottar arbeidsledighetstrygd.

Den regionale flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte, viser at Oslo/Akershus er regionen med den klart største flytteaktiviteten. Dette har sammenheng med at hovedstadsregionen også viser betydelig flytteaktivitet hos sysselsatte med lavere og videregående utdanning. En meget stor andel av denne flytteaktiviteten foregår mellom fylkene Oslo og Akershus. Internflyttingene av sysselsatte i andre «pendlingsregioner» som Agder/Rogaland og Trøndelag er også betydelige. Dette kan gjenspeile at mange av flyttingene hos sysselsatte ikke behøver å bety skifte av arbeidsplass.

I de øvrige regionene er det markant størst flyttetilbøyelighet hos sysselsatte med høyere utdanning, mens flyttetilbøyeligheten hos sysselsatte med lavere utdanning i flere av regionene nærmest er ubetydelig. Sysselsatte flyttere med lavere utdanning har også en større tendens til å velge nære flyttemål enn hva tilfelle er med sysselsatte med høyere utdanning.

Mens alle østlandsregionene viser små forskjeller i flyttetilbøyelighet mellom sysselsatte i privat og offentlig tjenesteyting, viser de sysselsatte i hovedsakelig offentlig tjenesteyting klart størst flyttetilbøyelighet i de øvrige regionene. Størst er flyttetilbøyeligheten i Nord-Norge, der sysselsatte i hovedsakelig offentlig tjenesteyting har nesten dobbelt så stor flyttetilbøyelighet som sysselsatte i den private tjenestesektoren. Dette har bl.a. sammenheng med at landsdelen har en betydelig aktivitet innen forsvaret. Regionene viser stort sett lavest flyttetilbøyelighet innen primær- og sekundærnæringene. Oslo/Akershus viser imidlertid betydelig utflyttings tilbøyelighet hos sysselsatte i disse sektorene, noe som kan gjenspeile det faktum at primær- og sekundærnæringene er på vikende front i hovedstadsregionen. Den sterke tilbøyeligheten sysselsatte har for å flytte til Oslo/Akershus, er klart størst blant sysselsatte i de tjenesteytende næringene, og særlig innen hovedsakelig privat tjenesteyting. I Oslo/Akershus er det en stor andel av flytterne innen sekundærnæringene og hovedsakelig privat tjenesteyting som flytter internt i regionen. I de øvrige regionene er det en klar tendens til at det er sysselsatte innen primær- og sekundærnæringene som viser de største andelene av flyttingene mellom fylker i egen region.

Når det gjelder flyttebalansene i hver av regionene, er det Oslo/Akershus som viser den klart største gevinsten av nettoflyttingen i denne perioden. Den betydelige nettoflyttegevinsten i hovedstadsregionen har kommet i forhold til samtlige andre regioner. Av de forskjellige tilstandsgruppene, er den klart største nettoflyttegevinsten i Oslo/Akershus kommet fra helt sysselsatte personer. Bidraget fra personer utenfor arbeidsstyrken er også betydelig. Av de arbeidsledige er det et betydelig nettoinnflyttingsoverskudd fra tilstandsgruppen helt arbeidsledige, mens arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte i flytteåret viser nær flyttebalanse i hovedstadsregionen. I en periode med nedgang i sysselsettingen, kan både en sterk netto innflytting av sysselsatte, samt en positiv nettoinnflytting av helt arbeidsledige ha bidratt til den sterke økningen i arbeidsledigheten i Oslo/Akershus. Ytterligere et moment som kan ha hatt betydning for den sterke nettoinnflyttingen til hovedstadsregionen, er innenlandske flyttinger hos innvandrere.

Av de øvrige regionene er det kun Agder/Rogaland som har hatt positiv netto innflytting av personer i yrkesaktiv alder i denne perioden. Her er det også sysselsatte som har bidratt mest til denne nettoflyttegevinsten. Av regionene med nettoflyttetap er det Vestlandet og Nord-Norge som viser den klart største nettoutflyttingen. Av tilstandsgruppene er det helt sysselsatte personer som bidrar klart mest til flyttetapet i begge regionene.

Resultatene for flyttebalansene mellom regionene viser nesten gjennomgående at det er sysselsatte personer

som har bidratt mest til ubalansene i denne perioden. Til tross for at arbeidsledige personer og arbeidsledige som også har vært sysselsatte har en betydelig større flyttetilbøyelighet enn sysselsatte og personer utenfor arbeidsstyrken, indikerer nettoresultatene at arbeidsledige til en viss grad har en tendens til å «erstatte» hverandre gjennom flytteprosessen. Oslo/Akershus representerer her et unntak, ved at nettoinnflyttingen av personer som har vært innom tilstanden arbeidsledig må sies å være betydelig.

Flytting hos sysselsatte har betydd noe mer for endringene enn hva tilfelle er hos de arbeidsledige. De fleste fylker viser lave nettotall for flytting hos arbeidsledige til tross for stor flytteaktivitet i denne gruppen. Noe av forklaringen kan ligge i at det er ingen fylker i denne perioden som har fremhevet seg med gode arbeidsmarkeder.

Klart størst betydning for endringen av antall arbeidsledige viser flyttingene i Oslo. Flytting hos helt arbeidsledige i hovedstaden viser at nettobidraget har vært klart størst fra arbeidsledige menn, fra arbeidsledige i aldersgruppen 16-24 år, fra arbeidsledige med videregående og høyere utdanning og fra arbeidsledige som ikke mottar arbeidsledighetstrygd. I den yngste aldersgruppen har nettoinnflyttingen av arbeidsledige bidratt med nesten halvparten av økningen i antall arbeidsledige. Resultatene indikerer videre at de arbeidslediges tiltro til de mest sentrale arbeidsmarkedene har vært til stede i denne perioden, til tross for at det er de mest sentrale områdene som har erfart den sterke veksten i arbeidsledigheten. Størst demping av veksten i arbeidsledigheten har flyttingene medført i Akershus, Møre og Romsdal, Nordland og Troms.

Flyttingene hos sysselsatte har hatt klart størst betydning i Oslo. Mens det har vært en årlig nedgang på om lag 5 500 helt sysselsatte i Oslo som skyldes andre faktorer enn innenlandsk flytting, har nettoinnflyttingen bidratt med en økning i antall helt sysselsatte på 1 400. Tallene indikerer at nettoinnflyttingen av sysselsatte til hovedstaden kan ha bidratt til større nedgang i antall bosatte sysselsatte og dermed til økning i arbeidsledigheten. Andre fylker med positiv nettoinnflytting av sysselsatte i denne perioden har vært Akershus, Rogaland, Vestfold, Buskerud og Aust-Agder, mens de øvrige fylkene har hatt netto utflytting av sysselsatte med størst utflytting i Møre og Romsdal og Nordland.

Av næringssektorene er flyttingenes betydning for endringene klart større innen de tjenesteytende sektorene sammenliknet med sekundærnæringene. I sektoren hovedsakelig privat tjenesteyting har nettoinnflyttingen til Oslo vært meget sterk, til tross for at det er hovedstaden som har hatt den sterkeste nedgangen i sysselsettingen i denne sektoren. Innen hovedsakelig offentlig tjenesteyting har nettoinnflyttingen vært størst i fylkene Oslo og Akershus, mens de tre

nordligste fylkene Nordland, Troms og Finnmark har opplevd den sterkeste nettoutflyttingen i denne sektoren.

Analysen viser at det har vært en nedgang i flytte-tilbøyeligheten over tid i samtlige tilstandsgrupper og regioner i tiden fra 1988 til 1993. Nedgangen i flytte-tilbøyeligheten har også ført til at det er blitt færre personer i yrkesaktiv alder som flytter over fylkesgrensene, til tross for at det har vært en vekst i antall personer med høyere utdanning og en sterk vekst i antall arbeidsledige. En vridning i retning av flere høyt utdannede personer og flere arbeidsledige skulle isolert sett bety en økning i antall flyttinger. Hovedårsaken til denne endringen i flytte-tilbøyeligheten må tillegges den svake økonomiske utviklingen i perioden 1988-1993.

Sett over alle regioner har nedgangen i flytte-tilbøyelighet vært størst blant de sysselsatte, mens personer utenfor arbeidsstyrken viser den laveste nedgangen i flytte-tilbøyelighet. Forskjellen i endring i flytte-tilbøyelighet mellom de ulike tilstandsgruppene har vært små når alle flyttinger over fylkesgrensene ses under ett. Disse endringene skjuler imidlertid betydelige regionale forskjeller. Mens nedgangen i flytte-tilbøyelighet blant arbeidsledige har vært markant i Oslo/Akershus og til dels i de andre østlandsregionene og Vestlandet, er det betydelig mindre nedgang i flytteatferden hos arbeidsledige i Agder/Rogaland, Trøndelag og Nord-Norge. Blant de sysselsatte har nedgangen i flytte-tilbøyeligheten vært sterkest i Østland Nordre, mens Vestlandet og Trøndelag viser minst nedgang i flytte-tilbøyelighet.

7. Videre utnyttning av datagrunnlaget

Flytteanalysen som er beskrevet i denne rapporten har først og fremst vært en beskrivende analyse av flytte-tilbøyelighet og flyttemønster i ulike tilstandsgrupper på arbeidsmarkedet. Resultatene av analysen gir derfor mer et svar på et *hvordan* flyttingene i disse tilstandsgruppene har vært i undersøkelsesperioden fremfor et *hvorfor* flyttingene har vært slik de er beskrevet. Resultatene av analysen har imidlertid vist at det er store forskjeller både i flyttilbøyelighet og flyttemønster mellom og også innen de ulike tilstandsgruppene som er benyttet. Det bør derfor være av interesse å foreta nærmere analyser som går mer i retning av å besvare et *hvorfor*.

Datagrunnlaget som er lagt til rette for denne analysen legger grunnlag for videre analyser på dette feltet. Tre muligheter for videre analyser peker seg ut. Den første muligheten kan betegnes *bruttostrømsanalyser*, og vil utgjøre kohortanalyser der individene følges gjennom en undersøkelsesperiode over noen år. Den andre muligheten, som er gitt betegnelsen *økonometriske analyser*, går mer i retning av å estimere sammenhengen mellom flyttilbøyeligheten i de ulike tilstandsgruppene over tid og den makroøkonomiske utviklingen. Den tredje muligheten kan betegnes *tilpasningsanalyser*, og går mer i retning av å analysere hvordan endringer i flyttilbøyeligheten oppstår i forhold til endringer i sysselsetting, arbeidsledighet og yrkesdeltakelse. De tre mulighetene vi beskriver her er imidlertid ikke mer eksklusive, enn at et analyseprosjekt kan inneholde elementer fra hver av dem.

Bruttostrømsanalyser: Med bruttostrømsanalyser tenker vi oss hvordan personer i hver kohortgruppe endrer tilstand i forhold til arbeidsmarkedet over en tidsperiode. I analysen som er foretatt i denne rapporten, har vi ikke hatt mulighet til å se på endringer i tilstand i løpet av hvert av de kalenderårene som er undersøkt. Dette har sammenheng med at datagrunnlaget ikke gir muligheter for å bestemme rekkefølgen kronologisk for tilstandene sysselsatt, arbeidsledig og utenfor arbeidsstyrken i løpet av et kalenderår. Det har derfor ikke vært mulig å gi svar på spørsmål som f.eks. om arbeidsledige flyttere oppnår å bli sysselsatt på tilflyttingsstedet i løpet av det kalenderåret flyttingene

registreres, eller om sysselsatte flyttere fortsetter å være sysselsatte også på tilflyttingsstedet. Som beskrevet flere steder tidligere i denne rapporten, var vi ikke i stand til å bestemme rekkefølgen på arbeidsledighet og sysselsetting for tilstandsgruppen arbeidsledige som også har vært registrert som sysselsatte i løpet av et kalenderår.

En noe annerledes tilrettelegging og kobling av det datagrunnlaget som er fremskaffet, skulle gi muligheter for å analysere endring i tilstand hos hvert av individene fra det ene året til det neste. Det burde derfor være mulig å analysere f.eks. virkningene av arbeidslediges flyttinger ved å undersøke hvilken tilstand disse personene har i forhold til arbeidsmarkedet i året/årene etter at flyttingene er registrert. Virkningene kan f.eks. bestemmes ved å sammenlikne arbeidsledige flyttere med personer i gruppen arbeidsledige som ikke har flyttet. Tilsvarende virkningsanalyser kan også foretas for sysselsatte og for personer utenfor arbeidsstyrken. Vårt datagrunnlag gir muligheter for tilrettelegging av slike bruttostrømsanalyser fra og med året 1988 og fram til det siste året med tilgjengelige data.

Økonometriske analyser: Deler av de resultatene som er fremkommet av analysene i denne rapporten, vil kunne viderebehandles ved hjelp av økonometriske metoder. En slik analyseform trekker undersøkelsene mer i retning av det regionale modellsystemet, der estimeringsresultater vil kunne implementeres i f.eks. SSBs modellsystem REGARD. De resultatene som er presentert i avsnitt 5.5, viser at det har vært betydelige endringer i flytteatferden i de ulike tilstandsgruppene i løpet av undersøkelsesperioden. Det bør derfor være av interesse å foreta analyser av sammenhengen mellom endringer i flytteatferd hos de arbeidsledige og de sysselsatte og den makroøkonomiske utviklingen i hver av regionene og for landet som helhet. Slike undersøkelser vil kunne foretas f.eks. ved hjelp av de økonometriske metodene som er beskrevet i Stambøl (1994a) og i Mohn, Stambøl og Sørensen (1994b).

For de arbeidsledige kan analysen foretas enten samlet for gruppen arbeidsledige under ett, eller fordelt på de

ulike person- og tilstandsgruppene som er benyttet i analysen i denne rapporten.

For de sysselsatte gir datagrunnlaget i tillegg til en generell analyse, muligheter for å analysere sammenhengen mellom flytteeatferd og endringer i sysselsettingen i de ulike sektorene. Dette kan være av interesse i den grad de ulike sektorene viser forskjellig konjunkturforløp på regionalt og nasjonalt nivå. På grunn av stadig mer multiregional lokalisering innen ulike foretak, må vi også regne med at de regionale flyttestrømmene i stadig større grad vil omfatte sysselsatte personer som skifter både jobb og arbeidssted innenfor ett og samme foretak. Dette burde legge grunnlag for større interesse knyttet til sektorspesifikke analyser av flytting hos sysselsatte.

Ytterligere en mulighet er å analysere sammenhengen mellom flyttetilbøyelighet og flyttemønster ut fra forskjeller i næringsstruktur mellom de forskjellige regionene. I hvilken grad virker likhet og ulikhet i næringsstrukturen inn på det regionale flyttemønsteret? I slike analyser bør vi operere med noe mer disaggregert næringsinndeling enn de inndelinger som er benyttet i denne rapporten.

Når det gjelder å se slike flytteeanalyser i modellsammenheng, inneholder SSBs regionale modell REGARD allerede variable som kan bestemme størrelsen på tilstandsgruppene arbeidsledige, sysselsatte og personer utenfor arbeidsstyrken. Når det gjelder sysselsatte, opererer modellen med til sammen 28 næringssektorer. På det mest detaljerte nivå er også modellen i stand til å gi tall for alle tilstandsgruppene etter sosioøkonomiske kjennetegn som kjønn og utdanning. Aldersdimensjonen blir derimot ikke ivaretatt i modellen for disse tilstandsgruppene. Med tanke på slike flytteeanalyser som er beskrevet her, vil tapet av aldersinndelingen være uheldig, men ikke umulig å løse gjennom indirekte metoder.

Som vi har sett av resultatene i avsnitt 5.5, foregår analysen i denne rapporten hele tiden innenfor rammen av en lavkonjunktur. Ifølge hypoteser stilt i Stambøl (1994a), må vi regne med at både turnover og flyttetilbøyelighet hos de sysselsatte og flyttetilbøyelighet hos de arbeidsledige ventes å gå ned i perioder med lavkonjunktur, fordi det blir færre ledige jobber å flytte til samtidig som personer som er sysselsatte forventes å være noe mer forsiktig med å skifte jobb. Resultatene i avsnitt 5.5 har vist at dette har vært tilfelle. I året 1994 og første del av 1995 er det observert en bedring i flere av de regionale arbeidsmarkedene. Empiriske tidsserieanalyser av flytting og arbeidsmarked, slik de er foreslått her, bør med fordel ha med data for perioden etter 1993, slik at estimeringer ikke kun foregår innenfor rammen av en nedgangstid på arbeidsmarkedet.

Tilpasningsanalyser: Det kan være ønskelig å knytte flytteeanalysene noe nærmere andre tilpasningsformer i forhold til arbeidsmarkedet. Viktige spørsmål i denne sammenhengen er hvordan personer i yrkesaktiv alder reagerer under regionale lav- og høykonjunkturer med hensyn på yrkesdeltakelse og flytting. I hvilken grad vil personer som ikke får arbeide i en region velge å flytte fremfor å bli boende som enten arbeidsledig eller å trekke seg ut av arbeidsstyrken (jfr. discourage worker-effect). Er det regionale forskjeller i denne tilpasningen? På tilsvarende måte kan spørsmålstillingen under høykonjunkturer være om de sysselsatte rekrutteres fra de bosatte arbeidsledige, fra personer utenfor arbeidsstyrken eller fra tilflyttede personer gitt en eller annen tilstand i forhold til arbeidsmarkedet.

Gjennomføringen av slike tilpasningsanalyser kan knyttes både til bruttostrømsanalysene og til de økonometriske analysene som er beskrevet over. For å bestemme overgangene mellom tilstandene kan datagrunnlaget tilrettelegges slik det er beskrevet under bruttostrømsanalysene, mens metodene for analysen gjerne kan være økonometriske.

Litteratur

Mohn, K., L.S.Stambøl og K.Ø.Sørensen (1994a): Regional arbeidsmarkedsutvikling mot år 2000, *Økonomiske analyser* 1994, 4, 12-19, Statistisk sentralbyrå.

Mohn, K., L.S.Stambøl og K.Ø.Sørensen (1994b): *Regional analyse av arbeidsmarked og demografi - Drivkrefter og utviklingstrekk belyst ved modellsystemet REGARD*, Sosiale og økonomiske studier 88, Statistisk sentralbyrå.

Stambøl, L.S. (1990): *Flytting og arbeidsmarked i fylkene 1972-1986*, Rapporter 90/10, Statistisk sentralbyrå.

Stambøl, L.S. (1991): «Migration projection in Norway: A regional demographic-economic model», i Stillwell, J. og P. Congdon (red.): *Migration Models. Macro and micro approaches*, London og New York: Belhaven Press, 282-308.

Stambøl, L.S. (1992): *Flytting og utdanning 1986-1989: Noen resultater fra en undersøkelse av innenlandske flyttinger på landsdelsnivå og utdanning*, Rapporter 92/15, Statistisk sentralbyrå.

Stambøl, L.S. (1993): Utdanningsnivået er av stor betydning for flyttingene, *Økonomiske analyser* 1993, 2, 24-33, Statistisk sentralbyrå.

Stambøl, L.S. (1994a): *Flytting, utdanning og arbeidsmarked 1986-1990 - En interaktiv analyse av sammenhengen mellom endringer i flyttetilbøyelighet og arbeidsmarked*, Rapporter 94/17, Statistisk sentralbyrå.

Stambøl, L.S. (1994b): En interaktiv analyse av sammenhengen mellom flytting, utdanning og arbeidsmarked i norske regioner, *Økonomiske analyser* 1994, 3, 9-16, Statistisk sentralbyrå.

Stambøl, L.S. (1994c): Regional befolkningsframskriving etter utdanning, *Økonomiske analyser* 1994, 5, 21-30, Statistisk sentralbyrå.

Utne, H. (1992): Regional registerbasert sysselsettingsstatistikk, upublisert notat, 5.11.1992, Statistisk sentralbyrå.

Vassenden, E. (1993): Befolkningens høyeste utdanning - Revidert dokumentasjon, Notater 93/15, Statistisk sentralbyrå.

Tidligere utgitt på emneområdet *Previously issued on the subject*

Sosiale og økonomiske studier (SØS)

No. 88 Klaus Mohn, Lasse Sigbjørn Stambøl og Knut Sørensen: Regional analyse av arbeidsmarked og demografi - Drivkrefter og utviklingstrekk belyst ved modellsystemet REGARD.

Rapporter (RAPP)

- 90/10 Lasse Sigbjørn Stambøl: Flytting og arbeidsmarked i fylkene 1972-1986.
- 90/15 Tor Skoglund, Lasse Sigbjørn Stambøl og Knut Sørensen: Regionale arbeidsmarkeds- og befolkningsframskrivninger.
- 92/15 Lasse Sigbjørn Stambøl: Flytting og utdanning 1986-1989 - Noen resultater fra en undersøkelse av innenlandske flyttinger på landsdelsnivå og utdanning.
- 93/28 Kjetil Sørli: Bofasthet, flytting og utdanningsnivå i kommunene - Åtte årskull fulgt gjennom aldersfasen 15-35 år, Del 1: Østlandet.
- 93/29 Kjetil Sørli: Bofasthet, flytting og utdanningsnivå i kommunene - Åtte årskull fulgt gjennom aldersfasen 15-35 år, Del 2: Sørlandet og Vestlandet.
- 93/30 Kjetil Sørli: Bofasthet, flytting og utdanningsnivå i kommunene - Åtte årskull fulgt gjennom aldersfasen 15-35 år, Del 3: Trøndelag og Nord-Norge.
- 94/17 Lasse Sigbjørn Stambøl: Flytting, utdanning og arbeidsmarked 1986-1990 - En interaktiv analyse av sammenhengen mellom endringer i flyttetilbøyelighet og arbeidsmarked.
- 95/4 Inger Texmon: Ut av redet - En demografisk analyse av flytting fra foreldrehjemmet.

Økonomiske analyser (ØA)

- 93/2 Lasse Sigbjørn Stambøl: Utdanningsnivået er av stor betydning for flyttingene.
- 94/3 Lasse Sigbjørn Stambøl: En interaktiv analyse av sammenhengen mellom flytting, utdanning og arbeidsmarked i norske regioner.
- 94/4 Klaus Mohn, Lasse Sigbjørn Stambøl og Knut Sørensen: Regional arbeidsmarkedsutvikling mot år 2000.
- 94/5 Lasse Sigbjørn Stambøl: Regional befolkningsframskriving etter utdanning.

De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter*The most recent publications in the series Reports*

- 94/26 Mette Rolland: Militærutgifter i utviklingsland Metodeproblemer knyttet til måling av militærutgifter i norske programland. 1994-42s. 80 kr ISBN 82-537-4069-7
- 94/27 Helge Brunborg og Sverre-Erik Mamelund: Kohort og periodefruktbarhet i Norge 1820-1993 *Cohort and Period Fertility for Norway 1820-1993*. 1994-77s. 95 kr ISBN 82-537-4070-0
- 94/28 Petter Jakob Bjerve: Utviklingsoppdrag i Sri Lanka. 1994-26s. 80 kr ISBN 82-537-4071-9
- 94/29 Marie W. Arneberg: Dokumentasjon av prosjektet LOTTE-TRYGD. 1994-40s. 80 kr ISBN 82-537-4077-8
- 94/30 Elin Berg: Estimering av investeringsrelasjoner med installasjonskostnader. 1994-86s. 95 kr ISBN 82-537-4078-6
- 94/31 Torbjørn Hægeland: En indikator for effekter av næringspolitiske tiltak i en økonomi karakterisert ved monopolistisk konkurranse. 1994-86s. 95 kr ISBN 82-537-4089-1
- 95/1 Trygve Kalve og Åne Osmunddalen: Kombinert bruk av sosialhjelp og trygdeytelser. 1995-45s. 80 kr ISBN 82-537-41057
- 95/2 Bjørn E. Naug: En økonometrisk modell for norsk eksport av industrielle råvarer. 1995-32s. 80 kr ISBN 82-537-4106-5
- 95/3 Morten Kjelsrud og Jan Erik Sivertsen: Flyktninger og arbeidsmarkedet 2. kvartal 1993. 1995-28s. 80 kr ISBN 82-537-4107-3
- 95/4 Inger Texmon: Ut av redet En demografisk analyse av flytting fra foreldrehjemmet. 1995-87s. 95 kr ISBN 82-537-4108-1
- 95/5 Resultatkontroll jordbruk 1995 Gjennomføring av tiltak mot forurensninger. 1995-90s. 95 kr ISBN 82-537-4129-4
- 95/6 Hilde H. Holte: Langtidsarbeidsløses levekår 1991. 1995-77s. 95 kr ISBN 82-537-4132-4
- 95/7 Geir Frengen, Frank Foyen, og Richard Ragnarsøn: Innovasjon i norsk industri og oljeutvinning i 1992. 1995-93s. 95 kr ISBN 82-537-4135-9
- 95/8 Annegrete Bruvoll og Gina Spurkland: Avfall i Noreg fram til 2010. 1995-33s. 80 kr ISBN 82-537-4136-7
- 95/9 Taran Fæhn, Leo Andreas Grünfeld, Erling Holmøy, Torbjørn Hægeland og Birger Strøm: Sammensetningen av den effektive støtten til norske næringer i 1989 og 1991. 1995-106s. 110 kr ISBN 82-537-4137-5
- 95/10 Ole Tom Djupskås og Runa Nesbakken: Energi- bruk i husholdningene 1993 Data fra forbruksundersøkelsen. 1995-46s. 80 kr ISBN 82-537-4138-3
- 95/11 Liv Grøtvedt og Liv Belsby: Barns helse Helseundersøkelsene. 1995-53s. 95 kr ISBN 82-537-4140-5
- 95/12 Kristin Rypdal: Anthropogenic Emissions of SO₂, NO_x, NMVOC and NH₃ in Norway. 1995-56s. 95 kr ISBN 82-537-4145-6
- 95/13 Odd Frank Vaage: Feriereiser 1993/94. 1995-48s. 80 kr ISBN 82-537-4149-9
- 95/14 Bodil Merethe Larsen og Runa Nesbakken: Norske CO₂-utslipp 1987-1993 En studie av CO₂-avgiftens effekt. 1995-40s. 80 kr ISBN 82-537-4158-8
- 95/15 Odd Frank Vaage: Kultur- og mediebruk 1994. 1995-68s. 95 kr ISBN 82-537-4159-6
- 95/16 Toril Austbø: Kommunale avløp Økonomi. 1995-39s. 80 kr ISBN 82-537-4162-6
- 95/17 Jan-Erik Lystad: Camping i Norge 1984-1994. 1995-80s. 95 kr ISBN 82-537-4170-7
- 95/18 Torstein Bye, Tor Arnt Johnsen og Mona Irene Hansen: Tilbud og etterspørsel av elektrisk kraft til 2020 Nasjonale og regionale framskrivinger. 1995-37s. 80 kr ISBN 82-537-4171-5
- 95/19 Marie W. Arneberg, Hanne A. Gravningsmyhr, Kirsten Hansen, Nina Langbraaten, Bård Lian og Thor Olav Thoresen: LOTTE - en mikrosimuleringsmodell for beregning av skatter og trygde. 1995-66s. 95 kr ISBN 82-537-4173-1
- 95/23 Hilde Rudlang: Bruk av edb i skolen 1995. 1995-77s. 95 kr ISBN 82-537-4181-2
- 95/25 Hilde Lurås: Framskriving av miljøindikatorer. 1995-30s. 80 kr ISBN 82-537-4186-3

Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Publikasjonen kan bestilles fra:

Statistisk sentralbyrå
Salg-og abonnementservice
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 00 44 80
Telefaks: 22 86 49 76

eller:
Akademika – avdeling for
offentlige publikasjoner
Møllergt. 17
Postboks 8134 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 11 67 70
Telefaks: 22 42 05 51

ISBN 82-537-4193-6
ISSN 0806-2056

Pris kr 95,00

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway